

Vizita prietenească de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în Republica Populară Polonă

Joi dimineața, când revista noastră intra în tipar, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a plecat la Varșovia, conducătorul partidului și statului nostru urmînd a efectua, la invitația tovarășului Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Parti-

dului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone, o vizită prietenească de lucru în Republica Populară Polonă. Acest important eveniment care înscrie o nouă filă în cartea colaborării și prieteniei româno-polone va fi prezentat în numărul viitor al revistei noastre.

flacăra

anul XXXVI
28 (1 673)
VINERI
10 iulie
1987

Săptămînal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Istoria

la timpul prezent
reporterii noștri transmit
din județele Mehedinți
și Vaslui
paginile 2, 3, 4 și 5

Bătălia pentru grâu

A început secerișul grului și piinea nouă, piinea de grâu nou, e o sărbătoare a fiecărei case. Dar o sărbătoare înseamnă bucurie și tot omul știe acum că mulțumirea de-a vedea răsplătită această muncă grea, în care au încăput atâtea speranțe, se înfrățete în aceste zile fierbinți, de iulie, cu efortul de-a duce pînă la capăt strădania de a nu pierde nimic din belșugul de grâu al acestei veri. De aceea, acum, cînd avem de strîns, bob cu bob, piinea de peste an, zilele parcă sînt prea scurte și parcă nu mai ajung pentru cite avem de făcut. Poate de aceea ne și pare că munca, uneori, dobîndește modul de a se desfășura al unei lupte. O încordare anume și o tensiune vizibilă se resimt din strădania generală de a face cit mai

D. CONSTANTINESCU ■

(Continuare în pagina 3)

Opinii

Omul de știință

Omul de știință este unul dintre cei mai mari binefăcători ai omenirii. Dar nu orice om poate fi om de știință, chiar dacă ar dori acest lucru. El trebuie să aibă anumite însușiri, dintre care vocația este cea mai importantă. Ea nu se moștenește în sens genetic, dar s-a observat că în unele familii există predispoziții, inclinații, spre cercetarea științifică sau spre alte domenii de activitate indeosebi artistice. Vocația se formează prin educație în familie, școală, universitate, sau în societate prin exemplul oamenilor de nădejde. Ea reprezintă acea permanentă dorință și dragoste spre investigație, acel neastîmpăr de a pătrunde în necunoscut, de a dezlega diverse probleme nedescifrate încă. Omul de știință este plin de imaginație. Este un făuritor de ipoteze care de care mai îndrăznețe și mai curajoase. El simte nevoia de a ataca inaccesibilul chiar dacă acesta este foarte îndepărtat, deoarece este convins că ceea ce nu poate fi rezolvat astăzi va fi rezolvat mâine.

O însușire foarte importantă cu care trebuie înzestrat omul de știință este inteligența întrucît aceasta îl ajută să pătrundă în esența fenomenelor, în profunzimea lucrurilor. Numai o minte ascuțită, iscoditoare, îmbogățită cu un larg bagaj de cunoștințe, de informații științifice, nu numai în domeniul de specialitate ci și în domeniile înrudite, poate dezlega dificilele probleme care confruntă știința contemporană. Omul de știință trebuie să muncească mult. Pentru el nu există răgaz nici ziua nici noaptea, deoarece creierul lui este în continuă căutare de noi soluții pentru descoperirea noului. Caracteristic este faptul că activitatea lui nu implică greutățile pe care trebuie să le suporte omul obișnuit, deoarece ea este alimentată de pasiunea pentru cercetare.

Perseverență, curajul, onestitatea, sinceritatea, probitatea,

Acad. prof. dr.
NICHIFOR CEAPOIU ■

(Continuare în pagina 17)

Închiderea și deschiderea Dunării

Unul din obiectivele de seamă ale impetuoasei dezvoltări economice a României în Epoca Nicolae Ceaușescu o constituie complexul hidroenergetic de la Porțile de Fier II, etitorie în care politica muncii trăită la cotele cele mai fierbinți ale spiritului revoluționar dă imaginea unei nepieritoare voințe de a construi, de a dura. Pentru a pune în funcțiune această uzină de lumină în care opt agregate produc 216 MW, timp de zece ani, peste 15.000 de oameni au desfășurat o muncă intensă, susținută. Pentru aceasta au fost construite 125 de pavilioane de locuit, cu 1.500 de garsoniere, un club, o școală, un dispensar, o cantină și o veritabilă rețea de magazine, colonia de la Ostrov având proporțiile unui oraș. În cei zece ani de muncă, au fost turnate 2,2 milioane metri cubi de betoane, au fost efectuate 2,5 milioane metri cubi de escavații sub apă, au fost efectuate cofraje ale căror suprafețe însumate dau cifra de un milion de metri pătrați, s-au introdus umpluturi de peste șase milioane metri cubi și s-au efectuat în premieră pe față alte lucrări de mare complexitate tehnică. La Porțile de Fier II a fost construit un baraj care poate fi, în egală măsură, și o statuie a eroismului.

O școală absolvită de două ori

Povestite, lucrurile par foarte simple. Lui Viorel Părcălăbescu, inginerul șef al Antreprizei de Construcții Hidroenergetice Porțile de Fier II chiar așa i se par. În fugă, poate că oamenii s-au gândit în orele de răgaz că, iată, de mii de ani Dunărea curgea nestingherită printre aceleași maluri și au venit ei cu fel de fel de mașini și utilaje și i-au silit apele să treacă prin așa numitele circuite hidraulice ale agregatelor, niște goluri în infrastructura centralilor, un fel de pilni cu diametrul variabil între 22 și 14,50 metri, și să producă energie electrică. Dar până la curentul electric au mai fost multe. Înșiruirea inginerului șef este mai degrabă modestă: crearea incintelor de lucru pentru barajul deversor românesc, practic închiderea unuia din cele două brațe ale Dunării, cel mic, construcția unor batardouri etanșe în amonte și aval, desecarea, punerea la uscat, escavații, lucrări de betoane, montaj. Apoi, desființarea batardourilor, inundarea incintei și punerea în funcțiune. Toate acestea s-au întâmplat între 3 decembrie 1977, data inaugurării lucrărilor și 21 august 1984. Aproape în paralel, s-au desfășurat lucrările din brațul mare al Dunării, unde sunt amplasate cele două centrale — românească și iugoslavă și barajul deversor iugoslav, similar cu cel românesc. Aici s-a construit un batardou lung de 1,6 kilometri, care a îngustat cu 60 la sută secțiunea de scurgere. Devierea s-a produs la 4 septembrie 1978. Cele două centrale și barajul au fost inundate la 20 noiembrie 1984. Tot atunci s-a închis Dunărea dinspre malul iugoslav pentru crearea incintei de lucru faza II, unde se execută acum ecluza și centrala suplimentară iugoslavă. Ecluza românească a început să funcționeze în ziua de 6 decembrie 1984. Ulterior s-a impus ca o necesitate economică și execuția unor centrale suplimentare, atât pentru partea românească cât și iugoslavă, la care se lucrează acum din plin.

— Lucrarea, explică inginerul Viorel Părcălăbescu, este spec-

tauloasă. Lucrări grele au fost cele două închideri ale Dunării din etapa I și, mai ales, închiderea Dunării din etapa II, care a necesitat o concentrare deosebită de utilaje, mijloace de transport și forțe umane. În noaptea de 26 noiembrie 1984 cred că n-a dormit nimeni în toată colonia. Escavațiile și lucrările de betoane au fost de volume deosebite de mari. Pe lângă dimensiunile mari, aici a fost nevoie în mod deosebit de realizarea unor lucrări de calitate superioară, îndeosebi la structurile de beton ale barajelor centralelor. S-au folosit tehnologii noi, cu caracter de unicat, cu randament și eficiență economică mărite la circuitele hidraulice ale agregatelor. La cofrarea planșelor superioare ale acestora, la o înălțime de 22 metri, în zona variabilă a prizei, s-a adoptat soluția cu cinte metalice și panouri metalice variabile în ambele plane. S-au eliminat complet susținerile de lemn, ceea ce a dus la o economie de 375 metri cubi material lemnos și a redus necesarul de dulgheri cu 160. Durata de realizare a lucrării a fost redusă de 3 ori. Scheletul, susținere și cofraje, se recuperează integral și va fi folosit la alte agregate, la centralele suplimentare și la cele de pe Dunăre, în aval, care se vor construi în viitor. O altă soluție aplicată pentru prima oară aici este folosirea cofrajelor metalice speciale pentru realizarea integrală a suprastructurii sălii mașinilor, cadre pe înălțime de 21 metri pe care sînt montate căile de rulare a două poduri de 250 tone, cele mai mari din țară. Cuplate, ridică generatorul care are o greutate de 450 tone. O altă lucrare importantă și spectaculoasă a fost realizarea și montarea grinzilor de rulare pentru macaralele necesare exploatarea echipamentelor de închidere de la baraje și de la prize și aspiratorii centralelor: vane rapide acționate cu servomotoare, batardouri la intrare și ieșire. Piese de închidere au în jur de 25 tone. Numai o grindă de rulare are 80 de tone și a tre-

Echipa de reporteri: CORNEL NISTORESCU, ROXANA PAICU MANOLESCU, OPREA GEORGESCU și ELENA GHERA relatează din județul Mehedinți

buit ridicată de la cota 17 la cota 46.

Lista lucrărilor deosebite ar putea fi mult mai mare. Ceea ce trebuie subliniat este faptul că la această lucrare s-a venit cu o experiență cistigată la precedentele lucrări. Ea a fost îmbogățită la Porțile de Fier II și va fi folosită pentru toate lucrările de asemenea gabarite pe Dunăre sau pe riurile interioare.

Lucrarea, ceea ce s-a făcut până acum și ceea ce se va mai face, a fost dusă pe umerii unor oameni cu mulți ani de șantier: Constantin Viașu, Dan Drăguțescu, Nicolae Ciortan, Gheorghe Croitoru, Gheorghe Cebuc, Nicolae Pietraru, Dumitru Neicu, comuniști de nădejde, cunoscuți pe toate șantierele de construcții hidroenergetice, precum și de foarte mulți tineri: muncitori, maistri, ingineri stagieri care s-au maturizat la o școală cu stăchetă înaltă, care s-au format pentru lucrările hidroenergetice ale viitorului, care lucrează acum la amenajarea Oltului superior, a Jiului, a Dimboviței, la lucrările de la Bistra-Poiana Mărului și Riul Mare. Între 1981 și 1985 la Centrala română a fiintat un Șantier Național al Tineretului, doi ani frunț pe față. Mulți din cei care au lucrat aici și-au făcut o meserie: sudori, lăcătuși, fierari, macarași și au rămas să lucreze în continuare pe șantier, și-au întemeiat familii, au deja copii.

Nu totul a mers lin. Aproape nimic n-a fost ușor. În martie-aprilie, debitele Dunării au devenit catastrofale — 15.600 metri cubi pe secundă, frecvență așteptată odată la o sută de ani. Ele depășiseră pe cele de calcul ale batardoului. Se luase în discuție chiar inundarea vălului a incintei, ceea ce ar fi întârziat lucrarea cu cel puțin un an și jumătate. Oamenii au avut la dispoziție două săptămâni pentru consolidarea și suprînălțarea batardoului. Normal, cota superioară a acestuia trebuia să fie la 3-4 metri deasupra apei. Se lucra cu roata mașinii la apă. În amonte s-au executat epiuri de deviere a viiturii. În aval, apa depășise pal-planșele. Batardoul era sub apă. Nu se mai vedeau decât oamenii și mașinile, parcă plutind pe ape în întrecerea cu acestea.

În povestea inginerului șef toată această luptă este rezumată în cinci cuvinte: „Am trecut și hopul ăsta”.

Oamenii de la Porțile de Fier se vor răspîndi pe alte șantiere, vor începe lucrări și apoi le vor termina. Ei au înțeles, că pentru edificarea socialismului în România fiecare trebuie nu numai să-și facă datoria la locul de muncă ce i s-a încredințat, ci să-și dea acesteia o perspectivă pe măsura noilor programe pe care partidul le-a propus poporului.

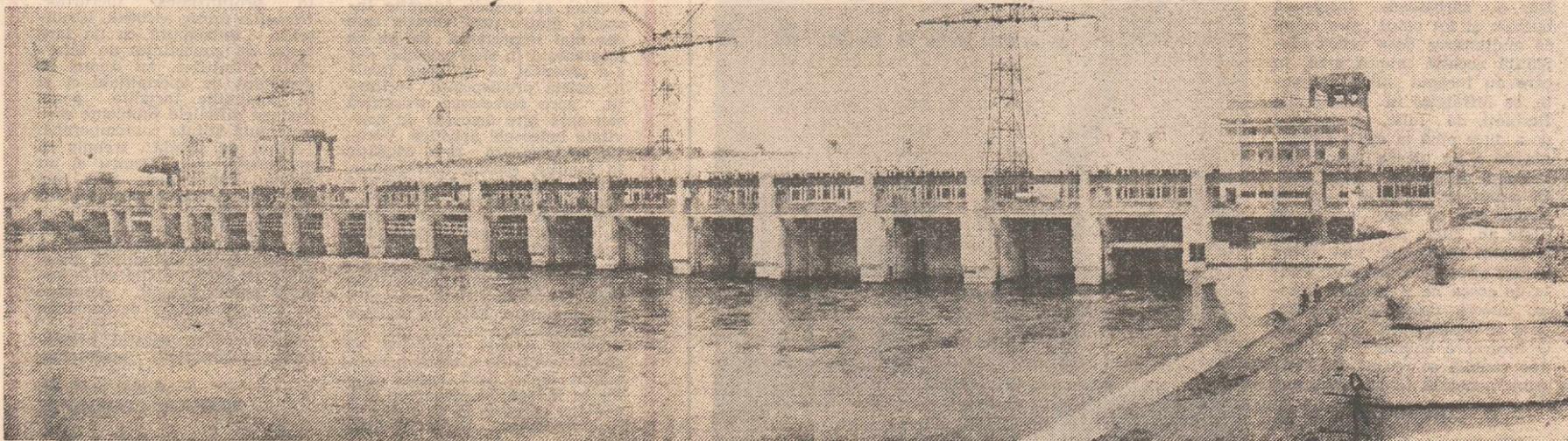

Orașul pe drumuri

Bate un vînt de despărțire. Jumătate din oameni au și plecat. Nu mai este aglomerația de acum cîțiva ani cînd nu aveai loc nici să te plimbi pe alee. Nu mai sînt mulți nici în preajma cantinei. Jumătate din sala mare a rămas fără mese. Pavilioanele din scindură au început să se coșcovească. Peretii s-au umflat în dreptul bazinelor de apă prin băi și ușile poartă semnul mai multor yale. Nu demult au și fost dărîmate douăsprezece barăci. Vor urma altele. Nu vor rămîne decît ciădirile din beton și aleile cu plopi. Vreme de cîțiva ani, colonia se va micșora din ce în ce mai mult. Cite unul, cu geamantanele, cu mașinile mici, cu rata sau cu basculantele vor pleca discret din acest oraș de carton și prefabricate, aliniat și dens, cîndva animat de o febră pe care n-o mai poți vedea decît în filmele despre căutătorii de aur. Și-n ele tentația naște peste noapte orașe, le ridică și,

peste ani, le coboară, de parcă ar vrea să-ți arate că pot să dispară ca și cum n-ar fi fost niciodată.

Biblioteca închisă. Loto-prono la care nu mai cumpără decît puțini. Barul gol. Poșta cu puține scrisori primite și expediate, clubul șahiștilor fără chibîți, aleile calme, dominate de șopotitul frunzelor de plop. Doar cite o nevastă de dulgher triotează în fața intrării și așteaptă o cunoscută care să-i dea știri. Vremea vestilor mari a trecut. S-au dus și clipele de carnaval trăite după închiderea Dunării cînd toată lumea stătea pe alee, ciocnea din ce în ce mai mult. Cite unul, cu geamantanele, cu mașinile mici, cu rata sau cu basculantele vor pleca discret din acest oraș de carton și prefabricate, aliniat și dens, cîndva animat de o febră pe care n-o mai poți vedea decît în filmele despre căutătorii de aur. Și-n ele tentația naște peste noapte orașe, le ridică și,

turbinelor nu au provocat atita vilya, desi fiecare si-a dat seama ca din acel moment, picur cu picur incepe sa curga sfirsitul orasului ridicat peste noapte pe un ostrov intre bratele fluviului. La spalatoria pentru lenjerie nu mai jese ciuperca mare de abur, salvările stau nemiscale in fata statiei din mijlocul coloniei. Doar cite un copil se mai zgorie sau isi rupe o mină și atunci pleacă cu mare hărmălaie spre Severin. Nici sosirea autobuzelor nu mai este un eveniment. Inainte, se duceau la fiecare cursă ca să vadă cine a mai apărut prin colonie și îl măsurau cu atenție pe fiecare venit, punind pariuri: asta rezistă o zi, asta două, pe asta pariez ca o șterge după o săptămână. Doar drumurile la Gogoșu sint ceva mai dese. Pleacă o mașină după pine, un autobuz sau două cu navetiștii și cite o basculantă care să-i ducă pe cite unii să se însoare. Astea sint cele mai importante evenimente de la sfirsitul oricărui șantier. Cite doi se hotărăsc să n-o mai ia de unul singur pe drumurile țării ci împreună. Am stat atita, ne-am văzut, ne cunoaștem, ne știm păcatele și virtuțile, ce să mai tot căutăm? Iacă, ne căsătorim și ne vedem de treabă.

Intre niște magazii a rămas un porumbar cocotat pe stâlpi. Omul care l-a făcut a plecat. Și-a luat porumbii cu el și a lăsat vagonul mic de scinduri, gol și trist ca un monument al unei iubiri. La poșta nu se mai inghesuie nimeni. Cu citiva ani in urmă stătea la coadă. In zilele de leafă rindul dădea pe afară. Toată lumea se inghesuia să trimită mandate postale. Plecau mașini încărcate cu saci de bani. Erau săptămîni in care cărau și zece milioane. Trei factori postali împărțeau telegramele și scrisorile acestui oraș așezat pe un kilometru patrat și cu cea mai densă populație din lume. Acum un singur factor postal se plimbă resemnat. Parcă n-are ce face.

N-a fost decit provizoratul necesar pentru a construi ceea ce trebuie să dureze. La urma urmei, viața se prelungeste pe alte făgașe. Nu vor rămîne decit cei de la exploatare in cele 30 de apartamente și cei care vor veni la reparația navelor. In ecluza de rezervă se va amenaja un doc uscat pentru întreținerea vapoarelor. Toată suflarea se va concentra in colonia definitivă unde, in blocurile din jurul școlii și dispensarului vor locui energieticienii. Ei au sosit printre ultimii, cu puțin inainte de producerea primelor picături de energie. Inginerul Ion Trîmbițaș a fost chemat de la Porțile de Fier I unde a lucrat tot la beneficiar. A luat cu el o echipă de oameni in vîrstă, care in primii ani ai Porților de Fier I erau și ei între cei tineri, trecuți prin experiența unei hidrocentrale. Acolo și-au format o „firmă” și inginerul Trîmbițaș i-a luat cu el să dea o mină de ajutor la noua hidrocentrală. Așa au ajuns la Ostrovu Ion Dănculescu și Ion Băcanu, Grigore Nicolae și Nicolae Cosmănescu. Lor li s-au adăugat doi ingineri stagiași, absolvenți de electronică, Adrian Miulescu și Bogdan Popescu, electroniștii care depenează toate penele, și un hidroenergetician extrem de priceput, Nicolae Cristea, un om pe care mulți îl văd ca pe un stîlp la uzinei electrice. De fapt dintre cei tineri se aleg oamenii care sar la orice oră din zi și din noapte pentru a repara cite o avarie mărunță și peste citiva ani ei vor fi cei bătrîni. Nu va trece multă vreme și inginerul Trîmbițaș cu oamenii lui se vor întoarce pe Dunăre in sus, la Hidrocentrala mare. Ea face parte integrantă din viața lor și acolo vor să rămînă. Iar la Ostrov, bătrîni de mine sint stagiarii și începătorii de acum. Fiecare își pregătește și își apără amintirile.

Adevăruri care se trăiesc

De la inginerul Mircea Ilie, directorul Antreprizei de Montaj Porțile de Fier II — Olt inferior, am înțeles cele citeva reguli de fier ale unui șantier. Unu — treaba bună nu se face cu „mercenari” detașați pe citeva luni. Cine vrea să construiască o hidrocentrală trebuie să-și crească oamenii. „Legarea de pămînt”, in acest caz, înseamnă dragostea de meserie, o meserie grea, practică in condiții deosebite. „Așa e munca noastră. Deschidem un șantier, ridicăm o hidrocentrală, și cînd totul este gata, cînd greul a trecut, predăm cheile și plecăm către alte șantiere. Fiecare mare șantier e o școală pentru următoarele. Aici am venit de la Bicaz, de la Porțile de Fier I, de aici vom pleca către Jiu, Mureș, Bistrița, Argeș.

Doi — prima victorie (și prima mare grijă) e colectivitatea. De felul in care se structurează ea, depinde succesul final. Un om nou înseamnă o nouă problemă. In acest context, statutul șefului in șantier este infinit mai dificil decit in condițiile unei întreprinderi obișnuite (exemplul personal acționează aici fără derogări teoretice).

Pe Ostrovul mare, montorii au venit încă de la început, din 1978, odată cu constructorii. Multe din lucrările de montaj s-au atacat in paralel cu ridicarea hidrocentralei, iar mindria lor, a montorilor, sint tocmai acele lucrări care azi nu se mai văd. Să nu lucrezi pentru un an, sau doi, sau cinci, să lucrezi pentru toți anii cit această cetate va da lumină.

Porțile de Fier II — o hidrocentrală care s-a ridicat fără nici un eveniment deosebit. Totul a decurs normal, mi se spune. Nimic deosebit, aveam să

aflu, aici înseamnă că nu a avut loc nici o avarie, nici la constructori, nici la montori. Dacă au existat momente grele? Poate închiderea Dunării la Centrală, unde devierea s-a făcut cu reglaj de debit, așa incit totul a trebuit montat inainte (patru ani au așteptat montorii ca, odată pusă in funcțiune, hidrocentrala să confirme că au lucrat perfect). A mai fost punerea in funcțiune a primului agregat, ecluza, apoi toate celelalte agregate... Acum e liniște pe șantier. Etapa întii s-a încheiat. Peste puțin timp, însă, montorii vor ataca ecluza din proiectul inițial și cele două centrale suplimentare, română și iugoslavă, pe care le vor preda la cheie. Iar inginerul Mircea Ilie este sigur că „la cheie” va însemna, și de data asta, lucru cu adevărat bine făcut, pentru că „imi cunosc oamenii, știu cum s-au format”.

Vorbînd despre sine, inginerul Ilie spune „deformarea mea” a început din facultate de la cursurile profesorului Dorin Pavel. Pe atunci, hidrocentrala Porțile de Fier I era doar un proiect, dar el ne întreba la examen cum se va face montarea turbinei aici. La examenul asta am hotărît că trebuie să merg la Porțile de Fier.

De început, a început cu Bicazul, acum 28 de ani, in 10 august, și n-a mai părăsit niciodată șantierele hidro. La Porțile de Fier II a venit, bineînțeles, de la Porțile de Fier I. Cine a îndrăgit meseria asta, nu o mai poate trăda, imi spune. Acum citeva zile a ieșit la pensie un maestru după 30 de ani de montaj hidro: maestrul Mindrescu are și el 26 de ani de șantier...

Bătălia pentru grîu

(Urmare din pag. 1)

eficient fiecare efort. Iar prețul cuvîntului sporește și el, de asemenea, fiindcă de-a lungul zilelor de lucru, pe fluxul acesta al culesului și transportului și depozitării recoltei, cuvintele par că sint mai pregnante și citeodată se aseamănă, in laconismul lor, cu ordinele rostite in desfășurarea unei bătălii. Mai mult decit in alți ani, buna organizare a muncii in toate sectoarele de care depinde soarta recoltei se dovedește prin disciplina ce înseamnă, la urma urmei, că fiecare om știe bine ce are de făcut. Fără indoială, secerișul grîului pune in valoare și experiența pozitivă ce a fost cîștigată, in cele mai multe unități agricole, in cursul campaniei de recoltare a orzului. Această experiență a demonstrat că la seceriș se poate lucra in ritm accelerat și există argumente bine întemeiate că strînsul grîului se poate face in 8—10 zile. Nu incupe indoială că remarcabila realizare a cooperatorilor din Scornicești, de a obține 9865 kilograme orz la hectar pe teren neirigat, s-a datorat între altele și modulul in care au știut să se organizeze astfel incit să poată strînge recolta la timp și fără pierderi. Intra o telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, oamenilor muncii de pe ogoarele Cooperativei agricole de producție Scornicești, județul Olt, au raportat cu legitimitate patrioțică și satisfacție obținerea acestei recolte pe întreaga suprafață cultivată. In telegramă se subliniază că acest rezultat deosebit se datorește activității neobosite pe care comuniștii, membrii cooperatori au depus-o in vederea îndeplinirii obiectivelor formulate de secretarul general al partidului in ceea ce privește înfăptuirea noii revoluții agrare, a indicațiilor și orientărilor date la fața locului cu prilejul vizitelor de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, recolta obținută confirmînd încă o dată că atunci cînd sint aplicate cele mai noi cuceriri ale științei agrotehnice, cînd este bine valorificată baza materială, asemenea producții sint pe deplin posibile. S-a raportat, totodată, că și recolta de grîu va fi bogată, producția in acest an fiind pe măsura încrederii și înaltelor titluri acordate cooperativei.

Ne aflăm intr-o perioadă a maximei concentrări a forțelor in agricultură. In momentul de față nu există in agricultură o sarcină mai importantă decit aceea de a strînge cit mai repede recolta de grîu, de a semăna integral cu cea de-a doua cultură suprafețele prevăzute, de a executa arăturile de vară, de a depozita cantități cit mai mari de furaje, de a strînge recolta de legume și fructe.

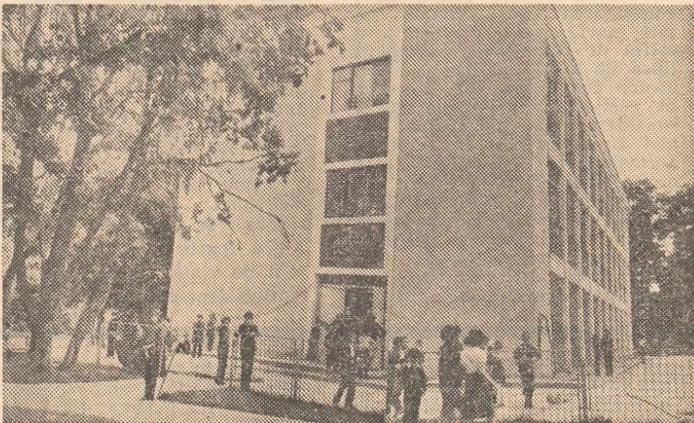
A început și se află in plină desfășurare secerișul grîului. Iar pinea nouă, pinea de grîu nou, e o sărbătoare a fiecărei case. Bucuria acestei sărbători e bucuria unei izbînzii. Și ea se împlinește, de fapt, prin munca de a incununa această izbîndă, de a nu lăsa să se piardă nimic din pinea țării. Din zori pînă-n seară, acolo unde între orizonturile largi ale cîmpiei lanurilor de grîu unduie in lumina zilei de vară, oamenii care fac pinea țării se află la datorie. Pretutîndeni acolo unde lumina zilei de vară se ascamăna pinzei subțiri, de borangic, a unui ștergar din care se ridică aburul piinii noi.

Spectaculosul cotidian

Primul șantier al maestrului Mindrescu a fost pe Bistrița, la Stejaru. Au urmat apoi Porțile de Fier I, Baia Mare, Argeș amonte, Argeș aval, Mărășelu, lîngă Cluj, din nou Argeș, apoi Olt inferior și Porțile de Fier II. Aurelian s-a născut la Porțile de Fier I, in 1970. Manuela, in 1973, la Argeș, iar Cristian in 1979, pe Oltul inferior. Trei copii, trei din șantierele hidrotehnice unde a fost nevoie de Aurel Mindrescu, de știința sa de a monta turbine hidro, „pe care n-o să le părăsesc decit la pensie”. Unii spun că ar fi mai spectaculoasă munca de constructor decit cea de montor. Așa o fi, că noi nu spectacolul îl căutăm. Uite, să luăm centrala asta in care ne aflăm acum. 208 metri lungime, 23 metri lățime, 15 metri înălțime. Pe dreapta, instalațiile electrice, pe stînga, cele mecanice. Nimic spectaculos pentru montori. Numai că adevărata centrală trăiește sub acest planșeu, unde la o adîncime de 8 metri sint montate cele 8 grupuri hidroenergetice.

Vorbem însă despre spectaculosul imi amînbește maestrul Mindrescu. Mă întreb uneori cum ar arăta filmul celor trei zile și trei nopți despre care vă povesteam. Sau întregul montaj al turbinei. Aici, la Porțile de Fier II, s-au montat primele turbine BULB. Pînă atunci, am construit și am montat in țară numai turbine tip Kaplan, pe verticală, așa că prima turbină

BULB a fost un eveniment. Și încă unul nu lipsit de spectaculos. Deci, întii se preasamblează întreaga turbină pe verticală (ceea ce înseamnă, practic, o nouă tehnologie de montaj a întregului grup hidrogenerator), apoi se răstoarnă pe orizontală și se coboară pe rînd, in camera turbinei, cu cele două poduri rulante de cite 250 tone fiecare, capul amonte, de 40 tone, blocul generator, de 470 tone, statorul turbinei, de 265 tone și camera rotorică, de 100 tone, fiecare mișcare a acestor monștri de metal fiind executată cu precizie de milimetri. Ei, imi spune, dar trebuia să fi fost acolo, sau măcar să-i fi cunoscut pe Ion Plăcintă, pe Gheorghe Ababei, pe Florin Predescu, pe Emil Matei sau pe băieții de la Șantierul național al tineretului. Au venit pentru citeva luni. Mulți s-au întors la vechile locuri de muncă. Unii, însă, care s-au legat de viața aspră a șantierului, au rămas. Sandu Pais, de la Industria sîrmei din Buzău, s-a stabilit la noi împreună cu soția și copilul; lucrează acum la reparațiile ce se desfășoară la Porțile de Fier I. Tomița Isac poate fi întîlnit la Olt aval. La fel, maestrul Petre Marinescu și Virgil Ciumpavu. Cine a apucat să trăiască 6—7 ani in șantier, nu-l mai părăsește, imi spusese directorul Mircea Ilie. Iată însă că uneori și citeva luni sint suficiente. Cite mari iubiri nu s-au născut fulgerător!

Unul este muncitor, unul inginer, unul profesor, iar altul primar. Cu toții însă sînt deputați, sînt dintre acei oameni care constituie forma democratică a puterii locale: Consiliul popular. Ei decid asupra viitorului orașului lor, dar, mobilizînd masele de alegători, ei participă efectiv la realizarea programelor, la înfăptuirea politicii noastre în ansamblul ei, la dezvoltarea tuturor localităților în care ei trăiesc și muncesc.

Dintre cei de față, unul a mobilizat oamenii și împreună au oprit alunecarea unui deal; altul, tot împreună cu alegătorii, a reparat strada principală a circumscripției, altul a săpat o fîntină, a condus o mare acțiune de amenajare a unui stadion, de plantare a mii și zeci de mii de arbori și arbușii, iar altul, fiind și profesor, a împăcat o familie în discordie, a educat prin muncă și pentru muncă generații de-a rîndul.

Fiecare, în felul său, și toți împreună cu alegătorii au pus umărul la înălțarea localităților lor, a patriei, cu o frunte mai sus.

Ei sînt marii noștri anonimi care, situați totdeauna în fruntea maselor de alegători, conducînd cu pricepere acțiunile inițiate, au aplicat în practică deciziile organelor puterii locale.

Grupajul de față surprinde, acum la apropiata încheiere a mandatului electoral, cîteva din multiplele și frumoasele realizări ale citorva deputați din municipiul Vaslui, municipiu tînăr, în care omul bun, omul vrednic, omul care gîndește frumos la viitorul său și al țării își poate manifesta din plin nu numai gîndul frumos, ci mai ales fapta frumoasă.

Cei din grupajul de față încearcă, deci, un bilanț al împlinirilor din circumscripțiile lor, al răspunderilor cu care au fost investiiți, sintetizînd astfel experiența în conlucrarea permanentă dintre alegători și aleși, în realizarea platformei electorale a FDUS ca o caracteristică a democrației noastre socialiste.

Dialog despre puterea locală

Joi, 18 iunie, în sala de festivități a Intreprinderii mecanice din Vaslui, a avut loc, în fața unui numeros public venit din toate întreprinderile ce alcătuiesc tînăra platformă industrială a orașului, raportul primarului. Ce este, ce vrea să fie, deci, raportul primarului? Așa, în linii mari, ar fi vorba despre o foarte amănunțită dare de seamă pe care primarul municipiului, tovarășul Grigore Munteanu, a prezentat-o în fața tuturor celor prezenți. O dare de seamă asupra calității vieții de pe întreg cuprinsul Vasluiului și, cu precădere, a celor ce muncesc în platforma industrială. Au fost trecute în revistă, firește, rezultatele activității economice propriu-zise, dar și modul în care locuitorii orașului au răspuns la solicitările primăriei. Cum s-ar spune, de-o parte primarul, secondat de cei mai apropiați colaboratori ai săi, iar de cealaltă parte oamenii municipii, locuitorii orașului. Adică un dialog viu, concret, profund democratic, menit să scoată în evidență lucrurile bune și, cu aceeași obiectivitate, să semnaleze micile sau marile neajunsuri ce încă se mai manifestă pe ici pe colo. Cu alte cuvinte, deși desfășurat, cum spunem, într-o sală de festivități, raportul și, mai apoi, dialogul, n-a avut nicidecum un caracter festiv. Rodica Andrei, economista, a ținut să precizeze că, dimpreună cu vecinii ei, cu tovarășii săi de muncă, a contribuit la amenajarea zonei de agrement a orașului, unde s-au plantat peste 5.000 de pomi, că s-a participat la lucrările de excavare de la bazinul de înot, că au dotat lacul din zonă cu un ponton și cu 12 hidrobiciclete realizate prin muncă patriotică, din subprodusele de

metal recuperate în întreprindere, că au amenajat șoseaua și trotuarul ce fac legătura între platforma industrială și oraș, dar că se pune foarte serios problema iluminării acestui drum, mai ales că datorită serviciului defectuos al transportului, adeseori oamenii sînt puși în situația de-a merge pe jos pînă în oraș, la casele lor. „Apoi, a continuat economista Rodica Andrei, aș vrea să știu și eu ce facem cu apa adunată în subsolul unora dintre

vorbitor, este foarte nedumerit că urcarea în autobuzele din Vaslui se face numai pe o singură ușă, celelalte fiind blocate. „Din dispoziția cui, a întrebât el, s-a luat o astfel de măsură? Eu cred că este un abuz din partea șoferilor de autobuz, șoferi care, trebuie să spunem, unii stau cam rău cu disciplina, cu bunul simț și, de ce nu, cu educația”. Problema apei de la subsolul blocurilor este readusă în discuție de către Ferdinand Sîngăceanu,

laboratorii cei mai apropiați ai primarului, adică exact oamenii care au fost obligați să dea pe loc răspunsurile solicitate de cei ce au luat cuvîntul. Scuze, mai mult sau mai puțin obiective, s-au mai găsit, dar caietul de note al primarului s-a umplut de date concrete, reale, probleme ce se cer rezolvate cu maximum de urgență și, desigur, cu o responsabilă competență. Raportul primarului, deci, a fost un fructuos dialog asupra măsurilor ce se cer a fi luate pentru continua îmbunătățire a calității vieții pe întreg cuprinsul orașului. „Voi avea, după alte cîteva rapoarte de acest fel, rapoarte pe care am să le susțin în alte cartiere ale orașului, ne declara primarul Grigore Munteanu, o situație exactă a ceea ce am făcut, a ceea ce mai trebuie să facem. Am instaurat, după cum cred că ați văzut, un dialog curat, pe față, fără să cocoloșim realitatea. Trebuie să știm ce merge, ce nu merge, unde greșim noi, unde greșesc oamenii. Raportul meu, al primarului, este un prilej de profundă meditație asupra realității. Noi, primăria, ieșim cîștigați din aceste dialoguri, dar trebuie să facem totul ca și oamenii să vadă că problemele aduse în discuție sînt luate în evidență, sînt dezbătute și, prin ei și pentru ei, încercăm să le rezolvăm”. Raportul primarului, deci, ar fi, la Vaslui — și nu numai la Vaslui, desigur — un mod de a-ți însuși datele realității, un mod de a-ți exercita atribuțiile în fața oamenilor, de a chema la fapte deputații, alegătorii din circumscripțiile cărora se reclamă lipsurile. Adică foarte simplu spus, un fapt de viață, un fapt de autentică democrație.

Echipa de reporteri: N. GRIGORE MĂRĂȘANU, VICTOR NIȚĂ, AURELIAN T. DUMITRESCU și PAUL AGARICI relatează din județul Vaslui

Rubrică la Tribuna Democrației

RAPORTUL PRIMARULUI

blocuri?” Un alt vorbitor, Crina Moraru, după ce s-a laudat — și nu doar la figurat, ci la propriu — cu rezultatele obținute în muncă, inclusiv cu cele obținute pe tărîm edilitar-gospodăresc, a adus în discuție faptul că ar trebui să fie forate, în diverse puncte ale orașului, un cit mai mare număr de fîntini, pentru a se asigura, deocamdată pe această cale, deficitul de apă potabilă a orașului. Apoi, în altă ordine de idei, vorbitoarea a considerat că ar fi necesară amenajarea unei cofetării pe Bulevardul Ana Ipătescu, o zonă în care, de obicei, părinții ies la plimbare cu copiii. „N-ar fi rău, a mai adăugat dînsa, dacă s-ar găsi ceva mai multă apă minerală în oraș, sau dacă sucerile ar fi ceva mai reci, nu chiar ca gheața, dar nici fierbinți ca un ceai”. Constantin Hurdubaie, un alt

care consideră că se fac unele lucrări de combatere a acesteia ape, dar meșterii fac lucru de mintuială. „Noi, cei din zona gării, afirmă Petru Ciobanu, cel mai nou și mai mare cartier din oraș, am dori tare mult să se înființeze o sifonarie. Și-am mai dori, a adăugat, ca la nici o unitate să nu se condiționeze cumpărarea unei mărfi de altă marfă, mai ales că prin astfel de practici își acoperă lipsa de grijă pentru cartier”. Ștefan Popa, tot un locuitor al cartierului din zona gării, consideră că magazinele de aici nu sînt la fel de bine aprovizionate precum cele din centrul orașului. „Am dat doar cîteva exemple care ilustrează, credem noi, caracterul efectiv de lucru ce a patronat acest raport al primarului. Mai mult decît atît, la raport au participat, cum spuneam, și co-

După înfățișarea caselor, a grădiniilor aferente, a străzilor — doar cîteva la număr, unele asfaltate, altele doar pietruite sau semipietruite — Moara Grecilor, una din suburbiile municipiului Vaslui, pare a fi un sat de oameni gospodari. Dar după numărul și importanța unităților economice dispuse cu precădere la marginea acestui fost sat, înțelegem imediat, că Moara Grecilor este, totuși, un cartier al Vasluiului, un fel de platformă agroindustrială a orașului. Iată, spre exemplificare, doar cîteva din unitățile ce alcătuiesc sus-numita platformă: Autobaza ITSAIA, Trustul I.A.S. și I.A.S.-Vaslui, Trustul S.M.A. și S.M.A.-Vaslui, I.J.P.I.P.S., Stațiunea de cercetări pentru cultura paștilor, două asociații economice intercooperatiste și de stat, una pentru prestări servicii în domeniul construcțiilor, o alta pentru viticultură, Ferma legumicolă a C.A.P.-Vaslui, o altă fermă, zootehnică, cu vaci de elită pentru lapte și, în fine, o stație pentru produse preparate din carne. Cu o astfel de putere economică Moara Grecilor a făcut ușor și rapid saltul de la condiția de sat spre cea de cartier al unui oraș el însuși aflat în plină devenire. Firește, amplasarea unităților mai sus

amintite pe raza cartierului Moara Grecilor a fost și este, în continuare, o șansă pentru locuitorii fostului sat. Bănuim însă că în spatele șansei au apărut și unele responsabilități. Supoziția noastră este pe deplin confirmată de maestrul Ștefan Budeanu, șeful autobazei ITSAIA, deputatul cartierului. „Am devenit, zice dînsul, peste noapte orașeni. Oamenii

cele vechi am făcut o grădiniță. Am reparat, de curînd strada principală, cea care face legătura cu șoseaua națională, iar acolo, la intersecție, am amenajat o stație, ca lumea, pentru autobuz. Am vrea să pietruim alte două străzi, mai ales că și acestea ies în șoseaua națională. Le vom pietruii, fără doar și poate, așa cum vom săpa și cîteva fîntini, una între școală

casă din cartier. E-adevărât, dar nouă ni se pare că și casele lui Ion Fintinaru sau Gheorghe Codreanu sînt la fel de frumoase. „Moara Grecilor, continuă Ștefan Budeanu, a început să fie, după părerea mea, un cartier în care viața de oraș se învecinează cu cea de sat. Este un amestec, zic eu, plăcut și plin de farmec. Iar dacă adaug că mulți dintre noi am fi putut să ne

greu și este ascultat de toată suflarea, pentru că sînt oameni ai faptei. „Am încercat tot timpul mărturisese deputatul Ștefan Budeanu, să vorbim cit mai puțin și să facem cit mai mult. Avem nevoie și de vorbe, dar mai ales de fapte. Cînd un om a venit la mine, ca la deputatul său, și m-a rugat să-l ajut, într-o problemă, să-și încadreze fiul într-una din unitățile aflate aici, n-am pregetat și l-am ajutat. Cînd într-o familie au apărut vorbe și întimplări urite, iar n-am pregetat și, chiar dacă nu-mi prea place să mă amestec în viața altora, de data asta am făcut-o, pentru că eu nu sînt doar un om de aici, din Moara Grecilor, ci sînt și deputatul lor, cel care trebuie să știe tot ce se întîmplă în circumscripția sa, să dreagă treaba acolo unde e de dres, sau să stimuleze orice gînd bun”. Și altceva ce ar mai fi de spus despre acest om care, deputat fiind, ales al celor dimpreună cu care a copilărit și-a trăit de-o viață, se face purtătorul de cuvînt și de acțiune al alegătorilor săi, al concetățenilor săi? ! Multe altele, încă, desigur, dar, deocamdată, ca o schiță de portret viu și-n exercițiu al democrației noastre, ar putea fi destul.

Schiță de portret

noștri muncesc, alături de alți locuitori ai orașului Vaslui, în unitățile economice nou înființate. Muncesc bine, cu tragere de inimă, și, normal, cîștigă bani frumoși. Mulți dintre ei și-au ridicat case noi, adevărate vile, cu tot confortul posibil, așa cum nici măcar nu îndrăzneau să viseze înaintașii lor. În numai 10—15 ani satul, ca să-i zic tot așa, s-a reînțemeiat. Mai toate casele sînt noi, grădiniile au altă înfățișare, sînt înțesate de solarii, ulițele s-au aliniat, devenind străzi în toată puterea cuvîntului. Am ridicat o școală nouă, iar în sediul

și grădiniță, iar alta pe strada principală. Ce-am mai făcut? Am făcut o nouă platformă pentru gunoi, am plantat zeci și zeci de pomi, dar, din păcate, nu s-au prea prins și trebuie să reluăm acțiunea. Am început să pavăm trotuarele cu dale de beton, să amenajăm spațiile verzi de la intersecția străzilor”. Acestea fiind zise, îl rog pe Ștefan Budeanu să batem la pas cele cîteva străzi din cartierul Moara Grecilor. Ne oprim în fața casei lui Radu Crețu, șofer la I.A.S. După părerea deputatului, aceasta este, pînă-n clipa de față, cea mai frumoasă

mutăm în Vaslui, dar nu am făcut-o tocmai pentru că ne simțim mult mai bine aici, unde am copilărit, punctez astfel ideea că Moara Grecilor este și va fi, pe zi ce trece, un cartier tot mai frumos”. Notăm numele citorva dintre oamenii care au fost mereu în fruntea acțiunilor de înfrumusețare și bună gospodărire a cartierului: Ion Anton, șef de fermă la C.A.P., Elena Samoilă, șefă de echipă, Maria Panteliciuc, Ion Lupu, Constantin Vieru, Vasile Macovei. Sînt oameni pe care deputatul se poate bizui, sînt oameni al căror cuvînt atîrnă

Profesorul — deputat și alegătorii săi

— Omul din fața mea e profesor, pedagog, deci, iar pe deasupra e, de câteva legislații, deputat. Zice că fiecare dintre noi are un mandat în viața asta, fața de noi, de societate, dar mandatul deputăției concretizează la alți parametri programul vieții unui om, el preluând, spre a înfăptui, obiective ale proprii noastre dezvoltări. Sigur, nu de unul singur se așează el, deputatul Ioan Bălănescu, să oprească un deal, cind dealul se rupe și o ia la vale, ci cu o forță mai mare decît a celui fenomen de alunecare, forța care se află în imediata fa apropiere dacă nu ai neglijat-o pînă atunci: oamenii, adică, mai teoretic spus în cazul de față, alegătorii tăi. Și ca să vină oamenii, să oprească un deal, nu așezîndu-se cu pieptul în fața curgerii sale, ci prin lucrări adecvate, plantări de arbori și arbuști, regularizarea rîului care-l forfotește de milenii, amenajarea de căi de acces și cite altele, deci ca să vină oamenii, cind deputatul îi mobilizează la astfel de acțiuni, trebuie să existe ceva între oameni: o comuniune de interese care e în stare să nască o forță aproape de neînving.

— Cum se cheamă dealul ăla? întreb.

— Delia, zice; o luase la vale și l-am oprit. Dar de ce notați, e vorba doar de un amănunt? Municipiul Vaslui, unde atîtea sînt de făcut, oferă cîmp larg de afirmare fiecărui locuitor al său.

— Cum se poate afirma, de pildă, deputatul circumscripției electorale nr. 7, din Vaslui?

— Sporînd, alături de oamenii care l-au ales, gradul de civilizație al orașului; sprijinind acțiunile mari ale Consiliului popular, organ al puterii, din care face parte; preocupîndu-se de educația civică a tineretului, de mai buna aprovizionare a cartierului, a unităților alimentare din zonă, de asistența medicală, fiindcă aici trăiesc, învață și muncesc, pe lângă locuitorii cartierului, peste trei mii de elevi.

— Poate tocmai de aceea e deputat aici un profesor.

— Sînt directorul Liceului industrial nr. 1, liceu patronat de întreprinderea Mecanica, al cărei director este inginerul Marcel Popescu, un om care nu uită niciodată că a fost și el elev și student.

— Cit, din ce a promis, a reușit să facă profesorul-deputat pentru elevii săi, pentru foștii lui elevi care azi, aflăm, sînt muncitori destoinici la multe întreprinderi vasluiene?

— Politică noastră cum bine știți, nu e una a promisiunilor fără acoperire. Nu puteam să promit nici eu marea, cu sarea, ci să mobilizez oamenii la multiple obiective pe care le aveam de împlinit. Școala asta, unde din 1980 sînt director, figura, cind era vorba de unele realizări, la „alte școli“. Din 1983, după ce a devenit liceu, ne-am așezat să construim, fiindcă aveam de acum peste 2.500 de elevi. Am construit mai întîi două cămine, adică spații de cazare pentru o mie de elevi: am dublat capacitatea cantinei, am construit săli de clasă, laboratoare, cabine de sport. O să mă întrebați: cum am putut realiza atîtea? Cu elevii și profesorii noștri, beneficiînd doar de asistența tehnică a unui inginer constructor; cu materiale din demolarii. După doar trei ani, iată ce mindrețe de liceu a apărut. Și, parcă nu v-aș mai spune, dar poate e totuși bine să știți că aici era groapa de depozitare a reziduurilor orașului!...

— Se zice că ați visat mult la o astfel de școală!

— De la un timp am visat pentru alții, adică pentru cei de azi, de mîine. Eu am stat peste 20 de ani în internat, în dormitoare de 30—40 de paturi: nu se putea nici odihni, nici învăța, nici trăi cit de cit civilizată. Știți cîți elevi locuiesc la noi în internat, într-o cameră?

— Am văzut; trei!

— Ați văzut, probabil, și dotările?

— Internatul liceului dvs., mărturisesc, întrece în confort multe hoteluri de categorie. Se pare că v-ați răzburat pe trecut!

— Am vrut să facem, am avut cu ce să facem, și, uite, nu ne-a zis nimeni: nu faceți! Pentru cine am făcut? Pentru cei care mișună prin curtea școlii în clipele astea, în anii care vor veni.

— Cum ați construit am văzut, dar cum v-ați dotat?

— Patul de fier, la ora asta, parcă nu mai ține pasul cu civilizația, ne-am zis. Și ne-am construit, la atelierul liceului, paturi din lemn, confortabile și elegante. Am ajuns la saltele: unii ziceau să cumpărăm saltele din vată, că-s mai ieftine decît saltelele relaxa. Erau într-adevăr, mai ieftine cu o sută de lei, dar cele relaxa erau mai bune. Am cumpărat relaxa, să doarmă elevul bine.

— Elevii știu să păstreze?

— Cînd totul e făcut de mîna ta, prin efortul tău, te înveți să și păstrezi. Cînd am pus draperii de pluș la ferestre, cineva zicea: tovarășe director, de ce pui dumneata draperiile astea de pluș? Primul lucru pe care o să-l facă elevii e că o să le taie și își vor lustrui pantofii cu ele. N-o să le taie, tovarășe, i-am zis. Și uite, nu le-au tăiat!

— De ce credeți că nu le-au tăiat?

— Le-am cumpărat cu bani din munca lor. Și dincolo de aspectele cantitative ale muncii noastre cu elevii, se mai ascunde un aspect, unul de educație. Noi pregătim și educăm elevii prin muncă și pentru muncă. Pînă și hrana de la cantină și-o produc, să zic așa, tot singuri.

— Cum?

— Avem o gospodărie anexă, în care creștem pînă la 350 de porci pe an: nu cumpărăm nici un gram de carne de pe piață; avem cinci hectare de teren pe care le cultivăm cu sfeclă furajeră, porumb și lucernă și le asigurăm hrana. La 3—4 zile tăiem doi porci. Vara lucrăm pînă la 20 de hectare, la întreținerea culturilor, la I.A.S.,-urile din jur, de unde, în loc de bani, luăm legume și zarzavaturi pentru iarnă. Producem carnea la 7—8 lei kilogramul, iar celelalte produse alimentare sînt, astfel, aproape fără preț.

— Cine îngrijește porcii?

— Cine mîncă fripturile...

— Intr-o zi, o să vă întrebe un părinte: „Păi, bine tovarășe director, eu v-am adus băiatul să mi-l faceți mecanic și dvs. mi-l faceți porcar?”

— Nic un părinte n-o să spună asta, cînd o să vină și o să vadă cum sînt cazați și cum sînt hrăniți, nu numai copilul lui, ci toți ceilalți. Iar dacă s-ar ivi totuși unul, acela înseamnă că nu cunoaște prețul piinii și, mai mult, ar însemna că nu cunoaște nici măcar terenul, pe care crește o astfel de piine.

— Vorbiți în parabole?

— Vorbesc faptele: noi avem 500 de unelte în școală — sape, hîrlețe etc. Cînd o unitate ne cere ajutorul, vara, plecăm în cîmp cu 300 de sape, ca o armată. Și știți unde se mai vede

efectul acestei educații prin muncă? În gradul pregătirii profesionale, în disciplină.

— Tot concret?

— De trei ani figurăm printre fruntași. Noi zicem că e cea mai bună școală din județ, mulți părinți luptă să-și înscrie copiii la liceul nostru. La disciplină, la muncă, la autogospodărire, avem curajul să privim spre unul din locurile de frunte pe țară.

— ...!?

— Înțeleg, înțeleg, doriți exemple: avem 12 premii și mențiuni naționale, din care 5 sînt premii întîi — la fizică, istorie, limbi moderne. În jur de 35—40 de elevi intră, anual, la facultate. Dar marea majoritate, fiind copii de la sate, vor să muncească, să intre în uzină.

— În unitățile din Vaslui, sînt mulți muncitori pregătiți la liceul nr. 1!

— Nu numai în Vaslui; pregătim muncitori pentru industria constructoare de mașini, în peste 12 meserii. Am dat industriei peste 3.000 de muncitori calificați în ultimii trei ani, oameni care lucrează în domenii de vîrf: nuclear, apă grea, hidrotehnică, șantierul naval, altele. A doua zi după bacalaureat, mulți vin la mine și-mi spun: tovarășe director, vreau să muncesc, vă rog să mă ajutați. Le oferim imediat de lucru, în meseria pentru care i-am pregătit.

— Ne-ați vorbit despre munca dvs., a colectivului de profesori, maeștri și ingineri din liceu. Ca deputat, ce-ați mai făcut și pentru alții?

— Gardurile școlii nu m-au separat de alegătorii mei. Sînt șapte cămine de nefamiliști în circumscripția mea, e o cantină de zonă, magazine; alte unități economice și sociale.

— Le vedeți?

— Ride; apoi adaug:

— Astora de la Mecanica, le-am construit și paturi, la noi, la atelier, cu elevii. Aveau niște paturi rele, de lemn. Acum, reparăm un cămin, a fost locuit de muncitori de la mal multe întreprinderi. Era indisciplină, neregulă, lipsă de gospodărire. Ne-a rugat primarul să-l luăm noi în gospodărire. Îl luăm, tovarășe primar, i-am zis, dar cu o condiție: cei care vor fi cazați aici, în condiții la fel ca ale liceului, să treacă pe la mine.

— De ce să treacă pe la dvs.?

— Să-i sensibilizez, să le vorbesc despre curățenie, despre viață, apoi să semneze contractul în fața mea. Cînd unul va greși, cînd nu va ști să întrețină ceea ce i s-a dat spre păstrare și folosință, să vină, să roască tot aici.

— Credeți că va roși?

— Eu cred că dacă omul nu are ce păstra, nici nu păstrează. Din rău face mai rău. În căminele astea, însă, sînt foști absolvenți ai liceului. Dacă educația a fost bună în școală, va fi bună și dincolo, la nefamiliști. Că doar se mută din internatul școlii, în cel al întreprinderii.

— E greu?

— Noi nu facem educația cu pogonul, ci cu fiecare om în parte. Chiar dacă sînt mii. Altfel, de ce am mai sta aici, de la șapte dimineața, la orele 21, noaptea, fiindcă mai avem elevi și la seral. Aici muncesc, aici mîncîc, la fel ca și elevii, aici îmi petrec viața. Aici e circumscripția mea de... educație...

— Intr-o clipă în care el a fost mai puțin atent, eu m-am apropiat tiptil și am sărutat sufletul acestui dascăl-profesor-deputat. Nu puteam să plec cu atîta dragoste adunată în inimă!

„Beneficiarii sîntem noi“

De loc e din Dragomirești, județul Neamț. Are 40 de ani, e blond, potrivit de statură. Maeștru electrician la întreprinderea mecanică Vaslui. A venit în Vaslui în 1974, după ce a citit într-un ziar că la Vaslui se va înființa o întreprindere mecanică. A citit, s-a gîndit și a luat trenul. A venit, a dat un examen, l-a trecut și a fost trimis la școala de maeștri, în Craiova. A terminat cu bine școala de maeștri, s-a reintors în Vaslui, unde fabrica abia se ridicase. S-a căsătorit cu o fată de prin părțile locului și a devenit vasluian. Are două fete și, în timp ce stăm de vorbă, îl văd că se întuneacă. Una din fete a căzut cu genunchiul într-un ciob de sticlă și s-a tăiat destul de rău. „Nu-i nimic, zice, cred să-l treacă. Numai de n-ar fi ceva mai grav“. Particip, după cît pot, cald și omeneste, la îngrijorarea lui. Cam asta ar fi aproape tot despre maeștrul Aurel Secară, un nemțean devenit nu numai vasluian, dar, ca o recunoaștere a meritelor sale, de gospodar înăscut, ales pentru a doua oară deputat. Circumscripția sa cuprinde partea cea mai aspectuoasă a municipiului, adică se întinde din Bulevardul Ana Ipătescu, cuprinde o bună bucată din Bulevardul Ștefan cel Mare și se încheie la intrarea acestuia cu strada Decebal. Este vorba, în bună parte, de acel perimetru în care s-a conturat, cu fantezie și mult bun gust, centrul unui oraș ce uimește prin înfățișarea sa modernă, aerisită, funcțională. „Este, zice, cu adevărat, o mare plăcere să locuiești în acest spațiu, mai ales că toți care am primit sau ne-am cumpărat apartamente în această zonă sîntem încă foarte tineri“. În ce măsură, îl întreb, se simte în continuare înfrumusețarea a zonei mina deputatului și a alegătorilor săi. „Eforturile noastre, vreau să spun ale alegătorilor, s-au îndreptat în ultima vreme asupra zonei de agrement, a noului parc, inclusiv a stadionului aflat în zona noastră de acțiune. S-a muncit mult și cu folos, cu trageri de inimă chiar, intrucît primii beneficiari ai zonei sîntem chiar noi și copiii noștri. Alei, pomi, flori, bănci, scări, spații de joacă pentru copii, inclusiv curățenia. Să nu uităm, tot acest perimetru face parte din cartea de vizită a Vasluiului! Dar nu

ne-am oprit doar la aceste probleme. Anul trecut am dus-o cam greu cu căldura. Am luat măsuri și am făcut un nou coș de fum pentru centrala de încălzire. Apoi, desigur, am rezolvat și problema conductei de termoficare care vine de la centrală. Lăsată cam la voia întâmplării, conducta ne făcea mari necazuri. Pentru a o proteja, am făcut de-a lungul ei un gard viu. Apoi, pentru protejarea zonei de agrement, am amenajat albia veche a rîului Birlad și, prin muncă patriotică, sau prin orele de muncă pe care trebuie să le facem prin lege, am participat la construirea podului de peste pîrîul Delea. La orizontul imediat al preocupărilor noastre: reamenajarea unor fîntini cu apă potabilă. Imediat ce se vor termina construcțiile din zona stadionului și cele de pe Bulevardul Ana Ipătescu, vom amplasa locul de foraj. Sînt foarte necesare, mai ales că orașul nu stă prea bine cu apa. În alte cartiere s-au săpat numeroase fîntini care și-au dovedit din plin utilitatea. Sînt foarte frumoase, au acoperiș, sînt împrejmuite cu o suprafață betonată. Așa le vom face și noi și vom rezolva astfel o problemă dintre cele mai acute“. Încerc să aflu care este locul preferat al interlocutorului meu. „Aș spune că mai frumos și mai frumos este spațiul din jurul fîntinii sculpturii Constantin Lucaci, mai ales că, alături de mulți alți oameni din întreprinderea noastră, am muncit și eu la ridicarea ei. Această fîntină umple acel gol imens ce se deschide înspre Lunca Frutului. Are în ea ceva foarte modern, foarte avîntat. Dar, de-adevăratelea, mie — și cred că nu numai mie — îmi place zona de agrement, parcul. E mititel, dar e tare frumosel. Ieșim, deseori, după masa, spre seară, și ne plîmbăm pe alei. Copiii se joacă, noi ne mai odîhnim pe cite o bancă. Ne mai înfilim și cu alți vecini, se mai încinge cite o discuție. Iar eu, uneori, mă gîndesc că, iată, oamenii se bucură de munca lor“. Iar eu cred că maeștrul Aurel Secară, nemțeanul devenit vasluian, trăiește din plin această bucurie a oamenilor care l-au ales pentru a doua oară deputat. Au simțit că este un gospodar înăscut, iar el a transformat supoziția în realitate.

Circumscripție ca un oraș

Înainte de a fi ales într-o circumscripție electorală, Sandu Grigoraș, un economist în vîrstă de 42 de ani care a terminat facultatea la Iași, promoția '68, anul în care s-au înființat județele, s-a impus într-o „circumscripție profesională“: comerțul cu produse industriale. Fiindcă, dintr-un sondaj de opinie, am aflat că „a pus ordine în comerț“ și fiindcă am considerat că este o performanță să fi cunoscut cu atîta prietenie într-un oraș care are peste 60 de mii de locuitori, am încercat să aflu ce înseamnă să pui ordine în comerțul Vasluiului. „Hibe!“ erau aceleași, ca în locurile unde e dezordine: sistemul preferențial de livrare a mărfurilor de la furnizori (apărea condiționarea de podgoriile din apropiere), sistemul preferențial de livrare a mărfurilor: comerțul se făcea mai întîi între cunoscuți, apoi erau servicii necunoscuții. În afară de sancțiunile aplicate întocmai și la timp, el a impus disciplina, educînd omenia prin apreciere corectă și stimulare. În concepția sa, a deservi populația presupune să ai o calitate în plus față de cetățeanul obișnuit: să ai capacitatea de a fi omenos clipă de clipă. Cele mai multe magazine sînt în circumscripția nr. 3, al cărei deputat este, dar sînt destule și în alte cartiere, deci circumscripția sa profesională, cea care l-a impus și l-a adus în situația de a fi ales de trei ori ca deputat al unei circumscripții electorale, se întinde în tot orașul.

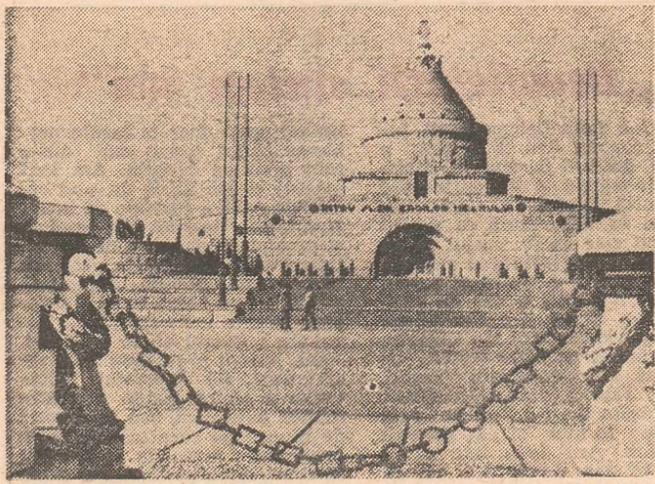
Sediul întreprinderii pe care

o conduce Sandu Grigoraș se află în clădirea vechiului sediu al pompierilor, așezată altădată la margine de oraș. Acum, clădirea este în centru.

Circumscripția lui are patru străzi: „Dr. Scariat“, „M. Kogălniceanu“, „Hagi Chiriac“, „Nicolae Bălcescu“. Străzile au rămas din orașul vechi, dar au dispărut casele bătrînești, ușor crăpate. Acum, pe aceste străzi, sînt blocuri de locuințe ale oamenilor muncii de la I.A.M.C., I.M.I., C.S.F., I.P.L., în care locuiesc o mie două sute de oameni. Cele patru străzi, cu familii așezate poate pentru totdeauna în blocuri construite de-a lungul celor trei deputații consecutivi ale lui Sandu Grigoraș, constituie în acest moment un fel de oraș închis. Este invidiată zona nu numai pentru că este centrală dar și datorită faptului că, prin spațiile verzi, amenajate de cetățeni în frunte cu deputatul, locurile de joacă pentru copii, rectificarea străzilor, a ajuns la un înalt nivel de urbanitate. La consiliul popular, am aflat că în ultimii trei ani s-au mutat în blocurile din circumscripția nr. 3 numai două familii. S-a creat un fel de juru de onoare, care să decidă cine anume merită să se mute aici.

Între cele două circumscripții de care răspunde, deputatul nu face prea multe deosebiri cînd e vorba de responsabilitate. Nu își pune problema dacă va fi reales sau nu (dar vrea să facă o mulțime de lucruri, pentru care are nu numai argumente, dar și mijloace), el se gîndește în primul rînd la cum va trebui să îl convingă și să-l ajute pe cel care va fi ales deputat să înfăptuiască aceste lucruri.

În viltocarea primului război mondial

Cînd, la 28 iunie 1914, prințul moștenitor al Austriei, Franz Ferdinand, cădea răpus, împreună cu soția sa, de gloanțele unui tânăr naționalist sîrb, pușini erau aceia care vedeau în insolitul gest semnalul cutremurătoarei drame la scară planetară care avea să urmeze.

Atentatul de la Sarajevo (Bosnia) a servit ca pretext monarhiei bicefale pentru a declara război Serbiei, act ce a declanșat prima mare conflagrație mondială a secolului nostru. Cu o repeziune neașteptată sistemul alianțelor politico-militare existente la acea dată a devenit operațional. Grupate în cele două mari tabere belligerante — pe de o parte Puterile Centrale (Germania și Austro-Ungaria) cărora li se vor atașa Turcia și Bulgaria, de cealaltă parte Antanta (Franța, Anglia, Rusia) alături de care, pe parcursul războiului, se vor afla Italia și S.U.A., — statele de pe vechiul continent intrau în conflict, expediind și receptînd declarații de război oficiale.

Războiul a atras în viltocarea lui 34 de țări, cu o populație de peste un miliard de locuitori, dintre care mai bine de 75 milioane au fost chemați sub arme. El a afectat în chip dureros condițiile de viață ale popoarelor, a agravat la maximum contradicțiile sociale și naționale, a determinat o continuă intensificare a luptei de eliberare a națiunilor subjugate.

Vreme de doi ani, România, stat independent și suveran, a păstrat o atitudine de neutralitate, rezistînd presiunilor politice exercitate continuu de cele două tabere aflate în conflict de a atrage de partea uneia sau alteia. Poziția sa strategică, marile resurse materiale de care dispunea ca și efectivele umane ce le putea ridica la luptă, o făceau un partener valoros, dorit de fiecare din protagoniști, întrucît putea inclina în mod substanțial balanța victoriei în favoarea coaliției la care ea adera. Tratatul de alianță și Convenția militară încheiate în 4/17 august 1916 cu guvernele Rusiei, Franței, Angliei și Italiei — care se angajau să sprijine îndeplinirea idealului național al eliberării și unirii cu Țara a teritoriilor românești Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul și Bucovina — au consacrat

juridic legitimitatea aspirației naționale care a călăuzit decizia României de a adera la primul război mondial, ca și dreptul istoric al națiunii române asupra spațiului său etnic firesc, leagănul de două ori milenar al plămădirii sale.

În august 1916, cînd raportul de forțe de pe marele eschier al conflictului militar era departe de a indica de partea cui va fi victoria finală, România a intrat în războiul mondial alături de Antantă, dînd curs apelului cu caracter ultimativ ale acesteia „acum, ori niciodată! Aderînd la această coaliție, statul român făcea cunoscut opiniei publice internaționale că intra într-un război în care își urmărea propriile țeluri — eliberarea națională și cuprinderea tuturor românilor în hotarele străvechii Dacii — disociindu-se astfel de planurile hegemoniste ale puterilor ei parteneri.

„Treceți batalioane române Carpații!”

Înaltele idealuri ce i-au călăuzit drumul în istorie au făcut să vibreze sufletul poporului român în clipele de avînt, de bucurie sau de restriște, cîntî însoțindu-i fapta și exprimîndu-i gîndul. În anul puternicei afirmări a conștiinței naționale — 1948 — a răsunat răscolitorul „Deșteaptă-te române!”, Unirea de la 1859 și-a veșnicit simbolul în neuitata imagine a unui popor care își dădea „mîna cu mîna”, în „Hora Unirii”: în zorii zilei de 15/28 august 1916 de la un capăt la altul al țării a răsunat din zecile de mii de piepturi ostășești, ce se îndreptau spre nedreapta frontieră de atunci, marsul plin de hotărîre și optimism „Treceți batalioane române Carpații!”, expresie concentrată a misiunii pe care patria o încredința armatei sale.

Proclamația către țară, dată în aceea zi de șeful statului, afirma crezul nobil pentru care România intra în război: eliberarea pămîntului strămoșesc aflat sub stăpînire străină și unificarea națională. „După vremuri îndelungate de nenorociri și grele încercări, înaintașii noștri au reușit să întemeieze statul român prin Unirea Principatelor, prin războiul independenței, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională. Astăzi

Embleme ale eroismului românesc

**Mărășești • Mărăști • Oituz
PE AICI NU SE TRECE!**

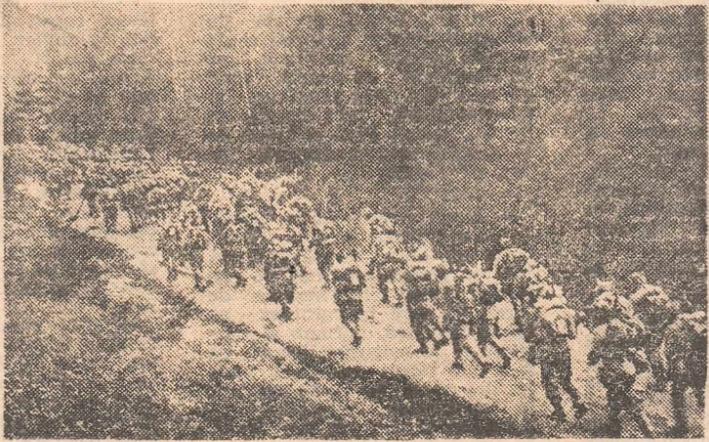
ne este dat nouă să întregim opera lor, închinînd pentru totdeauna ceea ce Mihai Viteazul a împlinit numai pentru o clipă: unirea românilor de pe cele două părți ale Carpaților”. Ferm convins că sosise momentul împlinirii marelui ideal național al unificării statelor depline, pentru care luptasera fără preget generații de patrioți, poporul român a îmbrățișat de la început ideea războiului eliberator, asumîndu-și în mod conștient riscurile și privațiunile ce decurgeau dintr-un asemenea act de mare responsabilitate națională.

La rîndul său, ostirea română a răspuns cu vie însuflețire la chemarea țării. „Ostași — se spunea în înaltul ordin de zi al comandantului suprem —, v-am chemat ca să purtați steagurile voastre peste hotarele unde frații noștri vă așteaptă cu nerăbdare și cu inima plină de nădejdea. Umbrile marilor voievozi Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare, ale căror rămășițe zac în pămînturile ce veți dezrobi, vă îndeamnă la biruință, ca vrednici urmași ai ostașilor care au învins la Războieni, la Călugăreni și la Plevna (...). Arătați-vă deci demni de gloria străbunilor. De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvînta și vă va slăvi.

Ofensiva eliberatoare a armatei române, executată cu impetuoșitate și nestă-

vilit avînt, a surprins forțele de acoperire ale inamicului, pe întreaga lungime a frontului de atunci, de la Vatra Dornei, de-a lungul arcului Carpaților, pînă la Orșova, silindu-le să se retragă în mare grabă. Așteptat cu atîta înfrigurare și speranțe de întreaga suflare românească, „ceastul eliberării” sosise, fiind salutat cu vie emoție și entuziasm. „Zidul inexpugnabil al Carpaților trufași — scria în acele zile Eugen Lovinescu — a început să trosnească. Și printre crăpăturile lor au apărut baionetele înșiruite ale dorobanților noștri.”

Trecuseră doar 24 de ore de cînd „tocsinul” sunase semnalul „Înainte!”, dar ostașii Regimentului 6 Mihai Viteazul se aflau deja la porțile Brașovului, fiind întâmpinați de autoritățile municipale cu un călduros „Bine ați venit!”, exprimat în numele tuturor locuitorilor — români, sași și maghiari. Ca și aici, pretutîndeni în localitățile eliberate, ostașii noștri erau prîniți cu flori, cu drapelul tricolor ce fluturau mîndre peste străvechile pămînturi românești, iar lacrimile de bucurie ale urmașilor lui Horea și Avram Iancu — „morți cu dorul unui vis neîmplinit” — erau un cald omăgiu închinat fraților eliberatori. „Stăm și astăzi uluiți — scria „Gazeta Transilvaniei” —, nu găsim cuvinte să dăm glas bucuriei înăbușite de

Imagini pentru o antologie a eroismului

Un prozator cu mult exercițiu în domeniul publicisticii spunea într-un interviu că numai cercetate cu atenție viețile oamenilor își dezvăluie dimensiunile reale, adică (paradoxal) acelea ce alcătuiesc structura de poveste a unei existențe. Altfel, „privită în fugă”, trecerea prin timp a unui semen poate să pară lipsită de prea adînci semnificații. Ceea ce, în nici un caz, nu e adevărat. La aceste lucruri mă gîndeam ascultînd relatările a trei bărbați tineri avînd biografii care, din chiar spusele lor, nu conțineau nimic extraordinar. Sint, cu toții, specialiști ai întreprinderii mecanice din Alba Iulia. Unul dintre ei, Vasile Sopa, șeful secției modelărie, se află aici de cînd s-a pus, în '72, primul țarșu. A asistat apoi, în decembrie 1975, la darea primei șarje și, în anul următor, la crearea primelor produse, piese turnate din fontă. De-a lungul unui deceniu, întreprinderea a ajuns să asimileze întreaga gamă de piese turnate pentru mașinile grele care se produc în țară. Și poate că nu e lipsit de interes să amintim (mai ales cînd obișnuințele reportericești ne tot îndeamnă să căutăm senzaționalul), că numai pentru un strung carusel din categoria celor mari, aici se execută un batiu de 180 de tone, un platan de aceeași greutate și alte piese care mai cîntăresc și ele vreo 40 de tone. Nu mai e nevoie, deci, să spunem că în cazul unor repere de asemenea dimensiuni sint excluse, din pornire, orice eroare, orice rată calitativă care ar conduce la o nepermisă risipă de materiale.

Dar toate cele de pînă acum — chiar dacă în stare să impresioneze pe cei pentru care producerea unor piese de ast-

fel de gabarit și de o asemenea precizie reprezintă o veritabilă aventură în care omul se confruntă cu focul și metalele — nu sînt încă mare lucru despre destinele celor trei tineri pe care i-am cunoscut la Alba și ale căror vieți conțin, sint convins, acele simburile de fantastic și ceea ce împozitează de simbol care le apropie de poveste. O poveste care poate să înceapă și așa: pentru centrala atomoelectrică de la Cernavodă era nevoie, nevoie imperioasă, de cîteva piese de mari dimensiuni. Se vorbea insistent, la un

de opt batiuri pentru standul de echilibrat rotorul turbinei. Fiecare dintre aceste piese are (acum, cînd ele sint gata încă din toamna anului trecut, au fost livrate și acceptate cu elogi pentru acuratețea execuției) istoria ei. Spun aceste istorii inginerii Andrei Sandu și Gheorghe Bujor, cei doi tehnologi care au răspuns în mod direct de bunul mers al lucrărilor.

Placa de stringere trebuia realizată dintr-un metal nou, cu care nu se mai lucasera pînă atunci, o fontă cu niște calități

n-a speriat pe nimeni. Era, într-un fel, firesc. Deși nu tocmai de dorit. S-a revizuit în totalitate tehnologia de turnare. Specialiștii întreprinderii s-au consultat citiva timp. Cei doi tehnologi au uitat de odihnă. Pînă cînd, într-o duminică de dimineață, s-a obținut și fonta de calitate dorită.

Restul n-a fost de-înt o demonstrație de virtuozitate profesională. Pînă la toamnă, piesa care solicitase atîta efort de gîndire era gata. Gata erau și cele opt batiuri confecționate din fontă antimagnetică înalt

Alba Iulia capătă mai pregnantă acea aură de poveste, adică de real, cum spunea prozatorul. Ce trebuie să se fi petrecut în mințile și-n sufletele atîtor oameni după primele probe, atunci cînd au constatat că mai există defecte de fabricație? Cit de încordate vor fi fost discuțiile sau tăcerile lor? Nu încerc deloc să dramatizez cu orice chip. Dar adevărul adevărat al marii izbînzii se află tocmai în răspunsul la aceste întrebări. Răspuns care nu poate fi oferit dintr-o suflare, tocmai pentru faptul că el incumbă un întreg adevăr de viață, un întreg sens al unor vieți. Vieți exponențiale pentru un anumit timp și pentru un anume mod de a privi și rezolva marile probleme ale noastre, ale tuturor. Astfel văzute lucrurile, tinerii specialiști din Alba Iulia ne apar drept tipuri umane semnificative, atît pentru vremea de azi, cît și pentru configurarea viitorului industriei noastre. Ei nu au produs numai niște piese de înaltă tehnicitate. Ei au dovedit că se poate. Și iată-l pe unul dintre ei (cel mai tînăr, de numai cinci ani inginer și care n-a aflat încă, pe parcursul lor, răgazul de a se opri cîteva ceasuri, în drumurile spre și dinspre mare, la Cernavodă) spunînd, cu bucurie și juvenilă mîndrie: totuși, am fost și eu la Cernavodă! Exclamație la auzul căreia toți ceilalți rid. Un ris din acela plin și eliberator, care spune aproape totul despre fericirea pe care o produce reușita. Reușită a inteligenței unor specialiști. A unor oameni adevărați, trăind cu adevărat.

DAN MUCENIC ■

Acum totul se poate demonstra

moment dat, despre comandarea acestora undeva, în Occident, acolo unde există o firmă specializată în executarea lor. Pînă la urmă s-a zis că trebuie încercat mai întîi aici, în țară. Și întreprinderea din Alba Iulia a fost desemnată să le realizeze. Asta se întîmpla în primăvara anului trecut, adică atunci cînd se aniversau zece ani de la cele dintîi produse create aici. Cînstă și obligație deopotrivă. Cei de la întreprinderea mecanică s-au angajat să livreze piesele respective în cel mai scurt timp posibil, fără a cere asistență tehnică din altă parte. Echipamentele solicitate (pentru turbina de 700 MW) reprezentau premiere naționale. Era vorba de placa de stringere (de aproape zece tone, cu un diametru de 3240 milimetri) și

cu totul deosebite în privința rezistenței la rupere și la alun-gire, calități ce trebuiau obținute direct din turnare. Primele probe au dovedit că fonta de Alba Iulia avea performanțe superioare celor pretinse. Moment de mare bucurie. Dar numai un început. Oricum, acest început demonstra ce înseamnă siguranța în stăpînirea proceselor tehnologice, rezultat direct al unei tehnologii aprofundate, bazate pe studii atente, pe o disciplină de lucru extrem de severă, respectată cu strictețe de metalurgii din Alba Iulia. În luna mai s-a realizat prima încercare, urmată de un control cu raze ultrasonice, prin intermediul cărora au fost relevate cîteva mici defecte ascunse. Întimplarea n-a produs panică,

aliată, avînd fiecare cîte 15 tone și cîte șase metri lungime. Și aceste piese (implicînd, datorită sveltății lor, riscul deformării la răcire) se realizau pentru prima dată în țară. Și de această dată — succes deplin. Succes care, spuneau cu modestie cei doi tehnologi, se datorează unor eforturi conjugate — ale specialiștilor și muncitorilor de la modelărie și de pe linia 3 din turnătorie. Oameni care și-au înscris numele printre cele ale constructorilor marii centrale de la Cernavodă, așezînd și Alba Iulia printre localitățile dinspre care au pornit repere spre ctitoria dobrogeană.

Desprinde de noianul datelor tehnice, al performanțelor tehnologice, faptele de muncă de la întreprinderea mecanică din

suferințele seculare, ne ștergem din nou și tot din nou ochii plîși și împăienjeniți întrebându-ne: Se poate? Da! Se poate! S-a putut! Deșteaptă-te române!

„Înfrățiți cu munții, apele și codrii”

Acțiunea militară demarase sub auspiciu favorabile. În primele 18 zile ale campaniei, armata română reușise să elibereze aproape o treime din teritoriul intracarpatic, păstrînd în mîinile sale inițiativa operațiilor. Curînd însă cursul evenimentelor avea să înregistreze o dureroasă întorsătură, trupele române văzîndu-se nevoite să-și oprească avîntata ofensivă eliberatoare și să treacă la apărare. Hotărîtoare s-a dovedit atunci acțiunea convergentă a unor factori externi, puțin sau deloc previzibili: aducerea pe frontul din Transilvania a unor importante forțe militare scoase de pe alte fronturi, ceea ce a determinat schimbarea bruscă a raportului de forțe în favoarea inamicului; agresivitatea neprevăzută a trupelor bulgare și germane în Dobrogea, fapt ce a silit înaltul comandament român să transfere în zona periclitată mai multe divizii, diminuînd astfel capacitatea combativă a forțelor care operau în Transilvania; neonorarea de către aliați a angajamentelor asumate față de România, îndeosebi în domeniul livrărilor masive de material de război, ca și cele referitoare la executarea unor importante operații ofensive pe celelalte fronturi.

În aceste împrejurări, bîzîndu-se, în principal, pe propriile sale forțe, pe legendara vitejie și adevărată dragoste de țară a ostașilor ei, armata română a opus o dirză rezistență puternicului adversar, apărîndu-se eroic pe crestele și prin trecătorile Carpaților, pe Dunăre și în spațiul dintre fluviu și mare. Fiecare palmă din pămîntul țării a fost aprig disputată și plătita de cotropitori cu însemnate pierderi în oameni și materiale.

Confrunțați cu un inamic superior în număr și în înzestrare, cu o mai bogată experiență de război, ostași români și-au arătat bravura în crîncenele bătălii din toamna anului 1916 de la Sibiu, Oituz, Brașov și Predeal, de la Tirgu Jiu sau de pe Olt, în luptele de pe Argeș-Neajlov (bătălia Bucureștilui), de la Cobadin și Topraisar. Reculînd spre est, forțele ro-

mâne s-au apărut pe aliniamente succesive, reușînd la finele primei campanii să oprească la Porțile Moldovei înaintarea trupelor germane, austro-ungare, bulgare și otomane, al căror potențial combativ fusese în mare parte epuizat de numeroasele riposte ofensive ale românilor.

Eroica rezistență opusă de armata română a fost factorul decisiv în zădărnirea planului politico-militar al Puterilor Centrale care, subestimînd capacitatea de efort a poporului nostru, își propuseseră înfrîngerea definitivă a României, ocuparea întregului ei teritoriu și scoaterea sa din război.

Pentru cauza noastră comună

Nu mai puțin eroică a fost comportarea maselor populare care de la intrarea țării în război și mai ales în acele momente de grea cumpănă, au înțeles să se alăture eforturilor făcute de armată pentru realizarea dezideratelor naționale. În primele zile după declanșarea războiului, mii de tineri s-au adunat în fața cercurilor de recrutare solicitînd cu perseverență înrolarea sub drapel. Aici puteau fi întîlniți, alături de cetățeni din „vechiul regat”, transilvăneni, băneni și bucovineni care trecuseră pe căi ascunse Carpații pentru a lupta în numele cauzei comune tuturor românilor.

Alături de tineri, numeroși oameni în vîrstă din contingentele nesupuse încorporării au cerut să fie înrolați și repartizați la regimentele de linie, „iar nu în spatele frontului”. Patrioții neînfricați, foști luptători din războiul de independență de la 1877-1878, ajunși acum la o vîrstă înaintată, s-au declarat gata să-și pună din nou pieptul scut pentru apărarea intereselor naționale. Printre aceștia se număra și Vasile Turcanu, erou intrat în legendele neamului sub numele de **Peneș Cureanul**, precum și sergentul veterinar **Constantin Donici**, în vîrstă de 73 de ani, ucis de focul mitralierelor germane la 10/23 noiembrie 1916 în istorica sa răză de cavalerie de la Robănești.

Asemenea miilor de bărbăți care și-au îndreptat pașii către porțile cazărnilor pentru a completa rîndurile celor ce apăraseră fruntariile încălcate, mii de femei s-au angajat voluntar în spitalele de război și în cele de campanie înrolîndu-se astfel în armata ostașilor în halate albe.

Unele izvoare apreciază că în luptele eroice din toamna anului 1916, în rîndurile armatei române au luptat aproximativ 30.000 de voluntari, mulți dintre ei jertfîndu-se pentru apărarea pămîntului natal.

Printre cei care au luptat în armata franceză s-a aflat și tînăra **Natalia Mihaela Geormăneanu**, aflată la studii la Paris, intrată ca voluntară în Regimentul 110 artilerie grea „Cherbourg”. Pentru faptele sale de vitejie arătate la Monastir (Iugoslavia) i s-a acordat gradul de sublocotenent adjutant în armata franceză și a fost decorată cu „Legiunea de onoare” în grad de cavalier.

Numărul celor căzuți la datorie dincolo de fruntariile patriei a rămas pînă astăzi necunoscut, dar faptele lor se inscriu la loc de cinste în cartea neamului.

Caracterul popular al războiului eliberării și întregirii naționale a fost pus în evidență și de sprijinul activ dat oștirii de populația civilă din satele și orașele aflate în apropierea zonelor de luptă.

Ilustrativă în acest sens a fost lupta pentru apărarea podului de fier de la intrarea în orașul Tirgu Jiu. Pînă la sosirea trupelor române care acționau într-un alt sector al frontului, un grup de tineri cercetași împreună cu vîrstnicii din „miliții”, rîniți plecați din spital, femei și copii, au respins cu focul armelor o coloană inamică ce voia să pătrundă în oraș. Printre vitejii apărători de pe malul Jiului se afla tînăra **Ecaterina Teodorescu** care avea să se distingă în luptele din anul următor.

Nu puțini au fost și cetățenii care s-au constituit în detașamente de partizani, ca cei din Mehedinți, de sub conducerea sublocotenentului **Victor Popescu**, care au acționat cu mult curaj în spatele liniilor inamice, creîndu-le o stare continuă de teamă și nesiguranță.

Profund patriotism și demnitate națională au arătat și muncitorii rămași în teritoriul ocupat. Spre a crea dificultăți cit mai mari cotropitorilor, ei s-au susținut sistematic de la muncă, au organizat sabotaje în fabrici, manifestații de protest și acțiuni de demascare a samavolnicilor comise de ocupanți.

Pe frontul nevăzut

Ajunul intrării țării noastre în război a găsit-o pe studenta română **Tereza Colben** la studii în Viena, alături de alți colegi veniți împreună din Transilvania. De peste doi ani, frumoasa capitală a imperiului hasburgilor îmbrăcase haina cenușiu-verzuie a taberelor militare, adăpostînd numeroase trupe și materiale de război. Peste tot puteau fi întîlniți ofițeri, călare sau pe jos, conducînd grăbiți și zgometos coloane de soldați către cazărțile de la periferie sau de aici către front.

Studentii români se mirau cînd, și după intrarea României în război, Tereza era văzută adesea în anturajul unor ofițeri austrieci. Niciunul nu-și putea închipui că sub aparența unor amicitii banale, tînăra studentă urmărea îndeplinirea unei grele și primejdioase misiuni. Nimeni, în afară de atașatul comercial român de la Berna, **Vasile Candiani**, nu știa atunci că Tereza desfășura chiar în inima imperiului o muncă plină de riscuri, că, sub privirile permanente bănuitoare ale agențiilor contraspionajului cezaro-crătesc, strîngea cu mult tact informații deosebit de prețioase cu privire la armata austriacă, la structura și destinația unor unități militare din Viena, precum și alte date deosebit de utile cauzei naționale românești.

În timpul de peste doi ani regulile dure ale conspirativității au fost respectate întocmai, obținîndu-se și transmîndu-se în țară informații prețioase. A fost de ajuns însă o eroare, aparent minoră, a Terezei Colben, comisă cu puțin timp înainte de a vedea împlinit idealul pentru care luptase — eliberarea țării și revenirea Transilvaniei la patria-mamă — pentru ca agenții imperiali să poată curma nu numai activitatea, dar și viața tînăra a neînfricații patriote.

În aceeași perioadă plină de frîmțări și neliniști, la Timișoara acționa, slujind aceleași nobile interese, o persoană cunoscută sub denumirea conspirativă de „**Agentul B 9**” despre care un ziar postbelic avea să scrie că prin activitatea ei fructuoasă reușise să dezoace toate pla-

nurile serviciului de spionaj austro-ungar. Nimeni nu banuia atunci că sub acest lapidar cognomen se ascundea o tînără și deosebit de frumoasă româncă — **Maria Bălan**. Ea a fost remarcată repede de ofițerii din comandamentele germane și austro-ungare, dornici de aventuri galante, devenind o permanentă a saloanelor din garnizoana de pe Bega. Cu răbdare și pricepere grațioasă Maria a „curcerit” inimile ofițerilor „ajutîndu-i” să-și desconfieze secretele. Astfel informațiile categorisite „strict secret”, zăvorțite cu multe și sofisticate incuietori în casele de fier ale comandamentelor Puterilor Centrale au luat calea spre serviciile speciale ale Marelui Cartier General Român.

Deși organele de contraspionaj inamice i-au „simțit” prezența, ea și-a continuat activitatea neputînd fi identificată mult timp, fapt pentru care ziarul francez „Paris Soir”, într-un articol publicat imediat după război, o compara cu Maria Bălan cu Mata-Hari, denumînd-o „regina spionajului mondial”.

După îndelungi investigații, Maria Bălan a fost descoperită și condamnată la moarte prin spînzurătoare.

În zorii zilei în care sentința trebuia executată, mare le-a fost stupefacția tortionarilor cînd nu au mai găsit-o în temnița foarte bine păzită. Spre surprinderea lor, condamnată dispăruse, jucînd încă o festă dușmanului. Dispariția celei care a fost considerată de autoritățile austro-ungare drept unul dintre cei mai periculoși agenți informatori a dat naștere unor interminabile anchete, cercetări, supozitii și comentarii în presa vremii, care de care mai fanteziste. În realitate, luptătoarea noastră s-a bucurat de recunoștința statului român pentru a cărei reintregire își pusese în primejdie cei mai frumoși ani ai vieții. Printre-o acțiune curajoasă, un grup de patrioți au organizat magistral și la timp evadarea „eroinei din umbră”.

Le fel ca pretutindeni în teritoriul aflat sub cotropirea inamicului românii de la poalele munților Vrancei s-au angajat pe frontul nevăzut printr-o luptă acerbă cu opresorul. **Vasile Chilian** din satul Vidra, ajutat de soția sa **Clemansa**, a organizat o rețea activă de informatori în întregul dispozitiv inamic din zona Carpaților de Curbură. S-au cules cu multă asiduitate date despre unitățile dușmane, s-au întocmit schițe amănunțite cu dispozitivele lor de luptă, totul lînd calea înaltului comandament român. Urmasii legendarei Vrîncoiaia au împletit multă vreme activitatea de procurare de informații cu acea consacrată înlesnirii trecerii liniei frontului de fostii prizonieri români evadați din lagărele din Austro-Ungaria. În perioada pregătirilor făcute pentru desfășurarea marilor bătălii de la Mărăști și Mărăsești informațiile trimise de grupul de patrioți condus de Vasile Chilian au fost de mare folos comandamentelor române.

Descoperit și condamnat la pedeapsa capitală a fost executat împreună cu alți patru patrioți români, primînd brbătește moartea în față. Ultimele sale cuvinte au fost: „Mor pentru patria mea.”

(Va urma)

Dr. VASILE ALEXANDRESCU
GRIGORE ALEXANDRESCU

Isi poate uita cineva copilăria? Este oaza de puritate, de visuri și speranțe a fiecărei vieți. Este momentul spre care te întorci întotdeauna cu o boare de nostalgie și pe care, dacă ești îndemnat, îl istorisești celui dispus să te asculte. Am reținut trei fragmente ale unor biografii ce vor încerca să nu depășească granițele copilăriei. Sint trei generații: Aurelia, născută la 28 decembrie 1921, Elena — 26 octombrie 1948 și Diana, a cărei dată de naștere este 21 mai 1975. Așadar, o bunică, o mamă și un copil al zilelor noastre. Povestea Aureliei Gheorghe din comuna Virteju, Sectorul Agricol Ilfov, spusă molcom, are un iz de „a fost o dată”:

— Copilăria mea a fost tare amărită. Tata a murit înainte de a mă naște eu, așa că, la 9 ani mama m-a adus la București și m-a dat la stăpîn. Era un restaurant, undeva prin Ducești și patronul, un fel de rudă de departe a mamei, promisese că o să aibă grijă de mine. Spălăm vase pînă adormeam între ele. Eram așa de mică, încît trebuia să mă urc pe un scaun ca să curăț soba pe care se gătea. Plîngeam cînd venea mama, să mă ia acasă, plîngea și ea, dar nu mă putea lua. Aveam și eu o bucurie pe atunci, cînd mă puneau circumărirea să spun povești copilului lor. Ei, cite povești puteam să știu eu, că nu apucasem să fac decît o clasă. Dar inventam. Erau singurele momente cînd mă puteam odihni, și mă gîndeam mereu, cînd mă mai chiamă la Valerică să spun povești? Pe urmă, m-am dus la alt neam, tot slugă. Acolo era o bibliotecă mare, cu tot felul de cărți. Luam cite una pe furis și citeam noaptea, că alfabetul apucasem să-l învăț.

Țin minte, cînd am citit „Război și pace”, vedeam că s-a făcut ziuă numai cînd auzeam c-au început să umble slugile prin curte. Am mai fost și la un avocat, să am grijă de fata lui. Așa de rău s-a purtat cu mine c-am fugit pe geam și m-am dus acasă pe jos, că bani de tren n-aveam. La 15 ani m-am angajat muncitoare la fabrica „Stela” și la 16 ani m-am măritat. Gata a fost copilăria, dacă și asta mai e copilărie... Frumos a fost doar pînă la 9 ani, cînd mă duceam cu vitele la cîmp și imi făcea mama păpuși dintr-un băț și-o

măslinile. Ni le descrieseră profesorul la școală și cînd s-au găsit prima dată ne-a cumpărat din banii lui măslinile și ne-a dat la fiecare elev din clasă cite una. Numai că eu, intelesesem greșit, mă așteptam să aibă gustul portocalei și nu mi-a plăcut măslina. Vremurile s-au schimbat, țara începuse să se redrezeze. Mama s-a ținut de capul tatii și venim iar la București, că noi voiam să facem facultate. Ne-am stabilit în comuna Virteju, nu departe de capitală, tata s-a angajat la fabrica de mobilă și au muncit să clădească o casă. Le era, to-

dau fetei mele tot ceea ce n-am avut eu. Diana are, poate ca o compensație, păpușile cele mai mari și mai frumoase. Dar, Diana știe că totul e făcut cu muncă, știe că trebuie și ea să muncească. Diana are, nu doar păpuși minunate. Are o cameră a ei, cu mobilier pe măsura și pentru necesitățile celor 12 ani pe care i-a împlinit. Pe biroul ei de școlărită a fost instalat cel de-al doilea aparat telefonic al locuinței. Biblioteca Dianeii este locisită de cărțile copilăriei, ca și de cele care-și așteaptă rîndul pentru ca mica lor proprie-

dorem decît să învăț, ori această posibilitate, pe care mama n-a avut-o, mie mi s-a dat, ca și oricărui alt copil din generația mea. Iar acum, imi doresc să nu greșesc cu Diana. N-am vrut să-i lipsescă ceva, m-ar dura suferința ei, dar mă străduiesc să o fac să înțeleagă că în viață nu trebuie să te aștepti meru la totul de-a gata.

La aceeași întrebare, bunica din Virteju îmi mărturisește: — Mi-aș fi dorit să stau și eu cu mama, ca alți copii, să simt că mă iubește și pe mine cineva.

M-am gîndit mult dacă are rost să-i pun și Dianeii această întrebare.

Copilului de astăzi nu pare să-i lipsescă ceva. Și totuși, Diana are mai multe dorințe:

— Aș vrea să am un inel fermecat cu care să pot întineri oamenii. Inelul să aibă o piatră pe care s-o răsucesc și în momentul acela să se oprească războaiele. Am văzut la televizor cum mor oamenii cînd explodează bombe. E groaznic. Ne-a spus la școală tovarășul diriginte ce catastrofe se pot întîmpla, dar sînt puțini oameni care vor război. Vreau să se umple pămîntul de mulți, mulți oameni. Și, așa mai vrea să zbor, dar nu cu avionul. Am văzut un film, știu că era trucaj, dar mie mi-ar place să zbor așa, fără aripi. Mi-ar place să fac ceea ce nu există și nu se poate.

Pentru Aurelia, dragostea de mamă era fericirea supremă și de neatinse. Elenei i se păreau condițiile normale de viață ale copiilor de astăzi, un lux de neimaginat. Sigur, visurile Dianeii vor deveni și ele realitate.

LIANA MOLNAR

Mamă, mai spune-mi o poveste!

bucată de cîrpă, cu păr din fire de mătase de porumb. Cit am putut, m-am zbatut să le dau copiilor mei ce n-am avut eu: un cămin și dragostea părinților. Urmarea poveștii, depănată într-o băttătură de casă țărănească, cu scovergi calde puse pe masă, a continuat într-un modern apartament de bloc bucurestean, în abur de cafea și miros tentant de fursecuri. Gazdă imi era, de data aceasta, Elena Iașciurjinschi, fata mai mică a Aureliei.

— Am avut o copilărie frumoasă, deși am trăit, nu din greu, ci din foarte greu. Tata a fost concentrat doi ani, apoi a urmat războiul, a lăsat acasă un copil de 6 luni — pe sora mea — și l-a găsit cînd s-a întors, de 6 ani. După război, foamea și seceta i-a dus pe ai mei în Ardeal. Imi aduc aminte c-am întrebato-o o dată pe mama de ce nu ia tata și bani. Munca doar pe mîlai și lapte. Noi, copiii de atunci nu știam cum arată lămfiele, portocalele sau

tuși, frică de facultate, că n-or să ne poată țina. Eram, însă foarte ambițioasă, nu suportam să mi-o ia nimeni înainte. Am avut bursă, am stat la cămin și am învățat meseria pe care mi-am dorit-o: inginer proiectant de poduri și căi ferate. Păpușa mea — singura pe care am avut-o, am primit-o în 1959. S-a stricat în 1977, a rupt-o fetița mea. N-am risipit banii, că știam cum scotea mama fiecare bănuț, să avem strictul necesar. Mi-am permis o singură... hai să-i zicem extravagantă — o pereche de pantaloni. Începuseră să se poarte pe atunci, eram studentă. Nu m-am gîndit niciodată că aș putea avea o cameră numai a mea. Era un lux pe care nu puteam să mi-l imaginez. Dar, eram o familie unită, ne iubeam, așa că restul nu conta. Știam că viitorul meu depinde de cantitatea de transpirație pe care sînt capabilă s-o dau, așa că am muncit. Fiecare lucrușor a fost făcut cu muncă. Am încercat să-i

dar să ajungă a le pricepe. Se vede mina discretă și ochiul atent al unei mame ce dirijează progresiv copilul ei. Combina muzicală cu o multime de clape și butoane stă alături de clasorul cu timbre — sînt pasiunile Dianeii. Cit despre ea, încearcă să fie o fetiță ordonată și reușește destul de des. Alături de telefon, un fost pahar de înghețată a căpătat destinația — specificată caligrafic pe o etichetă școlărească — de „Coș pentru birou”.

De ziua ei, Diana a primit multe cadouri pe care mi le arată și mă tratează cu bomboane de ciocolată. Discuția deschisă de mamă despre nota de 8 care mai scapă printre cele de 9 și 10 o neliniștește, simt că trage cu ochiul să vadă dacă notez ceva. Nu vreau s-o necăjesc, mă fac că n-aud și mă adresez mamei: Ce v-ați dorit în copilărie și n-ați avut?

— Nimic special. Aveam dragostea părinților și nu-mi păsa de lipsurile materiale. Nu-mi

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Mă numesc Stan Iorgu. Locuiesc în Focșani, strada Linistii nr. 5, sint veteran de război și ghid-insotitor și organizator de excursii în cadrul O.J.T. Vrancea. Vă rog să inserați următoarele rânduri în coloanele acestei pagini: un grup de 47 turiști din municipiul Focșani, compus din pensionari, inclusiv veterani de război, împreună cu sotile lor, au făcut o frumoasă excursie în tinutul Neamț. Cu această ocazie grupul nostru s-a întâlnit cu colectivul veteranilor de război din Piatra Neamț, prezentându-i felicitări pentru realizările obținute în cadrul Festivalului Național „Cintarea României”, pentru spectacolele vizionate în mai multe rânduri la televizor. Întâlnirea, de la care nu au lipsit florile și fotografiile color, a prilejuit emoționante cuvinte de dragoste atât din partea gazdelor cât și din cea a vizitatorilor. Ca de obicei, veterani de război din municipiul Piatra Neamț au prezentat și un frumos program artistic care a cuprins coruri, muzică instrumentală și recitări, demonstrând încă o dată excelența lor pregătire. În continuarea excursiei, turiștii din municipiul Focșani au vizitat necropolele voievozdale de la Bistrița, a lui Alexandru cel Bun, și de la Probota, a lui Petru Rareș, precum și palatul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, de la Ruginoasa.”

■ „Vă scriu în numele mai multor oameni care lucrează în orașul Titu și în comuna Boteni din județul Dimbovița și care fac naveta la Tirgoviste și Pietroșița: până la data de 31.05 a.c., când s-a schimbat mersul trenurilor, circula trenul personal nr. 1103 la Pietroșița cu plecarea din București la orele 17.00; acest tren era foarte bun pentru toți navetiștii care ieșeau din schimbul I și satisfăcea toate doleanțele celorlalți călători care veneau din București spre Tirgoviste. Acum, după noul mers, acest tren personal nu mai circula de la București, ci se formează la Titu, avind plecarea la ora 15.09. Ora este foarte nepotrivită deoarece toți cei care fac naveta spre Tirgoviste iesim de la serviciu la ora 15.15, fiind astfel obligați să mai așteptăm încă două ore în gară până vine următorul tren personal din București cu plecarea spre Tirgoviste la ora 17.11 din Titu. Totodată trenul personal care pleacă din Titu la ora 15.09 este pur și simplu gol, iar cel care vine din București la ora 17.11 este arhiplin, mai ales că face și legătura trenului personal 4096 care vine de la Pitesti. De aceea vă rugăm să înaintați spre studiu M.T.Tc. următoarele propuneri: trenul personal care se formează la Titu să plece din București în jurul orei 14.15 — 14.30 sau să aștepte în Titu și să fie legătura trenului personal 1005 care pleacă din București la ora 14.41 (în numele unui GRUP, semnează Costel Coman din Tirgoviste, strada Cutezătorilor, blocul 26, scara A, apartamentul 16).

■ „Mă numesc Pavel Răpan, locuiesc în municipiul Birlad strada Ana Ipătescu nr. 1, blocul C. 1, scara B, apartamentul 28 — cartier Gară. În numele mai multor locatari din acest bloc, precum și al altora din această zonă, vă rog să interveniți pe lângă organele în drept spre a fi repute în funcțiune panourile solare instalate pe mai mult de zece blocuri din această zonă a Gării. Păcat de soarele atât de darnic în aceste zile...! Interesându-ne, mereu s-a găsit cite un pretext: ba că nu se găsește centralist care să pornească motopompa, ba că... e cerul innourat și nu are rost să se folosească aceste instalații — care pur și simplu ruginesc. Dar cum atunci, la începutul funcționării acestor panouri, primeam zi și noapte apă caldă, iar acum aproape deloc?!”

■ Consiliul popular al județului Vileca — Inspectoratul școlar: privind scrisoarea Corneliu Constantinescu, profesoară suplinitoare în comuna Alunu, numita, absolventă a Facultății de biologie, este încadrată în funcția de profesor suplinitor la școlile Alunu și Colțești. La data de 14 octombrie, prin cererea adresată Biroului Executiv al Consiliului popular al comunei Alunu, a solicitat încadrarea pe postul de secretar cu 1/2 normă, post de-

venit vacant la școala Alunu. Organul respectiv a avizat favorabil cererea, urmînd a se realiza încadrarea, dar ulterior a avizat și cererea de încadrare pe acest post a numitului Dobroiu Iulian, absolvent de liceu. Avîndu-se în vedere că în prezent postul a fost deblocat de către organele competente, încadrarea urmează să se facă, în condițiile legii, pe bază de concurs.”

„Toate bune și frumoase, totuși rămîne inexplicabilă opțiunea aceluia care, trecînd peste o avizare favorabilă, întore o absolventă de facultate care lucrează deja în școală, și un absolvent de liceu, optează pentru acesta din urmă...?!”

■ Ing. Teodora Rusnac din Petrița, cartierul 8 Martie, blocul 17/16 sesizează redacției noastre unele deficiențe ce se manifestă în ultima vreme în activitatea coordonatorilor cinematografeleor „Paringul” și „7 Nolembrie” din Petroșani: schimbări inopinate de reperoriu (după ce biletele au fost vindute pentru un anumit film); întirzieri în deschiderea caselor de bilete, ba uneori chiar suspendarea unor spectacole la care biletele au fost vindute anticipat; săli neaerisite, murdare, în care respectarea poziției scaunelor devine practic imposibilă din cauza aglomerărilor de la intrare, etc. Sugerăm organelor locale să clarifice așa cum se cuvine situația acestor două cinematografe care își au menirea — la urma urmei — să fie lăcașe de cultură, și nu de producere a nervilor oamenilor muncii veniți să se destindă, uneori, de la cîteva buni kilometri.

■ După ce laudă în cuvinte entuziaste stațiunea Băile Felix, amenajările din ultimii ani care au făcut-o „incomparabil mai frumoasă”, după ce admiră serviciile medicale și publice existente aici, Eugenia Buzoiu din Brașov, bulevardul Gării 14, blocul A 19, sesizează lipsa ziarelor în această stațiune, mai exact greutățile în a le procura: după ce că vin și în număr redus, acestea se distribuie și la ore în care au loc tratamentele; de multe ori, mai ales sîmbăta cînd ajung aici majoritatea săptămînalelor, numita a fost nevoită să renunțe la unele procedee terapeutice pentru a-și putea păstra, cum frumos spune dînsa, „legătura cu restul lumii”. Socolim că nu e un lucru firesc...!

■ Consiliul popular al județului Iași — D.P.M.O.S.: „La scrisoarea prin care Mărioara Catargiu din Pașcani, strada Cuza Vodă nr. 11, solicită sprijin pentru încadrarea în muncă, vă comunicăm: la data de 1 iunie a.c., ea a fost repartizată ca muncitoare la Cooperativa „MUNCA COLECTIVĂ” Pașcani, conform dispoziției de repartizare nr. 1634884/1987.”

■ Din nou, despre aspectul necivilizat și costisitor al vinzării condiționate: prof. Vasile Bolnavu din Suceava, strada Gr. Antipa nr. 10, blocul 81, scara A, apartamentul 10, ne scrie: „...după luni de așteptare, acum poate cumpăra oricine, de la orice magazin foto din județ, un film color N.C. 21 ORWO; numai că pe lângă cei 65 lei cît costă filmul, trebuie să mai plătească... 80 lei, costul unui set de dezvoltat „Mascolor”. După ce am stat în rafturi doi-trei ani de zile, ajungînd, prin reduceri succesive de preț la 54 lei, aceste revelații au fost urcate din nou la prețul inițial de 80 lei și date, obligatoriu, împreună cu fiecare film. Deși în rețetașul, scris în românește, se scrie clar că într-un set se pot dezvolta 5 filme, adevărul este acela că, la ora actuală, nu se mai poate dezvolta nici măcar unul singur, mulți fotografi amatori sau profesioniști constatînd pierderi ireparabile în distrugerea filmelor de dezvoltare, deși au respectat întru totul indicațiile. Probabil că acesta e și motivul pentru care ni se impune în mod obligatoriu, acest produs degradat în timp. Vinzătorii susțin zîmbînd, că dispoziția de a vinde un astfel de set pentru un film color „vine de la București”. Deși ne vine greu să credem, dar chiar și așa sînd lucrurile, procedeeul ni se pare absolut necorespunzător unui comerț civilizată.”

■ Consiliul popular al sectorului 1: „Alăturat restituim scrisoarea adresată dvs. de către Vasile Ceaușu, om al mun-

Scrisoare comentată

O propunere onorantă

Ne-a scris o fetiță de zece ani și jumătate, Mihaela Dumitrescu, care tocmai a absolvit, cu media peste 9, clasa a patra a unei școli din Capitală. Scrisoarea ne-a mîngîiat palmele ca o petală catifelată și parfumată desprinsă din floarea sufletului ei curat. Cuvintele se însiruiesc rotund și drept, înțelesul lor e limpede ca ochii cu care fetița privește lumea ce o inconjoară. Știe de mai multă vreme pe de rost poemul Luceafărul care pentru ea este, desigur, încă o poveste în care Ileana Cosînzeana și Făt-Frumos se numesc altfel. Mai știe Scrisoarea a III-a, mai știe Deșteaptă-te române, mai știe Sara pe deal, Freamăt de codru, Revedere, Somnoroase pășărele... Într-o carte mai veche, a cărei ortografie o cam incurcă, a găsit o fotografie a pietrei care străjuiește mormîntul lui Mihai Eminescu și a deslușit cele scrise pe ea. Atunci a hotărît ca la 15 iunie să pună o floare pe această piatră ca o pecete ce innobilează limba română. Imbrăcată frumos și cu inima bînd tare, a străbătut marile orase, împreună cu o prietenă mai „vîrstnică”, spre locul unde poetul veșnicește. Au pășit tăcute în acea oază de liniște și prietena mai mare a încercat să se orienteze, căutînd cu privirea pe zidul din dreapta porții aleile presărate cu nume ilustre ale unor oameni de cultură aparținînd poporului român. Piatra nu mai era la locul știut și nici în altă parte. Au ajuns, pe urmele unui grup de pionieri, conduși de o tinără profesoară, la teiul ce-și cernea floarea peste lespedea Poetului. După clipe lungi de emoție, în care a șoptit numai pentru ea frînturi de versuri ce-i sint acum mai dragi decît un cîntec de leagăn, a privit în jur... Caragiale, Coșbuc, Călinescu, Nichita Stănescu, Marin Preda... Și-a tras prietena de mînă puțin mai departe și i-a șoptit: „Parcă sîntem într-un muzeu... Hai să mai mergem...”. Au colindat îndelung aleile descoperind nume de scriitori, de actori, de cîntăreți, de pictori, de sculptori... Nume pe care le cunoștea sau pe care le auzea pentru prima oară. Înainte de plecare, au revenit la mormîntul lui Eminescu...

Peste cîteva zile, după ce și-a notat gîndurile din acea după-amiază în jurnalul căruia îi împărtășește de-o vreme micile sale secrete ne-a povestit și nouă. La sfîrșit, ne-a sugerat să transmitem rugămîntea ei celor care ar putea să i-o îndeplinească. Și anume aceea de a se alcătui o nouă schemă, care să îndrume pașii celor ce ar dori, într-o zi a vieții lor, să omagieze o personalitate ilustră a neamului românesc. Am spune că nu știm cui să transmitem rugămîntea Mihaelei Dumitrescu. Dar credem că oricine i-o va îndeplini, va fi onorat.

REGHINA VĂRVICI ■

ei la întreprinderea „Automatică” din Capitală, prin care solicită atribuirea unei locuințe, informîndu-vă: în ședința Biroului permanent din 5.06.87, s-a atribuit, în cotă, unității de mai sus apartamentul 4 din blocul XII/K, situat în cartierul Aviației, sector 1. Din discuția avută cu conducerea unității a rezultat că locuința în cauză a fost atribuită sus-numitului.”

■ „Mă numesc Gheorghe Emilian, sint șeful districtului SCB Fundulea al Regionalei C.F.R. București și vă scriu în numele a circa 40 de lucrători ai căii ferate și al altor circa 3.000 de navetiști care sint deservii zilnic de stația Fundulea. În luna februarie a.c., din dispoziția conducerii I.C.C. Plante Tehnice Fundulea, a fost oprită apa curentă atît pentru stația C.F.R. Fundulea cît și pentru toți locuitorii racordaiți la ea. După intervențiile făcute la I.C.C.P.T. Fundulea nu am putut realiza nimic; Consiliul popular comunal se lovește de același refuz din partea conducerii acestui institut. Temperatura în creștere face imposibilă așteptarea în această stație de cale ferată. Cel mai apropiat puț se află la circa 400 metri de gară și este în curtea unor cetățeni. Vă dați seama ce fac copiii care cer apă, sau personalul C.F.R. în tranzit, toți veniți după un drum de cîteva ore. Există, de asemenea, un mare pericol în caz de incendiu, în absența unei surse de apă. Nu înțeleg de ce la poartă institutului apa curge tot timpul pentru cîteva persoane, iar la gară unde-și fiecare tren așteaptă cîteva sute de navetiști, nu. Stația de cale ferată plătește apa ce urmează a ne fi furnizată. Lucrătorii districtului de instalații vin din București cu sticla de apă pentru băut și spălat. Nu înțeleg de ce conducerii I.C.C.P.T. Fundulea refuză atîtor cetățeni „un pahar cu apă” pe arșița care s-a instalat în Bărăgan. Rugăm redacția revistei să intervină la rîndul ei pentru remedierea acestei stări de fapt.”

■ Ministerul de Interne — I.G.M.: „Referitor la scrisoarea cetățeanului Ion Soacă din ora-

gul Novaci, strada Paringului 42, județul Gorj: din cercetările efectuate a rezultat că numitul a fost înștiințat de conducerea UFET Novaci că urmează a dubla paza unității în ziua de 03.01.1987, semnînd pentru aceasta. La controlul efectuat de organele de miliție s-a constatat că I.S., după ce s-a prezentat la orele 7.00 la unitate, a plecat acasă. Pentru neîndeplinirea atribuțiilor ce-i reveneau, cel în cauză a fost amendat contravențional cu suma de 500 lei conform art. 47, litera G din Decretul 477/1983, el acțiînd în 24 ore jumătate din minimul amenzii. Avînd în vedere dispozițiile articolului 26, aliniat 3 din Legea 32/1968, considerînd că achitarea a jumătate din minimul amenzii în 24 de ore de la luarea la cunoștință este legală — s-a luat legătura cu Consiliul popular orașenesc Novaci, pentru a-l scuti de plata diferenței.”

■ Consiliul popular al sectorului 6: „La scrisoarea adresată de către Jenică Blănaru, prin care solicită repartizarea unei locuințe din fondul locativ de stat, vă comunicăm: celășeanul J.B., avînd o familie formată din 3 persoane, domiciliat în Focșani și încadrat la întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și elemente hidraulice Focșani, a fost transferat și încadrat, la cererea acestuia, la întreprinderea „Turbomecanică” din Capitală. A primit prin noul loc de muncă un apartament de 2 camere în Șoseaua Pipera nr. 5, blocul E1, apartamentul 25, pentru care i s-au întocmit formele necesare.”

■ Consiliul popular al municipiului Alexandria: „Cu privire la modul de soluționare a scrisorii adresate de numitul Simion Manea, domiciliat în Alexandria, strada Libertății nr. 361: din verificările efectuate la întreprinderea de prefabricate din beton, a reieșit că într-adevăr familia susnumitului a locuit împreună cu altă familie la adresa susmenționată, într-o locuință compusă din patru camere și că în ultima perioadă de timp, prin plecarea celeilalte familii, spațiul oferit de apartamentul respectiv devenise ex-

cedentar pentru familia lui S.M. Acest fapt l-a determinat pe S.M. să se adreseze cu cerere C.O.M. al unității în vederea repartizării unei locuințe corespunzătoare. Ca urmare, la data de 25.05.1987, C.O.M. al I.P.B. Alexandria a emis repartitia nr. 4201 pentru apartamentul 65 din blocul 12, cu primirea căruia numitul a fost de acord.”

■ „În 1986, pe data de 10 iulie, am absolvit Școala profesională agricolă, curs de 1 an, în meseria de agricultor-mecanizator. De atunci au trecut 10 luni de zile de cînd așteptăm, toți foștii cursanți, diploma de absolvire, dar așteptările noastre sint zadarnice. Că nu ne vin diplomele n-ar fi un necaz prea mare, dar cel mai neplăcut este faptul că pentru acest motiv noi sîntem încadrați la I.A.S. Recaș ca muncitori necalificați iar fără respectivele diplome nu putem beneficia de măriri de retribuție. Menționăm că noi, acești cursanți, am urmat Școala generală Recaș și examenul l-am dat la Liceul agroindustrial din Buzias, județul Timiș.” (Nicolae Cătălineu din Recaș, județul Timiș).

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU ■

Poșta redacției

Marțea Ion — com. Plosca (Teleorman): Cererile în vederea obținerii unui brevet de invenție se depun la Oficiul de stat pentru invenții și mărci, str. Ion Ghica nr. 5, sector 3, 79156 București. ● Voicu Croitoru — com. Brînceni (Teleorman): Revista „Urzica”, str. Ion Brezoianu nr. 23, sector 1, 79751 București. ● Asociația locatarilor — bl. 3 C, Alea Fizicienilor nr. 3, sector 3, București: 1) Este legal. 2) Puteți scoate din calculul cheltuielilor de întreținere copiii care lipsesc de la domiciliu pe perioada vacanței, o lună calendaristică întreagă, la cererea depusă în prealabil de părinți. ● Poalelungi Costel — Tg. Secuiesc: Așa este cum vi s-a spus la biroul P.I.R.: cea de a doua meserie trebuie să vă folosească în cadrul întreprinderii unde muncii. ● Simionescu Vasile — Buzău: Soluția ar fi să vă abonați la publicația respectivă. ● Iacob Virgiliu — Constanța: În legătură cu solicitările din scrisorile dv., nu vă putem răspunde decît că nu ne ocupăm de procurarea cărților sau a medicamentelor. Pentru chioscul de difuzare a presei; adresați-vă instituției competente. ● Brăduț Alexandru — com. Solovastru (Mureș): Nici dacă am fi medici, n-am putea să vă prescriem un tratament prin corespondență. Trebuie să vă luați inima în dinți — este doar o afecțiune ca oricare alta — și să mergeți împreună la un medic specialist. ● Dumitru Ion — com. Tătărăni (Prahova): Consiliul popular eliberează autorizații pentru astfel de activități. ● Pavel Gheorghe — Botoșani: Calea pe care ați ales-o este foarte complicată. Porniți în viața condițiile existente și învâțați pur și simplu foarte serios. ● Birgăoanu Mihai — Mangalia: Trimiteti cerere, care să cuprindă toată datele. Filialele județene Iași a Arhivelor statului. ● Partene Ana — satul Gîrbești, com. Tîbana (Iași): În conformitate cu art. 4 lit. a din Statutul C.A.P., aprobat prin Decretul 93/1983, adunarea generală poate atribui anual loc în folosință fiecărui membru cooperator care a realizat în anul anterior, și se angajează să efectueze și în anul în curs, volumul de muncă hotărît de adunarea generală în perioadele de timp stabilite și potrivit cerințelor producției. Conform art. 14 din statut, C.A.P.-ul vă poate pretinde contravaloarea produselor de care a fost lipsită cooperativa prin deținerea nestătură a lotului.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Poem pentru Patrie

Pământ de Transilvania

Tu poți să fii și murmur de izvor,
colina care-n cer se rotunjește
sau clopotul ce sună-adinc în dor,
de la-nceputul lumii, românește.

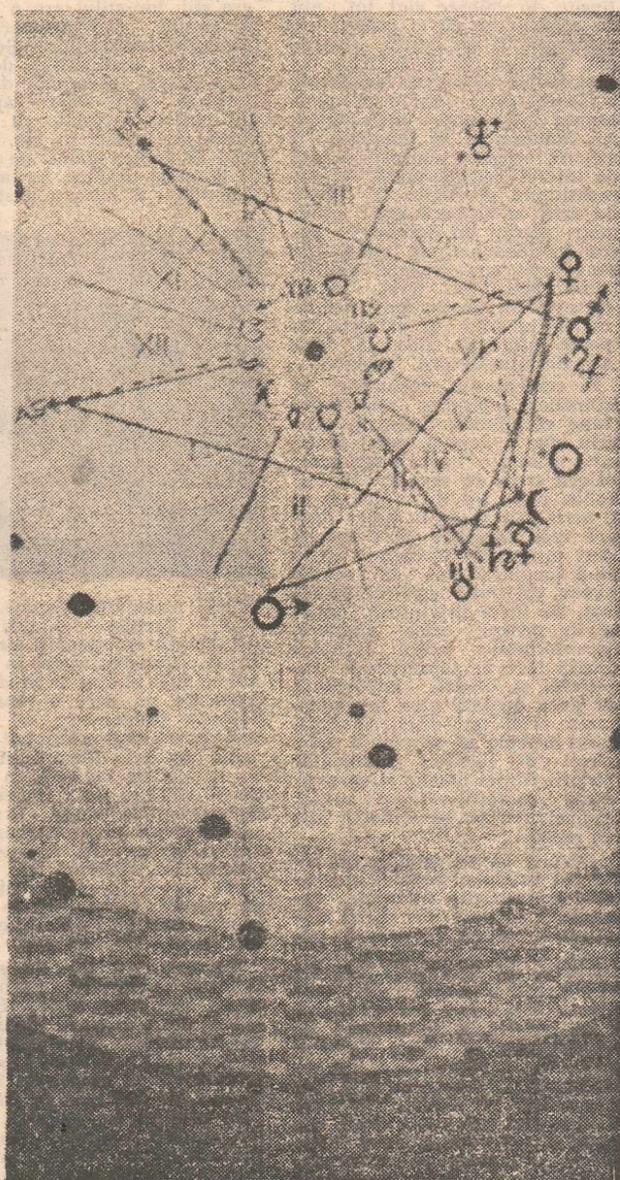
Pământ de Transilvania, sfințit
la poartă de imperii și amurguri,
cu sînge de străbuni e limpezit
drumul roman de prin aceste burguri...

Cu Gelu și cu Horia și Mihai,
cu Avram Iancu coborînd din munte
veac după veac ni s-a-implîntat în grai,
indurerînd pădurile sub frunte...

Să-mprejmui cu privirea, să veghez,
pămîntul Transilvaniei, fierbinte,
în iutul dinspre deal să-ngenunchez
purificat de rugurile sfinte.

Pământ de Transilvania să fii
cu bulgări luminînd chiar din neîniță
și ochii mei să adincească-n fii
această îndărătnică credință!

EUGENIU NISTOR ■

Detalii din tapiseriile Șerbanei Drăgoescu expuse la Muzeul de Artă al României. Lucrările Șerbanei Drăgoescu — o izbîndă artistică personală și, deopotrivă, una a generațiilor tinere. (pag. 10)

Artistul — conștiință a epocii sale

O casă ascunsă pe o străduță din preajma podului Basarab. Afară sînt 30 de grade. Înăuntru, probabil ceva mai mult. Peste covoarele alese cu gust, în livingul spațios și umbrat de jaluzele dese, pe terasa mică și plină de flori, circa douăzeci de persoane se agită într-o mișcare browniană neobosită, printre cabluri, reflectoare cotate pe suporturi înalte. O traversă de in, cenușie, încearcă să apere podelele de năvală — de la o vreme dezînhibată — a oaspeților. Figuri cunoscute: regizorul Nicolae Corjoi, actorii Jana Gorea, Ion Caramitru, pictorul scenograf Ion Nedelcu, operatori, cameramani, fotografi de platou, regizorul secund etc. E simplu: se filmează. Se filmează interioare pentru un nou film cu tineri, din seria Declarației de dragoste și a Liceenilor. Impresia de haos imposibil de descilcit e apăsătoare pentru cel venit din liniștea zbîrnînd de căldură a străzii. După un timp, mișcarea în spațiu se arată a fi totuși foarte ordonată. Comenzile sînt repetate exact, peste umeri, peste capete, printre cireș și conversații. Pino (cel strigat e, desigur, Ion Caramitru) te schimbă! — Cu ce? — Cămașa gri. Puneți-i pantofii! — Lasă-l dragă, așa, nu intră în cadrul picioarelor. Nu mai poate de cald. Lasă-l fără. — Pino, te-ai schimbat? — Acum. Gata. — Repetiție!... Bine. Filmăm? — Filmăm. — Motor!... Acțiune! Dintr-o dată e liniște. Bizuțul aparatului de filmat reverberază enorm. Replicile sînt spuse aproape în șoaptă. Actorii își crută forțele. Oricum, peste cîteva luni, va urma post-sincronul.

Odată intrată în atmosferă, interviul cu Ion Caramitru mi

se pare brusc imposibil de realizat. „Socrate” e obosit. E ora trei după-amiază, filmează de la opt și jumătate. În preajmă, numele i se strigă din cinci în cinci minute. Și totuși, într-o pauză ceva mai lungă, circa zece minute, cit se mută lumina dintr-o încăpere în alta, încercăm.

ION CARAMITRU:

„Ceea ce cunosc: teatru, poezie, limba română”

— Cum a început ziua de azi, Ion Caramitru?
— Prost. N-aș vrea să spun mai mult. E oricum lipsit de orice haz.
— De cînd filmăți?
— E a treia zi. Alaltăieri m-am întors dintr-un turneu de 12 zile cu Teatrul Bulandra, în zonele Sibiu, Timișoara, Arad. M-au așteptat la aeroport și am filmat chiar în ziua sosirii.

— Așadar, un turneu greu?
— Da, s-au jucat Hamlet, Dimineață pierdută, Într-un parc, pe o bancă, un recital de poezie și spectacolul rock al lui Pittis. Extrem de obositor, dar e o vreme foarte potrivită pentru deplasări în provincie. Teatrul are anolimpurile lui, legat mai ales de afliuența publi-

cului în sălile de spectacol, care nu e aceeași pe tot parcursul anului.
— Cit e de important un turneu pentru un spectacol care, acasă, se bucură de mare succes?
— Un turneu e o probă pentru orice spectacol. Pentru spectacolele complicate, cu montări mai laborioase, cu alt mai mult. În cazul nostru, două spectacole cum sînt Hamlet și

Dimineață pierdută, montate pentru scenă elisabehiană (ca la Grădina Icoanei) s-au jucat, în turneu, firește, numai pe scenă italiană (ca în Schitu Măgureanu). Spațiul de joc s-a redus la jumătate, iluminarea a avut și ea de suferit și așa mai departe. Totul a trebuit compensat prin joc pur și simplu. Evident, ne-a ajutat foarte mult și bucuria publicului vizavi de spectacol. E foarte bine că niste spectacole ca acestea pe care le-am dus noi acum în turneu, pot fi văzute și în alte zone culturale. Mai ales că Sibiu, Timișoara, Aradul sînt centre de mare interes asupra cultivării limbii române. Turneul a avut deci o importanță dublă, și artistică, dar și politică. A fost apoi întîlnirea cu un public tînar, foarte serios, de cea mai bună calitate.

— Cum se vede publicul de pe scenă? A evoluat el în aceste decenii de cînd jucați teatru?

— N-am simțit propriu-zis o evoluție. Ci poate o stratificare din ce în ce mai netă. L-aș putea împărți în funcție de zilele săptămînii. Există un public de luni pînă miercuri, serios, exigent, de cea mai bună calitate. De joi pînă duminică, avem de a face cu alt public, apt mai ales pentru comedie, dornic de divertisment, privind teatrul mai ales ca pe o destindere la sfîrșit de săptămînă. În „bucătăria” lor intimă, teatrele țin seama de aceste observații și își programează spectacolele în consecință.

Cele zece minute s-au înche-

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Iubirea de frumos

Drum de sărbătoare

Am fost invitat la o întîlnire cu tineri ce scriu în orașelul stațiunii Slănic Prahova. Poetul Dan David a prefăcut bibliotecă unde lucrează din această așezare o dată pe lună în tribună a poeziei românești, avînd ca invitați scriitorii și criticii cunoscuți.

Drumul, printre holdele gata de seceriș, de-a lungul unui riu curat ca lacrima, într-un spațiu saturat de verde, cu finețe și grădini sfîrșind în coline încărcate de viața viei.

Este spațiul circumscripționat în pinzele lui Grigorescu, rămas în adîncul sufletului cel-l confirmă fiecăre geană a zării, transfigurată de frumusețe.

Am evocat în fața tinerilor, cei mai mulți elevi cu preocupări literare, întîlnirea ce-o avusesem pe vremea tinereții noastre cu Lucian Blaga, în cămăruța lui dintr-o casă aproape țărănească de pe dealurile Clujului. Fără nici o milă și compromis ne-a spus cu poruncă datorită absolută ce cade asupra noastră, de vom vrea să devenim o generație nouă în poezia românească.

Seara ne-a prins la Crasna cea frumoasă ce păstrează amintirea anilor lui Tudor Vladimirescu, a unui elitor postelnic ce-și pierde soarta înălțînd lăcaș școală: pruncilor orfani din satele de pribegi din această creastă de aur înspre turlele Carpaților.

IOAN ALEXANDRU ■

Vitrina artelor

Plastică

Poziția artistului între semeni

Destinul creatorului de tapiserie este însemnat de un anumit eroism, intrucît lucrările lipsite de valoare sînt tot atît de costisitoare cît și cele foarte valoroase. E un destin însemnat, totodată, și de felurite aproximații teoretice, deoarece e foarte greu să te pronunți asupra importanței unei tapiserii. Materialele și tehnicile îi asigură oricărei tapiserii o cotă de interes considerabilă, iar dimensiunile prestigiu. O operă de artă ce acoperă mai mulți metri pătrați de perete va părea întotdeauna mai plină de sens decît una de mici dimensiuni. Mărimea unui obiect de artă nu presupune neapărat și un plus de valoare, dar poate influența, citeodată, decisiv, discuția despre valoare.

În comentariul rosturilor și izbuzurilor tapiseriei contemporane chestiunile definirii propriu zise a acestei arte ocupă atîta spațiu, încît problemele valorii trec, de regulă, în al doilea plan. Nu țin minte să se fi scris sau să se fi spus despre vreo tapiserie că e ratată, deși multe din lucrările luate de-a lungul vremii în seamă aveau cel puțin curusul de a fi fost, în toate privințele, nepotrivite pentru orice ambient, neconfortabile, adică. Fiindcă oricîtă idee ar tezauriza o tapiserie, și oricîtă importanță ar avea această idee în orientarea artei tapiseriei, obiectul țesut trebuie să răspundă unor nevoi de confort ambiental proprii ființei umane și care, în ciuda profesiilor unor critici exclusiviști, nu se schimbă atît de repede.

Rezultă că un creator de tapiserie autentic, talentat și sensibil la treburile tradiției, capabil să inoveze dar și să stabilizeze criterii de valoare suportă, în procesul afirmării sale artistice, o concurență căreia nu-i poate cunoaște nici puterea reală, nici complexitatea și că trebuie să se aștepte la neînțelegere. Mai bine zis la o acceptare nediferențiată. Să fie confundat cu artiști minori, dar poate mai productivi. De unde și eroismul efortului său, de unde și acumularea unor probleme economice specifice atelierului de tapiserie. Tapiseriile sînt niște investiții care trebuie decontate, pentru ca artistul să poată continua.

Afirmarea Șerbanei Drăgoescu e un prilej de satisfacție. E o dovadă că, în ciuda labilității criteriilor de valoare, firile dirze și originale reușesc să-și facă drum. Șerbana Drăgoescu expune, pentru a doua oară, la interval de cîțiva ani, la Muzeul de Artă al României.

Observațiile elementare ascund citeodată înțelesuri de excepție. Șerbana Drăgoescu își prezintă lucrările într-una din

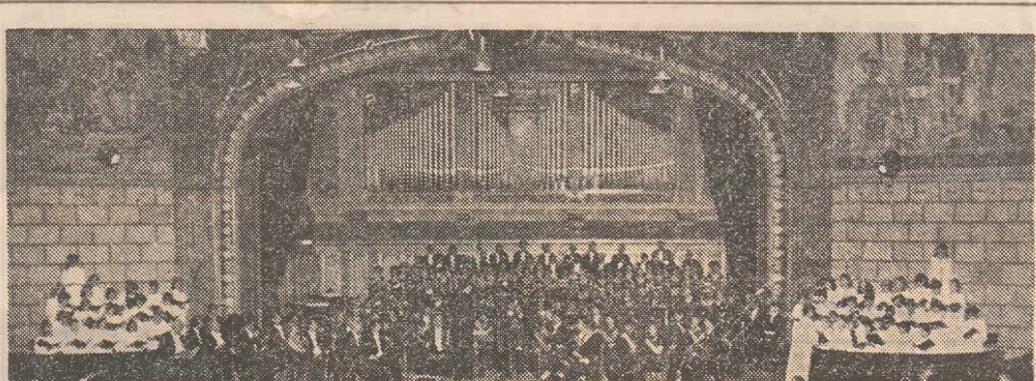
marile săli al Muzeului Național pentru că, pur și simplu, are ce expune aici. Într-o încercare retrospectivă, mai mulți creatori de tapiserie ar avea cu ce onora o sală monumentală a muzeului, dar numărul celor care pot face aceasta cu creație curentă, cu producția dintre două expoziții e foarte mic. Șerbana Drăgoescu are o gândire creatoare orientată cu fermitate, scutită de contradicții și amabilități. Gîndirea ei are stil, iar stilul are o cadență amplă, convingătoare. În prezența tapiseriilor Șerbanei Drăgoescu auzi finalul de simfonii grave, însemnate de speranță și spirit solar. Fapt cu atît mai remarcabil, cu cît e vorba de lucrări în alb, negru, roșu și galben palid, de creații aproape austere, ca impresie generală. E însă o austeritate

tonică, niciodată crispată. Cîdul — Trepte — e gîndit pe o dominantă emoțională atent definită. Ajungem astfel în punctul cel mai interesant al situației creatoare pe care o reprezintă Șerbana Drăgoescu: ea nu a semnat, de cînd a absolvit Institutul de Arte Plastice în 1969, un număr de tapiserii în funcție de rigorile unor comenzi ori circumstanțele unor expoziții, ci a străduit să-și precizeze gîndul și perspectiva. A lucrat cu perspectivă. Privind în urmă, toată opera sa este emoționant de unitară, lucru care se poate spune doar în legătură cu puțini autori de tapiserie.

Nu cred că tot ce expune Șerbana Drăgoescu prezintă aceeași inspirație înaltă. Uneori, nevoia de a impune ideile ce o animă face ca obiectele tapiseriei sau obiectele textile pe care le prezintă să pară mai importante decît sînt de fapt. Să aibă, prin urmare, un aplomb ideatic deosebit, pentru moment, însă dificil de susținut în timp. Șerbana Drăgoescu știe însă a-și controla cu realism capacitatea de invenție. Nu este, de aceea, inoportun să reluăm aici cuvintele lui Camus pe care artista le așază în deschiderea catalogului său: „Personal nu pot trăi fără arta mea. Dar nu am plasat niciodată această artă mai presus de toate“. E o afirmare a poziției artistului între semeni ce vădește un profund respect pentru semeni.

TUDOR OCTAVIAN ■

Tulburătoare sînt apropierea totale, adînc emoționale, ale impactului sufletesc cu muzica.

O astfel de apropiere au cunoscut-o, în zilele de închidere a stagiunii de concerte de la Ateneul Român, cei care au avut ocazia să asculte oratoriul Ioana D'Arc pe rug de Arthur Honegger, pe versuri de Paul Claudel și în versiunea românească a Ninei Cassian.

Parcă niciodată n-am asistat la o astfel de sublimă corelație între muzică, poezie, cantabilitate, declamație, artă dramatică imbinată cu artă lirică, așa cum ne-a fost transmisă de o interpretare aproape fără egal, la sfîrșitul săptămîinii trecute, la Ateneul Român.

Pe podiumul Ateneului, pe un alt mic podium alb, stă o copilă îmbrăcată în alb, cu chipul răvășit de bucurie, uimire, spaimă, incredere, fîcică și curaj: Anca Sigartău, un nume care peste ani poate să însemne mult pentru teatrul românesc.

„A fost o fată ce Ioana se numea“ — și totul te învalăuie în cuvinte, în acorduri de muzică înălțătoare, în care orchestră,

Eveniment

Puterea sacrificiului

cor, glasuri dulci de copii, voci de bărbăți, femei, fie cîntăreți lirici sau actori, invocă, evocă, acuză sau preamărește pe nefericită, pe preafericita fecioară care, iluminată de rugul ce este de fapt în ea însăși, își privește cu ochii minții propriul ei destin.

În regia Cătălinei Buzoianu, excelentă, într-o scenografie

simplă (Mihai Mădescu și Irina Dimiu), îi mai ascultăm pe Ion Caramitru, pe tinerii actori Stelian Nistor și Florin Busuioac. În rolurile cîntate, Vladimir Popescu-Deveselu se întrece pe sine însuși, interpretînd mai multe personaje, ilare sau tragice. Cu sensibilă participare — Felicia Filip, Pompei Hărășteanu, Bianca Luigia-Manolescu, Liliana Nichiteanu și Mindra Cernescu.

„Speranță! Iubire! Acestea înving“, spune Ioana însoțită de glasuri curate de copii. Orchestra simfonică și corul Filarmonicii „George Enescu“ (sub conducerea maestrului de cor Nicolae Bica), corul de copii „Voces primavera“ cu al său maestru de cor Claudiu Negulescu, întreg ansamblul fiind condus de bagheta fermecată a artistului emerit Mihai Erediceanu, au oferit un moment de puternică emoție artistică, spre bucuria marelui public iubitor de muzică.

SILVIA POPOVICI ■

Balet

Recitaluri coregrafice

În fiecare an, la încheierea cursurilor, secția de coregrafie a Liceului de artă „G. Enescu“ organizează (pe lîngă numeroase alte participări la viața artistică a țării) recitaluri de balet prezentînd „rezumativ“, ca să ne exprimăm astfel, ceea ce este mai valoros, mai original în activitatea intensă a învățămîntului coregrafic bucureștean. Gazda de tradiție a acestor recitaluri este Opera Română, nu de mult vreme adăugîndu-i-se generoasa scenă a Palatului Pionierilor și Șoimilor Patriei.

Care ar fi trăsăturile caracteristice desprinzîndu-se din aceste două manifestări, bucurîndu-se de deosebită atenție din partea publicului? În primul rînd, a devenit tradiție organizarea recitalurilor într-o formă cit mai variată: pe scena operei, semnata regiei, Rose-Marie Both Stocce, alături de numere solistice și coregrafice de ansamblu, dansuri clasice, moderne și populare, susține participări ale unor e-

levi din primii ani de studiu alături de prezențele colegilor lor deja pe deplin posesori ai unei grele (și frumoase) meserii. Varietatea regizorală și se alătură varietatea muzicii, a decorurilor, a scîrilor de măiestrie, a privirilor și concepțiilor în fața actului de balet, astfel încît aceste spectacole (cel de la Palatul Pionierilor este mai „strict“ specializat: rolul întii îl ocupă aici elevii ultimului an, absolvenții) se individualizează printr-o frecvență sporită a schimbării imaginilor, printr-o „cadență“ susținută în ceea ce privește deschiderile de cortină, prezentînd mereu noi și noi aspecte de lucru și creație unui public, repetăm, numeros și entuziast.

În al doilea rînd, avem acum ocazia să privim viitoarele stele ale scenelor noastre, cuvîntul nefiind forțat intrucît este cert faptul că unii dintre elevii secției de balet se impun deja categoric într-un repertoriu divers, dificil. Am mai avut ocazia să scriem despre meritele de excepție ale unor tineri absolvenți, acum, ca Simona Somăcescu și Mircea Cherim. Le adăugăm deci nume noi și, în primul rînd, le-am așeza pe Alma Munteanu și Corina Dumitrescu, prima fiind o balerină cu tehnică fină, grațioasă, potrivită excelent pentru roluri „de porțelan“, cealaltă pose-

dînd aceeași grație, o tehnică de nivel cert, evoluția ei în celebrul „Pas de trois“ din „La-cul lebedelor“ de Cealkovski demonstrînd o completitudine a inclinării repertoriale care ne face să-i întrededem un viitor frumos în variate roluri. Am mai remarcat evoluțiile Cristinei Doboșan, posesoarea a unor frumoase calități, sublinîndu-i aici complexitatea înzestrărilor, capacitatea acrobatică și ritmul Margaretei Trofil, sensibilitatea și linia frumoasă ale Simonei Matei iar, dintre băieți, simțul actoricesc deosebit de care face dovadă Mihai Mihalcea și tehnica spectaculoasă distingînd evoluțiile lui Marin Gabriel. Făcînd mențiunea că, din păcate, „buchetul“ elevilor-balerini este mult mai sărac în consistență decît cel al elevelor, fapt amîntînd, se pare, să se cronicizeze în învățămîntul nostru coregrafic, vom mai adăuga că, pe lîngă aceste apariții „de vîrf“, am mai remarcat numeroase alte înzestrări, în plină evoluție (ale căror nume nu le mai redăm aici) asupra cărora sperăm să insistăm, în termeni la fel de frumoși, cu prilejul altor spectacole ale secției coregrafice, spectacole avîndu-și o indiscutabilă utilitate în viața noastră culturală.

VIOREL CREȚU ■

CAP LIMPEDE

● Multe pasaje din interviul lui Nicolae Băciuț cu Matei Vișniec, în nr. 5 al revistei Vatra, au o claritate și o limpezime care trădează matura conviețuire a tinărului dramaturg cu intimitatea cuvîntului: „Cred că scriitorul, profesionistul într-ale scrisului, întotdeauna și mai ales astăzi, trebuie să fie o unitate moral-estetică... Vreau să spun că o societate care se implineste trebuie să cultive profesia de scriitor ca pe un reper fundamental al supraviețuirii ei, la fel cum supraviețuirea unei ramuri industriale nu poate fi pusă în discuție fără îngrineri extrem de bine profesionalizate.“ ● Numărul 5 al revistei Ateneu este dedicat aproape în întregime „cazului Bacovia“, readucînd în actualitate laturi noi ale personalității celui ce a scris o poezie atît de umană, simplă și durabilă, încît următoarele veacuri hermeneutice nu

le rămîne decît s-o străbată asemenea luminii prin geam, desăvîrșindu-l astfel transparenta ● Dincolo de emoția puternică pe care o aduce dinspre zvonul de ființă vie a poetului, o „convorbire în postumitate“ cu George Bacovia, publicată de Ernest Gavrilovici, face cîteva dezvăliri senzaționale atît asupra claviaturii culturale la care se exercsa ființa poetului cît mai ales asupra unei laturi mai greu de bănuît sub stratul greu de „plumb“ al versurilor sale: puternicul patriotism bacovian. Evocînd „imaginea mitică“ a Bacăului din sec. al XVIII-lea, declarația de identificare cu locul natal este un mesaj care-și continuă căldura atașamentului total pînă în contemporaneitate: „Sentimentul apartenenței de urbea de pe Bistrița a fost constantă. Pînă la expierea mea fizică... De obicei se vorbește de mine ca de un exilat în provincie. În realitate se

poate vorbi de mine ca de un exilat în Capitală... Știi că în Apenini există un rîu botezat cu un nume asemănător orașului meu natal? În rîptul capului nu pot admite teoria derivării din „maghiarul Bako, dintr-un presupus cuvînt cuman, din stră-slavul Bic“ ● Pe aceeași linie surprinzătoare a unui Bacovia preocupat de etimologie, interviul aduce lămuririle poetului asupra propriului pseudonim: „În acest țînut au existat o via salis, o via piculae (calea sării și calea oil, n.n.)... Mai existau poate și alte căi. În latinește bacchus este și substantiv comun însemnînd viță de vie, fruct, sămîntă. Acesta în compunere cu via ar da un Bacovia cu sensul de cale a fructelor.“ (s.n.) În reflecțiile lui George Bacovia reunite în volumul „Divagări utile“, poetul face la un moment dat următoarea constatare finală: „Ce-a fost și Bacovia decît un nume prin univers...“ Un

nume, adică — în viziunea poetului —, un fruct al pămîntului românesc în univers! ● O exegeză asupra lui George Bacovia ca poet al vitalității chthoniene n-ar fi un paradox ci poate o necesitate pornind chiar de la dezvăluirile sale asupra etimologiei propriului pseudonim. Nu cumva se ascunde în această etimologie direcționată un mesaj mai adînc al poeziei sale, cu atît mai ascuns cu cît e pe buzele tuturor ca marcă a unei dimensiuni distincte a poeziei române? ● Iată și o punctare exactă a relațiilor dintre Argezi și Bacovia: „Nimeni n-a avut plăcerea să constate vreo adversitate între noi. Dimpotrivă! Ne-am stimat reciproc. Dar starea de relativă opulență a stăpînului din Mărtisor umilea sărăcia nepregătului pentru vicisugurile supraviețuirii materiale.“ În ciuda acestei „inechități“, fotografia din 1956 care-l înfățișează pe Ar-

gezi și Bacovia alături șterge „umilînțele“ bacoviene, emoționînd prin egalitate postumă prin care se războia valoarea istorică a operei poetice ● În același număr din Ateneu, Constantin Trandafir justifică apropierea lui Bacovia de existențialiști printr-o documentare pasionată, Constantin Călin începe un serial la fel de documentat despre lecturile și cultura lui Bacovia, Theodor Codreanu pune originalitatea experienței bacoviene sub semnul „negativului stilistic“, Simion Bărbulescu urmărește prezența lui Bacovia în „Jurnalul literar“ al lui Simion Stolnicu iar Ion Apețtoae sondează complexitaritatea instituită de operă între poetul și poeticianul George Bacovia. Într-adevăr, acest miracol al minimului care este poezia bacoviană a putut părea monotonă doar unor spirite... monotone! ● Profesorul Solomon Marcus abordează „mitul

Bacovia“, cum era și de așteptat, dintr-o perspectivă lingvistico-matematică și cu mijloacele unor strategii de ultimă oră care evaluează cîmpul de rezonanță semantică, gradul de pregnanță al unui cuvînt, scorul strategic etc, pledînd pentru realizarea cu ajutorul calculatoarelor a unui „dicționar de concordanțe al operei lui Bacovia“ — demersuri care nu presupun elucidarea „misterului“ creației artistice ci abordarea lui globală: „cunoașterea întregă trebuie să se hrănească egal din empiric și teoretic, din discursiv și intuitiv.“ ● Bacovia abordat cu mijloace matematice și cibernetice? Răspunsul e în logica acestui prezent, complex el însuși prin evoluția sa. Iată-l: Elevul Bogdan Andreiu din clasa a XII-a A, de la liceul George Bacovia, Bacău, este campion balcanic la Olimpiada de... matematică! ● Dacă pluralitatea de corențe și „multifuncționa-

Vitrina cărților

Cronica literară

de
C. Stănescu

Tandrețe și sarcasm

Autorea unui interesant eseu despre „poezia pură” a lui P. Valéry, Gabriela Negreanu își scrie propria poezie cu un viu sentiment al angajamentului moral al poetului. Volumul său, „Planeta comună” (editura „Cartea Românească”) este construit ca un amplu dialog al spiritului cu lumea în care trăiește și, în mod necesar, îl determină. De aceea, în chip firesc, prima secțiune este un „Pantheon” și exprimă legătura indestuctibilă cu pământul, istoria, aerul apele și eroii patriei, cu „Zeii tutelari”, cu trecutul și prezentul țării. Poeta dezvăluie firele subtile dar trănite care ne leagă de cele mai caracteristice aspirații ale neamului nostru de-a lungul istoriei aducând prinosul său de recunoștință celor care ne-au premers, extrăgând din biografia morală a eroilor exemplari dominante conduite civice și patriotice. Fără nimic conjunctural, sau retoric, ciclul „Pantheon” propune o formulă personală de lirică patriotică a cărei energie interioară nu este mai scăzută decât în cazul, altul decât al său, al poemului retoric, declamator. O undă de civism al actualității străbate aceste poeme dedicate permanenței, eternului. De altfel, și în celelalte cicluri, lirismul, „gnoseologic”, nu exclude cituși de puțin atitudinea civică, implicarea într-un timp real și concret, istoric. Numai că demersul autoarei, are în vedere nu descrierea aparențelor ci surprinderea unei „mitologii” a spiritului, aventura lui interioară. Aceasta indică un „eu” complex, scindat, tulburat de reflexele timpului în care se înscrie. Obsedantă este reverența, în poeziile fiecărui ciclu, a motivelor identității și unității ființei spirituale a omului. Poemele sînt confesiunile amare, triste, sarcastice, revoltate ale unui spirit invadat de materie, falsificat în substanța lui intimă sau deturnat de la aspirații legitime. În spatele acestor stări sălășluiește mereu nostalgia unei armonii, a reconcilierii, a reintegrării ființei spirituale, a unei concordanțe superioare. Sarcasmul apăsător al unor poeme nu este decât cealaltă față a dorinței de adevăr, puritate, iubire. Teroarea concretului ocupă un loc considerabil în aceste versuri a căror revoltă contra inerției desfigurante atinge uneori intensități remarcabile. Ceea ce le deosebește de altele constă în transparența idealului sub semnul căruia este pusă revolta: al unei spiritualități mai înalte ce conferă frumusețe și demnitate ființei umane. Poezia este, în acest scop, o călăuză iar poetul un ghid către zonele noi, necunoscute spre care spiritul uman are dreptul să năzuiască. „Cu inima pe o lamă de cuțit”, poetul este un explorator al limitelor, eroul unor ascensiuni riscante, „pilot de încercare” în zone inaccesibile. El se întoarce de acolo „cu ochii țepeni și părul albit”. „Monolog în oglindă” este un poem metafizic închinat „violatorilor de mistere”. Merită să reținem această încercare de reabilitare a condiției lirice a poeziei de cunoaștere. Aceste ascensiuni „rimbaldiene” au meritul de a împinge mai înainte limitele cunoașterii adăugînd realității fenomenale viațuina unei lumi esențiale, „o neagră lumină sau poate o beznă adînc orbitoare”. „Arta poetică” este și o etică: a adevărului și a purității. „Monolog în oglindă” are caracterul unui frumos poem „romantic”: revolta creaturii împotriva misterului propriei ființe și totodată un elogiu implicit aluziv al gânditoare veșnic nemulțumită de ea însăși. Poemele din ciclul „Planeta comună” sînt viziuni tandre și sarcastice asupra omului acestui veac în care condiția umană a suferit ațtea contradictorii victorii și eșecuri, vicisitudinile istoriei. Cel care gîndește și vorbește în ele nu este un inocent, un naiv sau un ignorant, ci un om prevenit, o conștiință avertizată asupra vicleniilor istoriei și puțin dispusă a admite adevăruri și idei neverificate, netrecute prin proba de rezistență a analizei lucide. Omul acestor poeme este un om îngîndurat, prudent cu entuziasmele facile, cu idilismul conștiințelor debile amatoare de false paradize. Lucide, ironice sarcastice, pline de reflexii tăioase, ele se despart de estetica dezabuzată și cinică a unora dintre „ramurile” mai noi ale poeziei moderne. Multe pun întrebări care tulbură confortul spiritului nostru, rutina, comoditatea. Ne invită spre o zonă mai înaltă a gîndirii și existenței spirituale. Anumite influențe — afinități? — Valery — ene nu pot fi tăcute. Intre ele: dezamăgirea de a nu putea locui în țîntul himeric al gîndirii pure este persistentă și unele dintre acestea mai amare ale acestor poezii provin din această înaltă situație a eului profund în raport cu situația lui reală. Un anumit dezacord între nostalgia înălțimii pierdute a spiritului și forța de gravitație a existenței alimentează o parte a liricii nutrite de meditația asupra condiției umane. O astfel de dialectică se vedește a fi și „paradigma” liricii erotice care este, în realitate, tot o poezie reflexivă, de cunoaștere și foarte puțin, aproape deloc, o „poezie de dragoste”. Poezia Gabrielei Negreanu este o „vorbită incendiată” de reflexivitate.

● Fără îndoială, sumarul noului volum al lui Ioan Lazăr (Teme și stiluri cinematografice, Editura Meridiane, 1987) uimește prin curajul de a panorama o materie atât de întinsă cum este istoria cinematografului mondial. Deși relativ tinăra (cartea este dedicată împlinirii a nouă decenii de la nașterea cinematografului și de la primele proiectii de cinema în România), arta filmului oferă cercetătorului un material imens, a cărui principală dificultate este nu valorizarea, ci clasificarea. Folosind un criteriu împrumutat istoriei literare, criticii literare — de care notează autorul, critica de film nu s-a îndepărtat atât de mult pe cît s-ar crede — criteriul tematic, Ioan Lazăr stabilește „temele «mari», cele care asigură eficiența educativă a artei”, investigînd, pe de altă parte, „mecanismul plastic”, al lor. Semnificativ ni se pare modul de a insera esanțioane ale producției românești de filme în diversele compartimente ale acestei încercări de istorie a filmului. Cititorul avisat — sau chiar specializat — va putea judeca puterea de sinteză a volumului lui Ioan Lazăr. Cel neavisat, dar îndrăgind arta filmului, va găsi în Teme și stiluri cinematografice un excelent îndreptar, pentru că lucrarea „organizează”, așadar, „impreșiile” verificate, omologate de istoria filmului, de unanimitatea părerilor publicului, de verdictul criticii. Selecția operează pe o arie foarte largă, respectînd cronologia atât în ansamblu, cît și pe capitole și subcapitole.

și Lovinescu, ca și după Al. Piru, romanele semnate în ultimii ani de Al. George, Livius Ciogirle, Marin Mincu s.a., Mihai Zamfir (Poveste de iarnă, editura „Cartea Românească”) adaugă o „probă” demnă de toată atenția la „dosarul” acestei chestiuni. Poemul românesc în proză și mai ales Imaginea narativă a romanului proustian erau volume de temeinică specialitate și care nu lăsu să se presupună un profesionist al scriiturii epice. Poveste de iarnă este un roman dedicat „memoriei lui Anton Holban”, un roman de dragoste pur și simplu. Un București traversat deopotrivă de personajul holbanian, de spiritul lui Mihail Sebastian, ca și de cel al lui Radu Petrescu ori Bedros Horasangian, cu ostentativ de atenta „texturare” a geografiei bulevardiere, găzduiește o poveste de amor, consumată într-un sir nesfîrșit de telefoane

Schroeder), receptarea operei lui Rilke la noi (Sorin Chitanu) sau relațiile sale cu poezia blagiană (Peter Motzan), traduceri și „metamorfoze” eminesciene (Dan Petrovanu, Mariana Macarevici, Octavian Nicolae). Două jurnale scriitoricești germane de pe frontul românesc în primul război mondial (Ov. S. Crohmăniceanu), un interesant studiu despre L. von Ranke și „directiva organicistă în cultura română”, semnat de Al. Zub, trei evocări de prof. Traian Bratu, fost rector (1921—1924 și 1932—1936) al Universității din Iași (Jean Livescu, G. Ivănescu, K. Kurt Klein) alături de contribuții de lexicologie, dialectologie (Vasile Arvinte, Măreșta Sigrid Jumuga, Ioan A. Florea, Ioan Oprea), de practica traducerii (Eva Behring), scrisori expediate de scriitorul austriac Franz Th. Csokor din exilul său bucureștean (1939—1940), comunicate de Andrei Corbea etc. Volumul este, cum se vede, foarte consistent, meri-tînd din plin atenția lumii literare.

● Scriitor portughez de largă notorietate. Eça de Queiroz, cunoscut mai demult cititorului român, este prezent acum în librării cu un roman, Orasul și muntele (1901), apărut la Editura „Univers” și tradus (admira-bil, cu vervă, ironie și culoarea originalului) de Mioara Caragea. Proză tonică, strălu-

(ca în Jocurile Daniei), paralel cu jocul, mai amar, mai anti-conventional, al inteligenței captive în propriile-i imagini. ● Al patrulea volum din seria Contribuții iesene de germanistică editat sub egida Universității „Al. Ioan Cuza”, este dedicat Interferențelor culturale româno-germane, fiind îngrijit de Andrei Corbea și Octavian Nicolae (aceiași care au coordonat și primul volum al seriei, J.W. Goethe, apărut în 1983). Peste 20 de semnături — lingviști, istorici, filosofi, critici literari, filologi, de la universitățile din Iași, București, Cluj-Napoca, Timișoara, alături alături de colaborări primite din R.D.G. și R.F.G. — contribuie la realizarea unui sumar bogat, extrem de interesant. Sînt cuprinse aici aproape toate sensurile noțiunii de interferență culturală, de la studii de dialectologie și pînă la filosofia culturii, încorporînd comparatistica strict aplicată, dar și examenul echivalențelor complementare, traduceri și circulația motivelor literare. Timărul T. Măiorescu și filosofia germană (Ion Ianoși). Filoclenismul german și ecourile sale în România (Klaus — Henning

cînd dacă nu neapărat prin teza „ecologistă” a demonstrației (vindecarea de plictisul citadin prin contactul regenerativ cu natura), în orice caz prin pitorescul celor doi eroi, Jacinto (variantă a faimosului Des Esseintes din A rebours-ul lui Huysmans, dar prevăzut și cu o puternică fibră donquijotescă) și Fernandes, povestitorul — un fel de Sancho Panza, subtil-învîngător. Parodierea arhicivilizației, a lumii pariziene din perioada „anilor nebuni”, registrul variat al ironiei, amestecul de spleen și vigoare, comicul trist sau violent colorat, dialogul blazării cu speranța, în sfîrșit, erudiția autopersiflantă, dublată de reveria naturalului — oferă o lectură reconfortantă dar și cu certe valențe spirituale.

TANIA RADU ■

● După ce, de cîțiva ani, asistăm la o tot mai tenace (și mai plăcut promițătoare) ofensivă a creativității asupra spiritului „impersonal” al criticii literare, prin atracția față de confesiune, familiaritate și ambiguitate a verdictelor, iată că oamenii judecării de valoare încep tot mai des să „păcătuiască” de-a binelea, în proză, ca și în poezie. Și încă nu pentru a confirma cunoscuta propoziție călinesciană despre „ratarea” cît mai multor genuri, ci dimpotrivă. După Călinescu

CAP LIMPEDE

litatea” fac din orice demers cognitiv un eveniment de durată, lucrul rămîne valabil în egală măsură și în ceea ce privește afirmațiile lui Solomon Marcus asupra paradoxului ca stare de sănătate și normalitate a fenomenelor complexe din biologie sau științele social-umane. De un farmec aparte sînt afirmațiile sale, izvorite din experiența personală, în legătură cu anumite paradouri ale timpului trăit și... mărturisit. ● Scurtul interviu pe care filozoful Anton Dumitriu îl acordă Elenei Solunga, tot în Ate-neu, ar merita să fie reprodus în întregime de orice revistă culturală a țării. Încărcate de întreaga responsabilitate a unei vieți trăite sub „semnul adevărului”, afirmațiile filozofului vin din interiorul unui crez care a dat coerență atât vieții sale personale cît mai ales destinului uman al speciei noastre în istorie. Înțelepciunea sa nu este doar a

omului aflat la senectute în fața unei limite biologice ci a omului istoric planetar care s-a aflat în drumul său sinuos prin vremuri mereu la cîte o răsruce evolutivă: „Discrepanța între modul de a trăi al omenirii, considerată în întregul ei, și rezultatele uimitoare tehnice și teoretice pe care le-a realizat, arată în mod evident că ea nu și-a organizat viața la nivelul intelectual la care a ajuns... Cauza este mai profundă și rezidă în pierderea marilor probleme care privesc omul... Dar scopul final — așa cum a început în Grecia antică — nu era de a spune, ci de a fi, adică a-i da omului o dimensiune superoară ontologică prin cunoaștere și realizarea adevărului... Personal cred că secolul al XXI-lea va restabili Adevărul în plenitudinea lui sau se va îneca în propria ignoranță... Adevărul niciodată nu poate veni prin fals... Adevărul nu se poate

baza decît pe Adevăr... Să facem Adevărul să fie Adevărul”. (Ion Zubășcu) ● O expoziție pe care nu ne sfîim să o numim de excepție a avut loc acum cîteva zile la Muzeul Satului. Autor, Lucian Ionică, cunoscut scriitor timișorean de literatură de anticipație, dar la fel de cunoscut, de astă dată într-un cerc mai restrîns iubitor al artei populare, domeniu în care, în calitate de operator de film, a colaborat la realizarea citorva remarcabile pelicule de film folcloric-documentare. Expoziția la care ne referim este rodul unor îndelungate, în timp și spațiu, peregrinări de-a lungul și de-a latul Banatului, prilej cu care a surprins pe peliculă, în toată măreția lor, tandră și discretă, imaginea citorva zeci de fîntîni, una mai frumoasă decît cealaltă. „Izvoarele, afirma, la vernisajul expoziției, profesorul Mihai Pop, unul din cei mai de sea-

mă folcloristi ai noștri, sînt frumoase, fără doar și poate, dar ele fac parte din categoria frumuseților naturale, pe cîtă vreme fîntînilor, o prezentă familiară nu numai în peisajul satului românesc, cît mai ales în folclorul acestuia, în viața de zi cu zi a satului românesc, sînt opera omului, a mînilor sale, a gîndului său despre frumos, gînd impletit, ca întotdeauna, cu ideea de necesitate. Prin această expoziție Lucian Ionică ne-a arătat că a cutreierat lumea Banatului nu numai cu picioarele, ci și cu mîntea. A cutreierat-o frumos și folclorist pentru toți cei ce se vor opri în fața acestor minunate fotografii”. Ceea ce a reușit Lucian Ionică prin expoziția pe care nu ne-am sfiit să o numim de excepție este faptul că fîntînilor sale, adică așa cum le-a văzut și ni le-a arătat, au ceva din tulburătoarea frumusețe a operelor de artă populare. Umile și mo-

deste, vechi de cînd lumea, cu lemnul parcă împregnat de răcoarea și puritatea apelor ascunse sub pămînturi, fîntînilor Banatului — și nu numai ale Banatului, firește — sînt veritabile monumente, în lemn și piatră, mai mult sau mai puțin ab-

stracte, mărturii ale geniului artistic al poporului nostru iar Lucian Ionică, sesizînd-le fabuloasa lor alcătuire, ni le-a dăruit acum, în miez de vară, ca și cum ne-ar fi oferit un pahar cu apă limpede și rece. (Victor Niță)

Din grupajul de poezii semnate de Nicolae Dragos în numărul trecut al revistei noastre retranscriem, la sugestia unor cititori, cîteva strofe în formă lor corectă :

„Mai vine azi și va veni mereu
Cu pas șoptit, cu ochiu-n umbră prias,
Cu trup de om, cu trup de zeu,
Atît de-aici și-atît de necuprins.

El e un Om, Marie și Ioane,
Trecut în flori, în puterea zăpezii,
El a zidit cuvîntul în icoane
Și-un nume-n veșniciei, Argezi.”

(Portret în creion)

„Destin nevisat, cenușă să fii,
Să fii umbră în stafia unui uranic nor!
Destin desenat în fragile cuvinte,
Apocalipticului lumii „Amin !”

(Încă un poem pentru viață)

Un scriitor japonez descoperă cu uimire

Miorița a ajuns la Tokyo

Titlul pe care scriitorul japonez Kosei Miya l-a pus albumului său „Maramureș — The center of the world” (Maramureș — centrul lumii”), editat recent la Tokyo, și care cuprinde 120 de imagini color selectate din câteva zeci de mii de diapozitive, nu s-a născut, cum ar părea, într-o clipă de exaltare a unui provincial care își exhibă pînă la limita ridicolului mărunțul său patriotism local. Trebuie precizat că japonezul Kosei Miya n-are nici o rudă în Maramureș în afara apartenenței la aceeași specie și aceleași idealuri umane. În plus, este un om umblat pe planetă. El a descoperit Maramureșul acum douăzeci de ani după ce înconjurase, împreună cu pictorul Miyoshi Akasaka, ca globe-trotters, de câteva ori Pământul. Cînd a pornit din Japonia să exploreze planeta nu și-a propus, evident, să descopere Maramureșul, și-a propus, cel mult, să vadă lucruri interesante care merită să fie cunoscute de orice om al contemporaneității, indiferent în ce colț le lume s-ar afla.

Alții, cu puțin noroc și cu puțin timp înaintea acestui explorator original, au dat peste cele două Americi, alții mai neliniștiți ca el au descoperit Polul Nord și Polul Sud. Într-o clipă în care Pământul nu mai avea nici poli în plus care să fie descoperiți, nici alte Indii care să se preteze la apelativul de „lume nouă”, nici măcar virfuri mai înalte decît Everestul pe care să le escaladeze din simplul motiv că ele există, japonezul Kosei Miya a descoperit Maramureșul ca loc singular pe planetă, care conservă și perpetuează încă, prin oamenii săi, valorile fundamentale ale omului originar.

Sigur că la început, înainte de a cunoaște planeta în amănunțime, n-a fost convins el însuși că întîlnirea cu Maramureșul îi va marca definitiv destinul. El a explorat fiecare țară a Europei cu aceeași minuțiozitate. De fiecare dată se întorcea însă în Maramureș cu o dragoste nouă și o credință mai puternică în adevărul de a fi găsit ce căuta. De douăzeci de ani încoace vine aproape în fiecare an aici, cu eforturi și sacrificii cărora numai el le cunoaște prețul exact, într-un pelerinaj care îmi amintește de marile opțiuni ce au marcat destinul unor artiști ca Hölderlin sau Renan. Pentru japonezul Kosei Miya, Maramureșul este în secolul XX, patria sa spirituale întru valorile căreia a optat așa cum germanul Hölderlin și-a înfiat spiritul Greciei antice. Să fie valorile Maramureșului contemporan o fîntînă din care s-ar putea adăpa începutul cultural al mileniului III în aspirația sa de a regăsi integritatea ființei umane atît

de pulverizate azi, cum ființa culturii europene s-a întors pentru a se regăsi pe sine în epoca Renașterii la izvoarele străvechi ale Greciei?

Poate că întrebarea își va submina propriul retorism dacă vom aminti că acum patru ani poetul Ioan Alexandru a purtat în coloanele revistei Flacăra o discuție exemplară cu un alt japonez, savantul Minoru Nambara, specialist în istoria civilizațiilor care a cercetat, la rîndul său, timp de opt ani valorile Europei și a călătorit prin toate continentele și culturile descoperind în cele din urmă și el unicatul planetar care este nordul României noastre. Iată ce spunea în acea convorbire:

„Maramureșul este satul primordial. Nu știu precis de unde vine și te copleşte pînă la urmă acest sentiment. Poate din toate, din port, din porți, din bisericuțele de lemn, din făptura omului. Este un complex de realități care converg în a simți aici că te afli în satul primordial.

Țăranii maramureșeni nu vin de nicăieri. Ai sentimentul că au venit direct din cer în Maramureș.

În alte țări simți, știți că oamenii au venit de undeva, aici nu ai acest sentiment. Aici, în Maramureș, este omul primordial în nobletea sa princiară, nu primitivă —, în frumusețea lui de înaltă civilizație”.

Ce știm despre japonezii de azi? Ceea ce știe toată lumea: că „miracolul japonez” e în continuă expansiune, că electronica japoneză e așa și pe dincolo, că Honda, Suzuki, Toyota sau Sanyo sint așa și pe dincolo, că încă din cis. I li se spune școlarilor că Japonia e o țară săracă și că singura lor materie primă este propria inteligență. Și că această inteligență made in Japan a început să domine piețele lumii. Și iată că exact aceeași inteligență a descoperit în expansiunea ei tehnică planetară, compenzația de autenticitate umană și ființă originară nealterată, umbra de răcoare sufletească a Maramureșului în arșița sfîrșitului de mileniu!

Aș vrea să mai menționez că cei doi japonezi nu se cunosc între ei dar mai mult ca sigur că se vor întîlni cîndva în Maramureș pentru că s-au și întîlnit deja întru aceeași revelație a pămîntului nostru ca matcă a valorilor umane fundamentale, că scriitorul Kosei și savantul Nambara n-au avut, deci, cum să se înțeleagă între ei în această privință, nici n-au avut absolut nici un interes să exalte ideea de Maramureș transformînd nordul României într-un fel de Mecca a culturii contemporane pentru că ar fi putut foarte bine să facă lucrul acesta din oricare colț al Japoniei natale sau al jumătății de planetă dintre Tokyo și Sighe-

tu Marmației. Nu rămîne decît să credem noi înșine că cei doi japonezi au intrat în ființa unui adevăr care nu trebuie să rămînă doar al lor ci în mai înaltă măsură se cuvine să fie în primul rînd al nostru. Dacă vom mai adăuga la acestea că exact din cealaltă parte a pămîntului, un poet de talia lui Snodgrass, prezent în toate antologiile de poezie americană și tradus inclusiv la noi, a făcut concomitent cu japonezii aceeași descoperire, avansînd un proiect de durată asupra realizării unei cărți în Maramureș, avem un argument în plus să ne bucurăm noi înșine de propriile noastre vetre și valori.

Kosei Miya vine cu consecvență de douăzeci de ani în Maramureș, citeodată și de cite trei ori pe an! Albumul său este poate nu numai un document fotografic ci mai presus de aceasta, unul uman care poate fi privit din punctul de vedere al omului ca destin planetar. De-a lungul celor douăzeci de ani el a putut constata cu ochiul propriu marile schimbări care au intervenit în teritoriul pe care îl explorează, trăind în același timp pe propriul său destin schimbările survenite în acest interval în Japonia natală și în propria sa

MARAMUREȘ

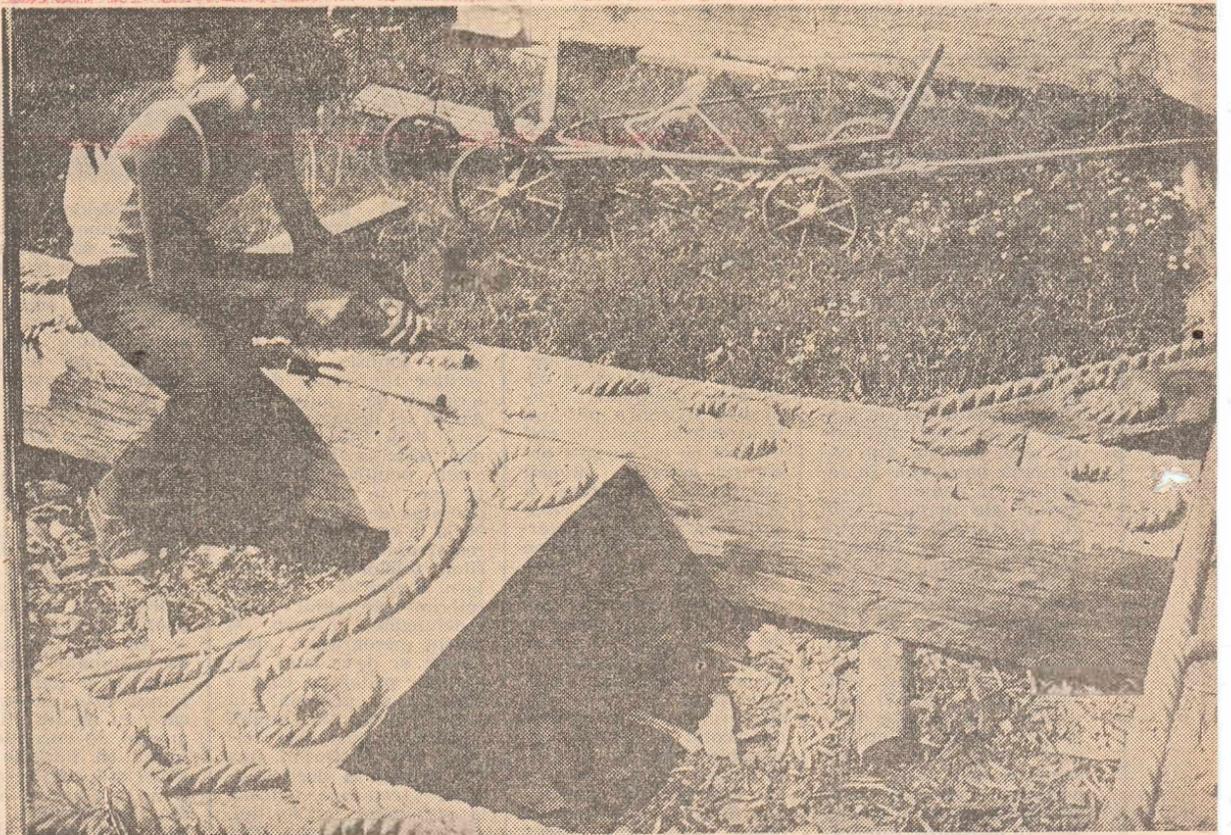
tărîm de le

Scriitorul Kosei Miya

Venus de pe Valea Izei

Poarta pămîntului către cer

ESUL, gandă

de douăzeci de ani în Maramureș să se dezvețe de un anume mod de a privi, și să reinvețe perceperea lumii din nou pe cont propriu, cu toată puritatea unui copil, sau cu acea privire interioară a ochiului în timpul visului. Tocmai de aceea întrezăsc asupra cite unei secvențe mai mult decât se cuvine, zăbind realul „pină la epuizarea sa” în conformitate nu cu necesitățile imediate ale unui ins anume ci cu dorințele inocente ale întregului său potențial de ființă umană.

Spre deosebire de multe albume etnografice pe care le-am văzut, fotografiile lui Kosei Miya nu exprimă un Maramureș încremenit într-o idealitate nostalgică, mereu în opoziție cu dificultatea prezentului de a se mula pe schimbările timpului. Maramureșul lui Kosei

este extrem de viu și focalizat prin aceasta mai bogat în istorie, captând sursele de istoricitate care vin atât dinspre originile sale ancestrale, cit și dinspre un viitor inevitabil. Istoria însăși nu e înțeleasă ca depozit sau arhivă, el nu caută relicve conservatoare de mitologie, ci omul viu ca suprem document istoric, inconjurat de caruselul gesturilor și lucrurilor sale active, acea istorie care are ca măsură traseele zilnice ale fiecărei existențe în parte.

Pe scriitorul fotograf Kosei Miya nu-l interesează lucrurile vechi decât în măsura în care ele funcționează încă, sau sînt în curs de adaptare la mereu actualul organism al prezenței umane în curgerea istoriei. Puțini bătrini „joacă” în scenariul albumului său și ei sînt incluși în acest scenariu doar pentru a echilibra virstele dis-

tribuției și a realiza astfel un eșantion complet de umanitate, majoritatea protagoniștilor sînt coconii, adolescenții sau oamenii în puterea virstei. Dar tocmai acesta este tulburătorul mesaj al artistului Kosei Miya: faptul că Maramureșul e un tărîm în floarea virstei, în toată puterea cuvintului, o lume într-o expansiune continuă spre ziua de miine, de o vitalitate care n-are înscrisă în codul său genetic viziunea apocalipsei ci doar geneza și nunta perpetuă din toate basmele românești, învingînd moartea tuturor imperiilor care i s-au surupat în preajmă prin credința netrecătoare în valorile viului, ale unei solidarități universale întru ființă, traversînd milenii de istoricitate și lăsînd în urmă apusul altor strălucitoare civilizații, de la Mesopotamia și Egipt încoace, în pură arheologie, în strictă economie muzeală sau turistică.

Orice mitologie nu e bună decât în măsura în care funcționează cu atributele viului și în acest sens Maramureșul e încă un teritoriu mitologic. Necunoscînd limba română, fotografii japoneze a trebuit să-i suplimenteze absența din fotografiile sale printr-un exces de „oralitate” vizuală — dacă se poate spune așa. În absența mesajului codificat de cuvînt, el s-a sprijinit în receptarea realului, a noutății lui pregnante pentru sensibilitatea sa japoneză, altfel structurată decât a noastră, pe codurile universale de comunicare ale viului, ale umanului în general. A rezultat o experiență de două ori profitabilă: în primul rînd, Maramureșul a rămas el însuși, netruncat de retorica informațiilor literare de diverse calități și proveniențe, iar în al doilea rînd, el e introdus prin fotografiile de cea mai elevată calitate în circuitul actual al valorilor acestor arte, albumul putînd concura cu orice realizare tehnică și artistică a fotografiei actuale pe plan mondial (de altfel Kosei Miya intenționează să facă o expoziție itinerantă cu aceste fotografii prin marile capitale ale lumii).

Păstrînd desigur proporțiile așa spune că japonezul Kosei Miya actualizează imaginea Maramureșului în lumea contemporană în modul în care un compozitor ca Bella Bartok, cunosător la fel de exact al Maramureșului, a introdus în circuitul universal valorile arhaice ale colinzilor sau horilor cu noduri fără să trădeze nici mesajul ancestral, nici arta modernă. Ca orice artist adevărat, Kosei Miya pune în totală desuetudine etnografismul minor, exotismul unor albume și vederi de tot felul, lăsînd noi întrebări asupra acestei realități miraculoase care este încă Maramureșul, și întreaga civilizație românească de la Carpați și mare, retrăgîndu-se în spatele realului descoperit aici cu un recul care-i asigură fotografului un pas înainte spre autenticitate.

Să nu uităm nici o clipă că Miya Kosei vine dinafară, de bună voie și nesilit de nimeni, el vine nu atît dinafara Maramureșului ca lume aparte chiar în etnografia românească, ci dinafara sensibilității europene, el sosește de la celălalt capăt al pămîntului, „de unde se bat munții în capete”, cu alt cod de sensibilitate și chiar altă structură afectivă decât ale noastre. Cu atît mai mult, Maramureșul propus de fotografiile sale este un mesaj aflat în afara oricărui angajament pragmatic sau didactic imediat. Maramureșul său e o întrebare asupra cursului frămîntat al căutărilor omului și civilizației contemporane, un răspuns, o posibilă soluție, în orice caz o viziune umană și estetică de o puritate absolută avînd pregnanța unui mesaj fizic total asemenea luminii cosmice sau magnetismului terestru. În afara filtrelor și limitărilor de orice fel, acest mesaj descoperit pe pămîntul românesc de un pămîntean japonez este o solie trimisă de omul carpatin, de omul primordial al pămîntului nostru, către destinul omului de miine și dintotdeauna.

ION ZUBAȘCU ■

Coconii se joacă în Maramureș de-a veșnicia

De cîțiva ani, în bloc-notes-ul meu se aduna nume de oameni fără să știu că se cunosc între ei. Pînă pe aici, nici ei nu au habar de această întîlnire ciudată între pagini de hîrtie, alcătuiind lumea (și eroii) unui reporter în căutare de nou. Răsfoiesc și citesc: ing. Petre Baciu, director tehnic la „Vulcan”, unul dintre cei care au pus umărul și competența la aplicarea metodei ultramoderne „a turnării continue în cochilii”. Ing. Victor Panaitescu, proiectant la IPCUP (utilaj petrolier), specialist în acționări hidraulice și pneumatice, cu brevete de invenții în domeniu. Ing. Constantin Toma, proiectant la filiala din Tirgoviște a IPCUP. I-am întîlnit în uzină, acordînd asistență tehnică pentru o premieră, o complexă instalație petrolieră comandată de o firmă din America Latină, Ing. Constantin Tache, Trustul de extracție Boldesti, schela Scăieni. A conceput o bază tubulară (pentru unități de pompare) unică și model pe țară, Ing. Barbu Criveanu, director comercial la IUC „Grivița Roșie”, autorul unei vaste lucrări de tehnologii clasice și moderne în domeniul utilajului chimic și petrochimic...

Întorcîndu-mă de gînd spre această lume pierdută între culele memoriei mele și filele de carnet, mi-a provocat-o o întîmplare de aur. De curînd, m-am aflat din nou la „Vulcan”, în marea întreprindere bucureșteană, pe urmele (iarăși) unei noutăți ingineresti intrate în producție. Am bătut la ușa directorului tehnic Petre Baciu. Intru și nu-l pot tulbura din tulburarea sa. Aștept, ascultînd convorbirea sa telefonică. Deapănă amintiri din care, înțeleg, că vorbește cu un fost coleg de facultate. Înțeleg că este invitat la o întîlnire omagială. „Cîți ani au trecut?”. „Întreabă „Pe unde mai sînt colegii noștri?” Tresar la citeva nume și, memoria începe să le adune, să le anime.

Promotia 1962 a Facultății de utilaj petrolier a Institutului de petrol, gaze și geologie (școala de prestigiu în școala noastră inginerescă) se rechemă sub cupola care a format-o, se chema sub lupa severă și necruțătoare ce zguduie interioare de conștiință prin simpla interogație „Cum ai trăit timpul parcurs?”. Pentru reporter un

prilej rar de a sonda destinul unei generații într-un sfert de veac românesc, o generație sudată prin combustia aceluiasi ideal și la temperatura acelorasi aspirații.

Așadar, sîmbătă, 27 iunie 1937, poposesc sub bolta marelui amfiteatru de la institutul aflat azi, într-un edificiu nou, lîngă inima de dor și tradiție a petrolului românesc, la Ploiești. Protectorul Napoleon Antonescu, nu departe de virsta celor aflați în bănci, strigă catalogul. În dreapta și în stînga sa, nume de rezonanță în învățămîntul tehnic universitar, dascăli de vocație ca profesorul emerit Panait Mazilu, prof. dr. ing. Dumitru Rașeev, prof. dr. ing. Nicolae Posea. În fața lor, un număr impresionant de bărbați cu ar-

mindria lor modestă și reținută — a făcut-o. Oricît de sever ar fi examenul și oricît de neîndurătoare judecata, în numele adevărului istoria utilajului petrolier, petrochimic, chimic și energetic românesc o va reține. Am zice, în bloc, avînd, desigur, virfurile ei. Acești bărbați în haina emoțiilor adolescenței sînt contemporanii dar și între făruriile celor mai de seamă instalații de foraj și extracție — care ne-au situat țara, prin decenii șapte, ca a doua din lume, după Statele Unite între producătorii și exportatorii în domeniu —, de rafinării, instalații chimice și petrochimice, impunînd, de asemenea, firmele naționale pe piața externă. În acest sfert de veac, n-a existat continent al Terrei ori țară petrolieră, unde

pașii fetelor spre inginerie erau încă timizi. În promoția lor, au fost doar două îndrăznețe. Ana, cu nume predestinat începuturilor, zidurilor, creației, după ani de planșă la „Vulcan”, unde a plămîuit, din treaptă în treaptă, de la sape de foraj, la utilaj energetic complex, a irumput spre domeniul cel mai de vîrf al secolului, reactorii nucleari pentru centrale pașnice, producătoare de energie. Prin biografia sa profesională, ca prin a tuturor, descifrăm biografia industriei constructoare de mașini naționale. Domeniul energetic nuclear sollicita și sollicită mereu experiențe și competențe, gîndire suplă și novatoare. Cristian Muscau de la IPCUP Ploiești l-a îmbrățișat, nu demult cu luciditate, din rațiunea necesității

director al Întreprinderii „Nep-tun” din Cîmpina, o firmă cu rezonanță. Marian Niculescu a proiectat rafinării — pentru industria noastră și peste hotare, Liviu Matei răspunde, ca director, de exportul celei mai mari întreprinderi constructoare de mașini a Capitalei — „23 August”. Biografia sa este o biografie exemplară a unui șef de promoție. Gabriel Sandu a traversat, de asemenea, prin aport, cea mai palpitantă epocă a tehnicii secolului nostru, de la secția de cazangerie a Întreprinderii „Vulcan” la utilajul pentru centrale nucleare. Este și o epocă de istorie, o epocă de aur a ingineriei naționale, cînd s-au afirmat realizări și valori de necontestat.

Sînt mulți, să mă scuze cei cărora, din lipsă de spațiu, nu le-am putut transcrie numele și cota-parte la portretul colectiv al generației lor, toți, aproape fără excepție cum remarcă (și îi îndemna, ca orice mentor) distinsul om de știință, unul din creatorii acestui splendid monument viu, Panait Mazilu: „sînteți și continuați să fiți promotorii ai tehnicii de vîrf. În contextul epocii, tehnica nouă este bogăția unei națiuni”. Iar o asemenea prețioasă bogăție se cucerește prin oamenii ei. Prin magistri și elevi.

Parabola acestei generații, dintr-un creator sfert de veac românesc, ar putea-o constitui, de pildă, biografia inginerului Constantin Toma. „Sînt din Prahova, dintr-o comună de lîngă Cîmpina, acolo unde aerul și istoria miros a petrol. Bunicul meu a fost puțar. Adică unul care săna manual puțuri pentru țitel. Cînd se asfixia știa că a ajuns la el. Trăgea de o frînghie să fie scos afară, pentru a nu succomba. (Mulți vieți a înghițit astfel, petrolul). Tatăl meu a fost turlarist. Adică, ridica turle pentru petrol: încă prin 1940, se făceau din lemn. În copilăria mea, zona Băicoi era acoperită cu o pădure de turle de lemn. A treia generație as fi eu. Inger proiectant de instalații petroliere”. Instalații care au ajuns în Brazilia, Argentina, U.R.S.S., Algeria, Irak, Iran, China, India, cu care se forează pînă la 10 000 metri adîncime.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Vis înfiripat lîngă o sondă

gint în tîmple răspunde un „prezent”-ecou al anilor spre care se întoarce, cu tandrețe și nostalgie. Dar, scintila de flash a adolescenței în urcus spre pupitrul ca și aceea a tinărului în marea sa plecare, cu buzunarele doldora de visuri și de răspunderile diplomei de inginer, durau cit o clipă. Infinită, în schimb, părea o veșnicie pentru fiecare, clipa judecării aceluși sfert de veac. Ce-au făcut? Cum au urcat? Dar au urcat?

Au urcat, sesizează fiecare. Au urcat, amfiteatrele sau închis în deschideri ample, cu scări fără limite, în alte amfiteatre, unde trebuiau să ocupe ei locurile de la catedră. Luau dintr-un anumit punct o tradiție tehnică a României, recunoscută internațional prin adevărul de a fi prima țară europeană unde s-a extras petrol, și erau, firește chemați s-o ducă mai departe, s-o înalțe, prin competență și dăruire, tenacitate și pasiune, într-o competiție mondială acerbă, adusă de jumătatea veacului nostru, pe trepte corespunzătoare modernității. Promoția 1962 — cum înregistrez cu toate antenele contaminîndu-mă totodată de

să nu fi ajuns măcar o instalație concepută, proiectată, realizată în România. Concepută, proiectată, realizată în institute de proiectare și inginerie tehnologică, în întreprinderi, în întreprize de construcții-montaj, unde au lucrat, unde lucrează, unde îi regăsim și pe absolvenții acestei promoții. Paul Bechet: „Ce pot să vă spun? Am fost consecvent. M-am dus unde am fost repartizat și am rămas la Uzina de utilaj mecanic din Tirgoviște. Am parcurs mai multe etape, odată cu evoluția întreprinderii. Acum, sîntem într-un moment de repliere, ne profilăm, din mers, pe alte domenii tehnice în funcție de evoluția și cerințele mondiale, de curbele și viața petrolului. Am adoptat, de pildă, repere pentru instalații energetice”. Colman Benkő: „Tot la Vulcan. De 12 ani. La atelierul de agregate-rotor. Acele agregate utilizate în marile termocentrale, Turceni și altele...” Ana Ilie Partenie. O curajoasă? Mai mult, o explozie a visului. Confirmarea altei condiții a femeii. În 1957, cînd venea să candideze la facultate, ca fiică de muncitori din Constanța,

sociale. Ștefan Partenie și Gheorghe I. Tudor sînt cadre didactice universitare, au rămas dascăli să-i învețe pe alții discipline fundamentale pentru ingineria viitorului. Gheorghe I. Tudor este un nume cunoscut între cercetătorii în mai noua disciplină a tribologiei. Gheorghe Gheorghită parcurge și el un drum al responsabilităților onorate cum se cuvine. De la stagiar la inginer șef, de la tehnologii clasice în extracția petrolului la cele despre care nu se pomenea, cînd era student, din simplul motiv fiindcă nu apăruseră, nu erau gîndite, al combustiei subterane, de pildă, aplicate în schela de la Videle și unde Antrepriza de construcții-montaj pe care o reprezintă și-a avut rolul ei. Acum execută, sub direcția îndrumare a inginerului șef, pentru parteneri străini, o mare conductă de gaze ce va străbate o importantă parte a Europei, printr-o altă tehnologie în premieră și de vîrf, din țeavă sudată elicoidal. Gheorghe Cioc este un alt prototip al generației, autor a 3 brevete de invenții iar Radu Frățilă, pentru calitățile sale profesionale, a fost nu demult promovat ca

Un interes deosebit, o forță caracteristică marilor evenimente artistice, un aer sărbătoros au însoțit noua micro-stagiune a Teatrului Tineretului din Piatra-Neamț susținută pe ospitaliera scenă a Teatrului „Bulandra”. Valoarea ridicată a reprezentațiilor anterioare justifică largul interes al publicului bucureștean și al specialiștilor, de la directori de teatru și alte personalități investite cu răspunderi în sfera culturii până la viitorii candidați la studenția în branșă, fără să-i uităm pe regizori, ziaristi, dramaturgi, profesori de la I.A.T.C., etc.

Eșanionul repertorial prezentat a dovedit și de data aceasta echilibrul, fiind în măsură să acopere gusturi diferite la cote de exigență ridicată și să pună în valoare resursele fiecărui actor în parte și ale regizorului, punând în valoare model structural de celelalte insuși subsumate breslei aflate în ipostaze similare. Alături de mai vechiul (deja!) succes cu „Il Campiello” de Carlo Goldoni (regia: Silviu Purcărete) am putut vedea pentru prima dată la București „Patima roșie” de Mihail Sorbul montată de Nicolae Scarlat și „Bună seara, domnule Wilde” de Eugen Mirea și H. Mălineanu sub bagheta lui Nicolae Caranfil.

Prospețime regenerată

Așteptat cu nerăbdare și curiozitate hrănite din faima reverberată de mulțimea cronicilor favorabile, spectacolul „Il Campiello”, unanim recunoscut drept reprezentativ pentru tradiția creată la Piatra Neamț este un exemplu de experiment convertit în fapt artistic scenic. Propunându-și să argumenteze cu mijloace specifice o afirmație aparent aridă, și anume aceea că teatrul nu imită realitatea, ci o reflectă, spectacolul ajunge să debardeze de dinamism punând în valoare virtuțile improvizatiei, ceea modalitate scenică ce permite anularea continuității timpului, întreruperea acțiunii, până la înțelegerea concomitență a cauzei și a efectului. În acest fel, la ideea lansată de regizor, întreaga trupă a reacționat cu entuziasm și receptivitate, propunând completări, inițiative, interpretări și soluții, într-un spirit de echipă ce elimină orice senzație de efort sau de grațiozitate. Spectacolul respectă exact ideea propusă, tocmai verva și implicarea interpretelor în această metarealitate scenică ajungând să facă din spectator un partener, el însuși capabil să înțeleagă existența convenției, pe care rămâne să o accepte sau nu, în deplină libertate opțională. Dincolo de inevitabilele accente personale, spectacolul probează și la această nouă înțelegere cu publicul bucureștean un excepțional spirit de echipă, chiar dacă unii dintre actori nu mai sînt la această oră membri ai colectivului teatral nembean. Am putea remarca o realizare individuală sau alta, începînd cu Coca Bloss și Paul Chiribută — de multă vreme stilpi de rezistență ai acestei instituții — și terminînd cu Maia Morgenstern dar ne mulțumim să apreciem că talentele negale, pregătiri diferite, grade de înțelegere variabile, nu lasă să se observe nici-o clipă inegalitățile de expresie scenică, scaderi sau neconcordanțe relaționale. Sigur că printr-o exigență excesivă am putea sesiza o mai slabă

tensionare ritmică, generată probabil de faptul că spectacolul a fost jucat, prin forța împrejurărilor, destul de rar, dar nu ne putem împiedica să apreciem că până și acest lucru slujește punerii în valoare a excepționalului spirit de familie al trupei, fiecare actor implicîndu-se în punerea în valoare a celorlalți, fapt cu altă mai salutar cu cît se întîmplă cu prilejul punerii în scenă a unui text care aproape că invită la speculații individuale.

DANA CRISTESCU ■

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț într-o microstagiune bucureșteană

Asumarea șabloanelor

În spectacolul cu Patima roșie de Mihail Sorbul, talentații tineri care alcătuiesc trupa teatrului din Piatra Neamț și coordonatorul lor, regizorul Nicolae Scarlat, s-au confruntat cu o partitură pe care timpul și-a apăsât cam puternic efigia. Și parcă nici eforturile de a depăși un asfel de handicap nu s-au făcut simțite. Patima roșie este în fond o piesă destul de unică în interpretare lipsită de „deschideri” spre sensuri cuerte ulterior scrierii sale prin căutări regizoral-actoricești. Astfel trupa s-a achitat corect de sarcina unei transpuneri exacte, cea ce este pe de o parte bine, dar pe de altă și cred că asta contează totuși, este cam puțin. Sigur că punerea în scenă a avut inteligență și finețea unui profesionist, după cum și în jocul actorilor (cu o mențiune pentru Mircea Rusu — Rudi și Crina — Oana Albu) s-au arătat subtilități depășind eticheta de „teatru provincial” pe care de altfel membri acestui colectiv teatral au aruncat-o cam de mult. Doar că, dincolo de asta, ei nu au reușit să în-

vingă vîrsta textului și nici tiparele unor personaje jucate și răsuflate.

În ceea ce privește totuși aspectele propriu-zis de joc și regie, Nicolae Scarlat și interpreții la rîndu-le nu au riscat nimic, au intrat, repet, cu talent și bune-intenții, în șablonul care era tocmai pericolul de evitat la o piesă altă de „văzută”. Ar fi o nedreptate să nu remarcăm calitățile actoricești ale lui Tudor Romeo însă personajul său (Sbil) este abordat cu supunere la canoane iar iese-riile din ele sînt doar sarje teribiliste ceea ce este (iarăși) canonic.

HORIA GARBEA ■

Experimentul bine temperat

Fotoliul maturității creatoare în care se instalează prin Bună seara, domnule Wilde foarte tînărul regizor Nicolae Caranfil nu tocmai dezinvolt dar, oricum, sigur de sine, nu este cel mai comod cu putință. În cazul de față, prima lojă — devenită regizorală la premiera bucureșteană a noii variante realizate de Teatrul Tineretului pentru musical-ul lui Eugen Mirea și

acestora din urmă, protagoniștii unor secvențe irezistibile, pe alocuri. Foarte buni ni s-au părut a fi și Maria Filimon (în ciuda unor îngroșări ușor scăpate de sub autocontrol), Carmen Ionescu (în progres vizibil, insufletită de frumoase ambiții), Constantin Gheneșcu (deloc provincial jocul acestui actor care ar face cinste oricărui teatru din Capitală) și chiar Ion Muscă (mai ales în varianta senină a valetului). Un rol important îl are — firesc — coregrafia inspirat concepută și adecvată posibilităților și disponibilităților interpretative, reușind să le pună corect în valoare, fără a fi stînjinită de faptul că e vorba totuși de neprofioniști ai genului. Aceleași felicitări pentru interpretarea cîntecelor, surprinzător de bine integrată, din toate punctele de vedere, ansamblului artistic.

PAUL NANCA ■

Printre aplauze și buchete de flori

Ca unul care am văzut muzicalul lui E. Mirea și H. Mălineanu „Bună seara, domnule Wilde” în stagiunea 1971-1972, pus în scenă de regizorul Ale-

Pellea, ale cărei replici pline de candoare și sensibilitate în rolul Cecily Cardew m-au impresionat.

Dialogul se infiripă lesne. Ca și pe scenă, Paul Chiribută, volubil, antrenant, conduce „distribuția”. Oana e mai discretă.

Încerc să-mi exprim părerea de rău că sala n-a fost plină, așa cum mă așteptam. Domnul Wilde mă liniștește spunîndu-mi că aceasta este condiția oricărui teatru dintr-un oraș mic, își „devorează” repede spectatori. De aceea, fiecare spectacol este de „serie mică” și trebuie pregătit ca unicat. Aceasta ne obligă de a realiza turnee și astfel, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț a devenit un teatru de respirație republicană. Ba chiar, prin succesele de pe scenele europene, am satisfacția să afirm că sîntem mesageri apreciați ai școlii românești de teatru pe bătrînul continent. Vorbește cu plăcere despre rolurile jucate în cei 15 ani de cînd urcă zilnic treptele cochetei scări de lingă clopotnița lui Ștefan cel Mare.

Recapitulăm spectacole, rememoram personaje. Între acestea Pantalone din „Slugă la doi stăpîni” mă face să regret că interlocutorul meu nu apare mai des pe micul ecran.

Fără intenția de a fi un test, strecor părerea că actorul care a jucat Algernon s-a apropiat prea mult de stilul Hossu, în același rol la Nottara. Mă combate cu argumente teatrale, pîrînd să-mi sugereze că vorbele neplăcute spuse despre colegi reprezintă doar o prejudecată a publicului cu privire la lumea scenei. Convenim că doar farmecul personal îi ascămană pe cei doi.

Oana Pellea vorbește cu plăcere despre satisfacția pe care i-o dă rolul Cecily, pregătit cu ambiție și dăruire. Înțeleg că i-ar fi fost mai ușor să joace Gwendolen, doar acesta a fost rolul din spectacolul de absolvire a Institutului la clasa profesoarei Sanda Manu, însă cum putea să rămînă la același rol? Argumentează cu eleganță, convîngător bucuriile pe care i le oferă munca în echipă, implicările în scurta experiență din teatru și film, care îi dau curajul să se gîndească la roluri mai dificile.

Despre ei zgîrciți la vorbă, devin însă extrem de volubili și patetici cînd aduc în discuție creațiile colegilor. Maia Morgenstern și Claudiu Istodor, cuplu pe scenă și în viață sînt, după ei, nematpomeniți, Lady Brecknell e un rol dificil, dar nu pentru colega Maria Filimon și, astfel, munca fiecăruia e privită ca o condiție a propriei împliniri artistice.

Doi actori tineri, cu temperamente și experiențe diferite, uniți prin talent într-un cercitor entuziasm, aduc în discuție relația pasiune — dăruire — reușită. Adică tocmai legea fundamentală a universului în care-și împlinesc destinul.

MARIAN TEODORESCU ■

Din Năsăudul cu flori și fete frumoase, cu dealuri și văi, cu muhiți și păduri înmiresmate de mirosul suav al poeziei, din Năsăudul cu ape dulci și limpezi, cu cerul molcom, din acest tinut cu „tinerete fără bătrînețe”, cobora în urmă cu 15 ani o fată sfiocă și talentată, cu glas duros și plin de farmec, pe numele ei, astăzi cunoscut tuturor iubitorilor de cîntec popular, Valeria Peter Predescu. Păstrătoare devotată a valorii artistice a folclorului românesc ea a știut să aducă pînă spre sufletele noastre tot ce a primit de la tîrîni pe care i-a „colindat”. Precum nu și-a părăsit graiul și portul, tot așa Valeria Peter Predescu nu și-a părăsit locurile natale, rămînd să trăiască acolo unde „apa vie” a cîntecului înprospătează sufletele și dorurile.

Ea vine dintr-un tinut cu oameni minunați, iubitori și păstrători de frumos, Telciu, comuna natală, așezată pe Valea Sălăuței, înseamnă locul de ducere și întoarcere al acestor interprete care trăiesc la Bistrița, și cîntă pentru toate bucuriile și alezările noastre.

— Ați debutat cu succes. Cistigătoare a trofeului „Floarea din grădină”, printre primele trofee, cu înregistrări radio și Tv, cu înregistrări la Casa de discuri Electrecord (6 discuri individuale și 2 colective), cistigătoare a premiului I în trei ediții ale festivalului național „Cîntarea României”.

— Ce departe mi se par a-

cele vremuri de debut. Au trecut, după cum spuneți, 15 ani, timp în care am devenit și buinică. Am umblat mult prin țară și prin lume, dar sufletul meu nu și-a găsit alinare decît aici, pe plaiurile unde părintii mei au trăit și au muncit. Mă consider de două ori norocoasă. În primul rînd pentru că m-am născut în Năsăud, aici unde cordii se unesc cu păsările și durerile cu bucuriile, aici unde s-au născut oameni de seamă

În Năsăud „tăt omu dă binețe și tăt omu cîntă”

ai culturii noastre, pe care cred că nu mai este cazul să-i numim. A doua oară sînt tot o norocoasă pentru că trăind în mijlocul oamenilor de la noi pot fi mereu aproape de cîntările și munca lor, cîntări pe care le restituți amestecate cu sufletul meu.

— Cum ați reușit să vă individualizați așa de bine și să deveniți, iată, cea mai cunoscută interpretă a Năsăudului?

— N-am mers niciodată pe căi bătătorite. Drumul mi l-am croit singură. Desigur a fost mai greu dar zic eu, mai trai-

nic. N-am ajuns cunoscută peste noapte, am pus cărămida cu cărămida întocmai ca tîrîni care-și pun temelja casei. De aceea cei 15 ani sînt un fel de casă cu care mă confund. A nu se înțelege însă că în acest timp m-am ocupat numai de cîntec. Sînt și mamă și soție. Concursurile la care am participat au fost întotdeauna severe și de aici cred că s-a născut și severitatea mea față de ceea ce fac. Apoi, dacă cei care te ascultă

văd tineri îmbrăcați într-adevăr în costume foarte frumoase dar textele pe care le cîntau nu erau altceva decît „cîripituri” ce umbreau autenticitatea costumului.

— Într-adevăr, în lăzile de zestre ale femeilor bătrîne mai putem găsi costume peste care vremea parcă nu a trecut. Simplitatea liniei, culorile, uncori sterse, dar armonizate fără cusur, trebuie să slujească, ce-i

drept, vorbele cîntării. Discrepanțele de care vorbești sînt deseori sancționate de public. Noi, cei mai vechi, în ale cîntecului trebuie să dăm mereu exemplu celor mai tineri. Poporul nostru și-a cîntat totdeauna dorul și dragostea folosind expresii de o înaltă simțire artistică.

— ...Bade frumoși ochișori / Ce-ai gîndi dacă te-nsori / Nu ești bade rupt din soare / Să-ți fiu tie rugătoare”.

— Asa este. Dar vedeți că aceste cîntece nu vin singure că-

tre noi. Ele trebuie ascultate de la cei mai în vîrstă care deseori nu mai au putere nici să le zică. Trebuie să ai răodăre cu ei, să le ascuți „of-urile” și de-abia după aceea să-i rogi ceva. Eu merg la Telciu, locul meu de popas sufletesc și beau apa ce vine de la fîntina lui Stan de pe Valea cu același nume, supranumită „Valea Dragostei”, vale cu fete frumoase și neveste harnice în casele cărora veți intîlni cusături, ștergare, covoare făcute chiar de mina lor.

— Știți să toarceți, să coaseți, să lucrați la război, Valeria Peter Predescu?

— Cum să nu. Altfel cum aș reuși să mă apropiu de femeile locului. Trebuie să știi a minul și fusul, și acul, și războiul. De fapt, unele din costume sînt cusute chiar de mina mea și, nu voi a mă lăuda, dar sînt curate și pline de aer proaspăt, de fapt de aerul brazilor de pe-aci, de pe la noi.

— Cînd cîntă oamenii din Telciu?

— Atunci cînd muncesc la pădure sau cînd cresc animalele. Sînt recunoscuți ca lucrători ai pădurii, din tată-n fiu, dar și ca mari iubitori de animale. Sînt oameni buni și de veți veni la noi, veți vedea că „tăt omu dă binețe”...

IOANA PROCA ■

Poezii de Florin Mugur

Moment

Pe cer
fulgerul
cum schițează în grabă
silueta unui fir de iarbă !

Ce ocupații minore are fulgerul !

Și totuși
și totuși
un lung fir de iarbă pe cer
face să pilpie de fericire noaptea.

Liniște

O clipă de liniște
o neașteptată clipă de liniște —
de parcă aș fi regăsit cartea
pe care de-un an o căutam degeaba
cartea în care la pagina opt
există o clipă de liniște
făcută de autor numai și numai pentru mine.

O, viziuni
o, fantezii —
măgărușul care trece strada
vine spre inima mea
ca spre o iesle ușor legănată.

Poem

de după-amiază

bucureșteană

Minunat :
să scriu un poem în fiecare după-amiază —
e ca și cum aș trăi zilnic.

Ce mai pot spune ? Am început cu finalul
și-nainte în acest final fericit ca-ntr-o pădure
plină de păsări

de parcă n-aș fi eu.

Un porumbel mă privește cu spirit critic
are ochiul mai degrabă indiferent —
poetul, pare să spună, mda, un tip cam lăudăros.
Iar eu mă bucur în această după-amiază de după
ploaie

de frumusețea orașului
pe care, spun :
eu l-am făcut așa cum e, frunză cu frunză, piatră
cu piatră

acoperiș cu acoperiș, porumbel cu porumbel
muncind și lăudându-mă, de ce nu ?

Povestesc

Uneori îmi adoarme și mașina de scris
iar atunci nu mai pot imagina decât basme :
cu degetele palide
închid ochii albaştri,
cele șapte perechi de ochi albaştri
ai balaurului somnoros cu șapte capete
care n-a apucat să-i facă nimănui nici un rău.

Poem

Mă cheamă cineva ?
S-a născut cineva care să aibe nevoie
de libertatea mea cu țepii delicați ?

O, fericire !
Mă cheamă cineva ?
unde ?

Iată-l, e un bărbat vesel, cu miini lungi și
inteligente

astă-noapte i-am visat sandalele prăfuite
pe treptele micii scări a bibliotecii —
a urcat pină la raftul de sus și a pierit într-o
carte

Trebuie să fie o carte minunată —
merge prin ea în picioarele goale
e fericit
mă cheamă fluierind
vin, o clipă și vin !

Poemul meu

Poemul meu, adică să existe poemul meu ?
Măcar o furculiță și măcar un cuțit de argint
tot puteți aduna
din această întrebare
uitată-n marele dulap al bucătăriei de vară —
din această-ntrebare
mirosind a liliac și a piine uscată.

Poemul meu, adică să existe poemul meu
când operele complete ale privighetorii
sint o singură silabă înaltă care nu tremură ?

Poemul meu, adică să existe totuși poemul meu ?
Fugi, omule, și vezi-ți de treabă și n-ai nici o
grijă :
poemul meu, care există sau nu, te
binecuvintează

Elegie de odinioară

Trăiam retras într-un crîng de liliac —
o clipă ! o clipă ! aceasta e o scornire
eu n-am trăit niciodată retras
într-un crîng de liliac
pină și mirosul ramurii de liliac
trebuie să-l inventez.

Dar am văzut ieri o ramură de liliac
pe cuvînt
o ramură fără tăgadă
și azi dimineață m-am deșteptat cu ea lingă
pernă.

Mirosul ei dulce săpase
toată noaptea
în orbitele mele
și din ochi îmi alunecau pe obraji
petale albastre.

ION CARAMITRU:

„Ceea ce cunosc: teatru, poezie, limba română“

(Urmare din pag. 9)

iat, Ion Caramitru filmează o
altă scenă, apoi alta... Peste
circa o oră mai avem un mic
răgaz. Hotărîm să vorbim des-
pre film. O vom face în mai
multe... reprize.

— Care a fost primul film în
care ați jucat ?
— Comoara de la Vadu-vechi,
al lui Victor Iliu.

— Cite filme ați făcut de a-
tunci încoace ?
— Cred că mă apropii de
cincizeci.

— Filmul e o altă meserie ?
— Categorie. Evident, în
strînsa vecinătate a teatrului.

— Cum ați învățat-o ?
— În primul rînd întrebînd.
Observînd. Privind prin vizorul
aparaturii de filmat, ceea ce
enervează pe unii regizori și o-
peratori.

— Ce vedeți prin aparatul de
filmat ?

— Cit de îngust e spațiul de
joc, cit de ferme sint limitele
lui și asta mă ajută să mă în-
cadrez în acest spațiu, să-l fol-
losec cum pot mai bine.

— Cum se ajunge la unitatea
unui personaj, cită vreme or-
dinea filmărilor nu e deloc cea
logică, ci una determinată de
circumstanțe tehnice (locul fil-
mării, lumini, unghiuri) ?

— Această logică absurdă —
care ar face ea însăși un film
palpant, dar... prea costisitor
— e obstacolul cel mai dificil.
Personajul trebuie să fie întreg
în fiecare secvență, să aibă în-
treaga acoperire a caracterului
lui.

— Cine e Socrate, personajul
pe care-l intruchipați și în a-
cest nou film al lui Nicolae
Corjos ?

— Cine e, conform scenariu-
lui, se știe din seriile anterio-
are. Pentru mine însă el e un
vis vechi — de viață, nu neapă-
rat de artă — : profesorul
ideal. Ființă posibilă, eventual,
pe ecran, practic inexistentă în
viața de toate zilele. Mi l-am
inchipuit și eu, elev fiind, am
visat la el și mă străduiesc să-l
recompun acum. Jucîndu-l pe
Socrate, cred că sint în același
timp și elev și profesor. Elevul
care am fost, profesorul care
sint și, de fapt, n-o să fiu nicio-
dată.

— Cum este, pentru un actor
incercat, colaborarea cu nepro-
fesiioniștii ?

— În filmele lui Corjos am
avut prilejul să joc alături de
neprofesiioniști, în general ado-
lescenți. Nu e ușor. Dificil e
să-i aduci — misiunea e în
primul rînd a regizorului, dar
și a partenerilor — la trăiri ar-
tistice adevărate. Mai ales că
pe generic nu va scrie nicioda-
tă „profesionist“ și amator“.

Doar nume. Am avut parbe
însă de colaborare cu tineri în-
zestrați cu talent și intuiție,
grație unei distribuiri juste de
care s-a ocupat Nicolae Corjos.

— Unde se întîlnesc meseria
de actor de teatru și cea de ac-
tor de film ?

— Într-un singur loc : în
ființa indivizibilă a actorului,
care e și omul de concepție al
meseriei sale, dar și propriul
său instrument.

— Unii socotesc că nu acto-
rul, ci regizorul este, de drept,
„omul de concepție“.

— Nu cred. Regizorul trebuie
doar să incite personalitatea
actorului, să-i dea citeodată,
cheia de înțelegere a rolului.
Alegerea mijloacelor de expresie
rămîne însă întotdeauna în
seama actorului.

— Cit de important este deci
regizorul pentru dumneavoaș-
tră ?

— Asta e altă poveste. Foar-
te important. Mai ales pentru
formarea mea ! Regizorul a
fost esențial pentru existența
mea ca actor, pentru a ajunge
la mine însumi, acolo unde să
mă pot judeca limpede. Toate
astea s-au întîmplat în timpul
pe care l-am petrecut alături
de Liviu Ciulei. De la el am
învățat totul. Apoi, la fel de
mult am învățat privind spec-
tacolele lui Lucian Pintilie, în
care însă n-am avut prilejul să
joc. Au venit pe urmă cărțile
pe care le-am citit, filmele pe
care le-am văzut, Peter Brook,
Tarkovski, Mihalkov. Experien-
țe ulterioare. Ucenicia și matu-
ritatea le-am atins însă pe sce-
na de la Bulandra.

— Ați avut parte de toate ro-

lurile dorite ale virstelor prin
care ați trecut ?

— N-aș spune. În primii ani
de teatru am jucat mult mai
puțin decît aș fi dorit și decît
aș fi putut. În film, deși am
făcut roluri care m-au interesat
foarte tare (Porțile albastre ale
orașului, Stejar — extremă ur-
gență, Luchian, Lumini și um-
bre, Intunecare), regret totuși
o mulțime de filme în care aș
fi vrut să joc.

— Regreți vreun rol făcut,
în film sau în teatru ?

— Nu. Încă de la început
mi-am dat seama că omului
nu-i e străină nici greșeala,
nici neputința. Morala la care
ajungi, cu timpul, e că din ele
trebuie să înveți și că de multe
ori o cădere, o nereușită căreia
ajungi să-i cunoști motivele, te
învață mai mult decît un suc-
ces.

— Ați privit mereu la fel de
înțelept insuccesul ?

— Da. În primul an de tea-
tru, cînd ceea ce jucam era
nesemnificativ, deși se plusa pe
un succes cam inexistent, am
înțeles tot ce am spus mai sus.

— Sînteți orgolios ?

— Da. Față de mine însumi.
Și suspicios. Tot față de mine.
Mă bănuiesc mereu de slăbi-
ciuni de neiertat în meseria
mea : lenea, comoditatea.

— Care e cel mai greu lucru
în meseria de actor ?

— Pentru mine — să-mi con-
serv în mod judicios energia.
Numărul de ore afectate zilnic
meseriei — la repetiții, la ra-
dio, la spectacol, la filmări —
este atît de mare, încît a fi
mereu proaspăt, vioi, puternic
e o problemă.

— Asta se poate și mîma ! ?
— Nu prea. Se poate, even-
tual, folosi creator... oboseala.
Dar nu e de dorit.

— Ați respins roluri ?

— Multe. Și mai ales în film.
Nu-i ușor, pentru că asta im-
plică și tărie, și un drept cîș-
tigat printr-o anume populari-
tate, mai ales că vrei să fii
prezent mereu, vrei să cîștigi și
bani. Dar nu cu orice preț.

— Ce faceți cînd vă odihniți ?

— Joc tenis, colecționez ouă
încondelate și icoane vechi pe
lemn, citesc și-mi pregătesc
viitoarele recitaluri de poezie.

— De ce le iubii atît ?

— Probabil pentru că sint
proprile mele spectacole. E un
gust special de libertate pe
care-l prețuiesc foarte mult.

După spectacolele de muzică și
poezie cu Dan Grigore, am fă-
cut un spectacol Shakespeare,
cu Mariana Buruiană și cu for-
mația de muzică veche Colle-
gium din Carei. Recent, un
spectacol în doi, cu Johnny Ră-
ducanu, la Bulandra. Se chea-
mă Dialoguri. Încerc să fie me-
reu altceva. Din fericire poezia
e nesfîrșită.

— Planuri ?

— Un spectacol despre Emi-
nescu și un altul despre Ni-
chita.

— Cum adică despre ?

— În privința lui Eminescu
nu mă interesează, de această
dată, numai poezia lui, ci zone
mai puțin cunoscute ale forma-
ției lui, care țin de apropierea
lui Eminescu de cultură, de
timpul neverosimil de scurt în
care ea s-a produs. În circa
14 ani Eminescu și-a apropiat
cultura universală în principa-
lele ei valori. O arată caietele
lui, în care se află un splendid
material „mişcător“. Mă intere-
sează deci frenesia, febrilitatea
pe care a avut-o în cunoaștere,
altfel spus, „ființa lui de fum“.

— Despre Nichita înseamnă re-
amintirea geniului său histrio-
nic, a hipnozei cu care și do-
mina spectatorii, înseamnă ma-
gia cuvîntului rostit, care era
doar a lui proprie. Sint că pe
acești doi oameni (pe unul îl
știu din cărți, pe celălalt și din
viață) îi leagă chiar mai mult
decît blestemul poeziei.

— Nu scrieți literatură ?

— Nu. Scriu uneori doar
despre ce cunosc : teatru, poe-
zie, limba română. Aș scrie
mult mai mult, dacă aș avea
timp, despre condiția actorului.
Acum nu am însă nici timp,
nici spațiu tipografic. Mă rez-
erv pentru mai tîrziu.

— Cum vreți să înceapă ziua
de miine ?

— Miine e duminică. Îmi
merge mașina. O să mă duc
pină la Predeal.

A cîntat foarte frumos fiul
dumneavoastră. E un drăguț !
sau :

Vă mulțumesc foarte mult.
Sînteți O DULCE !

Mă întreb dacă formulele sub-
liniate din replicile de mai sus
șochează pe vreunul din citito-
rii revistei așa cum m-au socat
pe mine atunci cînd, acum
cîțiva ani, le-am auzit pentru
prima oară.

M-au socat pentru că nu eram
obisnuită să aud folosite cu va-
loare substantivă marcată
prin articolul un, o adjective
care denumesc însușiri omenes-
ti considerate ca fiind demne de
admirat. Familiar îmi era pro-
cedul substantivării prin măr-
cile menționate a adjectivelor
care denumesc însușiri omenes-
ti considerate ca nefavorabile.
Cum ar fi : Ești UN PROST !
sau Ești O LENEȘĂ !

Deosebirea de tratament de
care se bucură adjectivele ne-
gative în contrast cu cele po-
zitive a fost remarcată de spe-
cialiști și explicată prin resor-
turile psihologice ale limbaju-
lui. Procedul, aparținînd lim-
bajului afectiv, reprezintă un
mijloc de caracterizare, mai
mult chiar, de identificare a
unei anumite persoane, prin-
tr-o singură trăsătură a ei.
Intrucît oamenii sint tentați
adesea să-si caracterizeze se-
menii nu prin calitățile lor,
oricît ar fi ele de multe, ci
printr-un defect, chiar dacă
acesta e unic, adjectivele alese

pentru caracterizări sint cele
negative.

Restricția care impunea dis-
tincția între adjectivele, să le
zicem, pozitive și negative se
pare că funcționa fără dificul-
tăți pină nu de mult.

În ultimii ani însă am întîlnit
tot mai des, în mediul urban,
în limbajul vorbit și, am im-
presia, mai frecvent la femei,
construcții de felul celor de mai
sus. Unele sint mai stridente,
precum : Ai o rochie foarte

Vorbiți și scrieți românește

O tendință

frumoasă. Tu totdeauna ai fost
O ELEGANTĂ !, formulă supă-
rătoare datorită asociației pe
care o sugerează o elegantă cu
sinonimul parțial o cochetă
care are și un sens peiorativ.
În mod evident neavut în ve-
dere în exemplul nostru. (Mă
întreb ce efect stilistic s-a ur-
mărit prin fraza : Plăcerea ea
vecinii să vadă O asemenea
ELEGANTĂ urcînd la tine pusă
în seama unui personaj am-
biguu prin comportamentul so-
cial inclusiv modul de a vorbi,
dintr-un roman destul de re-
cent ?!)

Alte construcții sint mai pu-
tîn frapante, ca : Am fost O

NOROCOASĂ sau Ești UN
SENTIMENTAL care, deși au
o anumită încărcătură afectivă,
sint mai neutre prin sensul ad-
jectivelor. Acest tip de exem-
ple cred că deschide o posibilă
cale de explicare a fenomenului
și anume : ar putea fi vorba de
un transfer din stilul (înalt al)
psihologiei, unde tipurile tem-
peramentale sint denumite atît
prin adjective propriu-zise, cît
și prin adjective substantivate
(tipul FLEGMATIC sau UN
FLEGMATIC), în stilul limbii
comune. Proveniența procedeu-
lui ar justifica nota preten-
țioasă a construcțiilor, socată
în conversația uzuală și po-
trivită sau chiar de efect în-
tr-un stil elaborat.

S-ar părea deci că în limba
actuală se manifestă tendința
de extindere a procedeuului
substantivării prin articolul un,
o a adjectivelor care denumesc
însușiri omenes- ti negative la
adjectivele care denumesc în-
susiiri pozitive. Și, dacă ținem
seamă de ceea ce ne învață is-
toria, tendințele limbii nu pot
fi oprite mai ales din interiorul
lingvisticii. Lingviștii sint da-
tori însă să atragă atenția ne-
lingviștilor asupra efectelor
neconvenabile pe care le pot
avea uneori tendințele în curs.
Așa cum se întîmplat, de exem-
plu, în cazul particular al ad-
jectivului substantivat o ele-
gantă discutat mai sus.

LAURA VASILIU ■

— Vă propun, tovarășe Gheorghiu Anghel, să continuăm discuția pe terenul concret al faptelor.

— Dacă am înțeles bine, așa cum Institutul Național de Informare și Documentare poate cere informații de la o bancă de date internațională, orice unitate economică din țară poate cere informații aici, la I.N.I.D.

— Este exact. Asigurăm aceste informații ori aici, la institut, ori de la distanță, prin serviciile noastre. Noi am spus așa: să nu dăm economiei naționale, prin publicațiile pe care le tipărim, numai ce credem noi că i-ar trebui, ci să-i oferim și ceea ce ea ne solicită în funcție de cerințele ei zilnice și concrete.

— Însă nu vă cere nimeni, sper, să căutați acul în carul cu fin.

— Degeaba ne-ar cere, că nu l-am căuta. Există doar atâtea mijloace de-a nu pierde o viață pentru a căuta ceea ce poți găsi în 5 minute. Informarea e o știință cu metode și mijloace specifice, nu o ghicitoare. Cum să zic, dacă nu știu ceva, trebuie să știu în schimb care e lucrul acela pe care nu-l știu. Și unde, și cum îl poți afla. Cam asta ar fi problema. Ori asta nu-ți poate spune nimeni, ci trebuie să vezi singur, pentru că nu e vorba de interesele altuia ci de interesele proprii. Că mi se pare mie că a apărut undeva nu știu ce, dar spune-mi dumneata precis ce, că eu nu pot adăuga decât ca zboră și nu se mânăcă — asta n-ar fi colaborare.

— Deci n-ar fi inutil să reamintim că orice colaborare are niște reguli!

— În cazul nostru, oricine le poate afla din prospectele pe care le tipărim anual. Este trecut acolo, cu toate explicațiile cuvenite, o gamă diversificată de servicii prin care noi încercăm să dăm răspuns fiecărei categorii de beneficiari. Fiindcă nu uităm, bineînțeles, că într-un fel se informează un om de știință și alte necesități de-a se informa are un maitru din producție. Însă important este că amândoi au posibilitatea de-a afla, operativ, conținutul materialelor documentare, pe măsură ce ele intră în posesia institutului, apoi de-a comanda ceea ce-i interesează.

— Cum pot să aflu conținutul acelor materiale?

— Tocmai prin serviciile noastre. Unul oferă sumarele publicațiilor intrate aici, sistematizate pe domenii tematice și ramuri ale economiei naționale. Altul oferă sumarele lucrărilor neperiodice. Printr-un alt serviciu putem ține la curent pe oricine se declară interesat în evoluția unui anume domeniu, trimițându-i fișe bibliografice cu noutățile apărute exclusiv pe tema care-l interesează. Deci, oriunde te-ai găsi în țară, în orice localitate, poți să ai acces la aceste noutăți.

— Și după ce află sumarul unei reviste, cum ajungi să citești revista?

— Foarte simplu, printr-o comandă. Comanda trebuie să fie precisă, ca noi să putem identifica lucrarea: cod, titlu etc. Acum, o să mă întrebați de unde poate ști omul toate astea. Le știe, pentru că le află prin aceleași servicii ale noastre, semnarea fiecărui document nou fiind însoțită și de aceste referințe bibliografice. Ii putem trimite copii după orice material documentar ne-ar cere. Și e de spus că la noi pagina trasă la xerox costă 1 leu, nu câțiva lei cât costă în mod obișnuit. Însă la cerere putem trimite și microfise. O microfisă are 72 de imagini, adică de pagini, și costă chiar mai ieftin, doar 26 de lei.

— Dar dacă revista e într-o limbă pe care beneficiarul n-o cunoaște?

— Putem traduce. Acesta e un serviciu suplimentar, desigur. Dar toate aceste detalii se găsesc în prospectele noastre pe care le difuzăm anual. Din păcate, unele dintre ele ajung și acolo rămân, la secretara directorului. Pentru acest an am difuzat peste 6 000 de prospecte și citi ne-au răspuns? Doar a șasea parte. Ca să nu mai vorbim că și unii dintre aceștia au înțeles să păstreze o legătură cu noi doar simbolică.

— Cum ați ales să trimiteți prospectele acelor 6 000 de unități și nu altor 6 000?

— Le-am trimis celor mai reprezentative unități din fiecare județ. Chestiunea e că sinteru puși în situația ca tirajele unor publicații de-ale noastre să fie foarte modeste.

Ele sînt mici nu pentru că ne-ar impune cineva să nu fie mari, ci pentru că atît sînt comenzi. Și e păcat, pentru că publicațiile acestea cuprind tematici de interes, de actualitate. Unele apar în 200 și ceva, maximum 300 de exemplare. Altele, la fel de importante pentru economia națională, au tiraje de 100 și chiar sub 100. Se înțelege însă că la un tiraj de două sau trei mii de exemplare tipărirea acestora ar fi mai ieftină. Sigur că noi nu renunțăm la ele, pentru că înțelegem să servim o cauză! Dar iată una, aici pe masă, costă 120 de lei. Ea ar putea să coste de zece ori mai puțin și accesibilitatea ei ar fi cu totul alta. Și iată alt exemplu, acest buletin de informare tehnico-științifică. Avem aici numărul 3 din '87. El conține 10 broșuri și poți comanda întreaga mapă, sau numai câteva broșuri, sau numai una. Uitați-vă și dv. ce cuprinde, cit de importante sînt problemele pe care le tratează. Deci, părerea noastră este că și acest buletin ar trebui să aibă cel puțin citeva mii de exemplare. Și e de ordinul sutelor.

— Deși cred, parcă nu cred, nu știu cum să zic.

— E de necrezut, dar e chiar adevărat. Acum, trebuie să vă spun că noi sîntem scutiți de sarcina de beneficiu. Ținînd

gătură simbolică. Ce fac sau ce nu fac ei?

— Aici ar putea să fie necesare niște cifre pe care nu le știu nici eu pe dinafară, să-l chemăm pe contabilul-șef. Dar e vorba nu numai de bani. Știți? Îl mai cunoști pe om și după structura sau calitatea informației pe care o cere.

Directorul îl cheamă pe contabilul-șef al institutului, Ion Oprea, iar acesta apare ducînd sub braț un maldăr de fișe de calculator:

„Uitați-vă cum se prezintă centralele, care trebuie să dea tonul în materie de informare și documentare. Centrala Antrepriză de Construcții-Montaj are un abonament de 3 750 de lei, prin care cere doar niște informații bibliografice la sistemul „Prodoc”. Restul, nu interesează nimic. Mai departe: Centrala de echipamente tehnice și automatizări. Aceștia, da, au aproape 30 000. Acum, vă rog să rețineți: Centrala industrială de prelucrări cauciuc, 980 de lei. Poftim informare și documentare! Iată și Centrala de reparații auto: ceva peste 15 000 lei. Și ce-i interesează? Informația faptică, vîd, îi interesează, ceea ce e bine. Centrala de rețele electrice, 5 230. Centrala industriei bumbacului, 6 635. Au buletinul de informare, au programul

și spun asta nu pentru că am vrea neapărat să primim mulțumiri, ci pentru că atunci am ști și noi că este nevoie să căutăm în continuare informații despre categoria respectivă de produs. Deci noi informăm, dar trebuie și alții să ne informeze pe noi.

— Ați dat un exemplu. Cum ar mai putea-o face întreprinderile?

— Iată cum. Noi avem organizate aici o serie de evidențe de importanță națională pe anumite tipuri de documente. Să ne referim la unul. Potrivit unei hotărîri la nivel superior, unitățile economice sînt obligate să transmită la I.N.I.D. cite 2 exemplare din prospectele sau cataloagele cu produsele lor, iar dacă nu au așa ceva, atunci fișa tehnică. Ea trebuie să existe, pentru că este actul de naștere al produsului. Însă nu toate unitățile ne trimit aceste documente, cu toate că noi le-am face astfel reclamă fără să le cerem un ban. Intrucît am extins această prospectotecă, după cum o denumim noi, pentru ca prin ea să putem oferi informații și despre produsele străine, putem constata că deocamdată fără care nu au nicidecum puterea economică a țării noastre sînt mai bine reprezentate aici, la I.N.I.D., din acest punct de vedere. Dacă la un tiraj inter-

situția ingrată de a fi bătut la cap pînă cînd termină lucrarea, apoi uitat cînd încep să apară rezultatele.

— E frumos zis, cred că vă place.

— Cu unele unități economice, așadar, avem relații excelente. Le-am putea avea cu mai multe, dacă ne-ar înțelege și ele pe noi. Dacă în anumite sectoare ale muncii noastre ele ne cam ignoră, în alte sectoare, în schimb, sîntem citeodată coplesite de numărul cererilor. De exemplu, la cercetări bibliografice — pentru semnarea documentelor ce cuprind informații pe o temă sau alta — cererile sînt acum depășit capacitatea și ne vedem în situația de-a răspunde unora în '88. Eu sînt de acord că lucrul acesta poate să nemuljumească. Dar noi am zis: cînd o anumită cerere este foarte arzătoare pentru dv. și timpul de răspuns al nostru nu vă satisface, veniți dv. spre noi! Veniți cu o echipă de cîțiva oameni și noi vă dăm asistență, vă ajutăm cu tot ce se poate. Oamenii aceia ar sta aici cit și nevoie, citeva zile, și s-ar duce acasă cu problema rezolvată. Așa procedează o serie de unități. „Ceprom” Satu Mare, de pildă. Și n-ar fi rău să facă mai multe așa. Lăsînd la o parte că oamenii trimiși aici se familiarizează și cu instrumentele noastre de lucru, ceea ce nu poate fi decît foarte util pentru colaborarea viitoare.

— Ar crește și numărul celor ce cunosc adresa exactă. Deocamdată, spuneți, cînd înțebi de această adresă, și se răspunde și pe lingă magazinul „Eva”. Și nu faceți nici un secret că ați fi încîntat dacă într-o bună zi o să se spună că magazinul „Eva” e lingă Institutul Național de Informare și Documentare.

— Poate ajungem și acolo, de ce nu? Oricum, prin această colaborare cu beneficiarii noștri avem o datorie de îndeplinit și noi, și ei. Se zice, atît de adevărat, că un om informat face cit doi. Or, ținînd seama de cerințele actualei etape și deopotrivă de opțiunile, în perspectivă, ale dezvoltării noastre economice, sînt altele de făcut și ar fi bine ca fiecare om să fie informat astfel cu să poată valora cit trei. Se poate vorbi de modernizare fără o informare bună? Numărul 1, în modernizare, este introducerea progresului tehnic, iar aceasta presupune să fii informat, documentat. Informarea și documentarea reprezintă condițiile obligatorii ale performanței economice.

— Iar între timp s-a cam limpezit și gîndul, sau temerea, că prin performanța tehnică omul ar tînde — împingînd lucrurile la absurd — să devină rădăcina pătrată a unui număr.

— Dimpotrivă. Iar această explozie informațională e semn distinct că vremea în care avem norocul să trăim aduce o îmbunătățire a condiției umane.

— Un filozof de demult, ajuns la bătrînețe tocmai în vremea cînd lumea părea să intre într-o nouă vîrstă de aur, regreta din adîncul inimii, în ce-l privește, însă constata cu entuziasm mersul triumfător al acelei lumi noi: „Ce lume mi-a fost dat să văd cum răsare! De ce nu pot să fii din nou tinăr?”

— La fel am putea spune, pentru că o lume nouă se naște astăzi, sub ochii noștri. Și nu întimplător o sensibilitate a parte o dovedesc oamenii acestui institut în stabilirea unor legături cu cercurile tineretului, cu elevii și studenții. Dacă noi am avea posibilitatea materială, le-am da tinerilor grațuit publicațiile noastre. Dar nu avem această posibilitate. În orice caz, dacă atragem tineretul, partida e cîștigată. Și luptăm pe toate fronturile pentru aceasta. De ce? Pentru că în această competiție pașnică între națiunile lumii — la care conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne invită să participăm în deplină consonanță cu valorile tehnicii, științei, culturii universale — în această întrecere pe linia dezvoltării, a ridicării gradului de civilizație și nivelului de trai, vor cîștiga un loc pe podium acele națiuni, acele popoare care vor reuși să încorporeze în produsele lor mai multă informație.

— Informația fiind, pentru un produs, ceea ce pentru ban e acoperirea în aur.

— Informația chiar asta e: aur.

D. CONSTANTINESCU ■

Aerul progresului: informația

2. Ideea îți vine cînd știi s-o cauți

cont de această activitate specifică, s-a considerat că beneficiul adus de institut se regăsește în întreaga activitate din economia națională. Însă ne autofinanțăm, cam 80 la sută din venituri le realizăm prin servicii și ne scoatem cheltuielile.

— Dar există și oameni care, în delegație prin București, își fac timp să se abată pe aici? Care se informează pe cont propriu?

— Avem și oameni din aceștia.

— Mulți, puțini?

— Nu foarte mulți, dar sînt. Avem o sală de bibliotecă pe care am vrut s-o facem cit mai atrăgătoare și e un regret al nostru, în orice caz, că locurile din această sală nu sînt ocupate permanent. Eu aș spune că fiecare scaun ar trebui să fie programat pe ore, de la ora cutare la ora cutare pentru tovarășul Ionescu, apoi pentru tovarășul Popescu, pentru că sîntem un institut național, cu fonduri tehnico-științifice care au depășit 1 milion de unități de bibliotecă. Nu?

— Cîte locuri are sala?

— 87.

— Și cîți oameni vin pe zi, în medie?

— 20, 25, 30. Cam aici ne învîrtim. (Directorul dă un telefon și află cîți oameni sînt la această oră de mijloc a zilei în sală: 4 oameni.) Sigur că mai există și alte mijloace de informare, oficiile organizate pe ramuri industriale sau marile biblioteci, dar o seamă de materiale documentare — fie că ni le trimite cei 600 de parteneri de schimb, fie că le cumpărăm — nu pot fi găsite decît în acest loc în țară, și e păcat ca ele să nu fie știute de cit mai mulți. Căci avem, v-am spus, această posibilitate.

— N-ați vrea să dăm un exemplu, dar să spunem eventual și cit ne costă unul din aceste materiale documentare?

— Iată, luăm de la americani „Science Citation Index”. Un asemenea index, care ne vine de șase ori pe an, arată ca o carte de telefoane. El cuprinde însă numai numele unor autori care au fost citați de un anumit număr de ori, ceea ce reprezintă o dovadă și o garanție de calitate a informației pe care o aduc ei. Cu ajutorul unor chei, această lucrare te trimite la alți autori care l-au citat pe autorul respectiv și astfel, din aproape în aproape, descoperi un univers. Pe noi, cele șase exemplare dintr-un an ale acestei lucrări ne costă 6 500 de dolari.

— Spuneți că, dintre cei ce se abonează la publicațiile I.N.I.D., unii înțeleg să păstreze cu acest institut doar o le-

„Selectdata”, au abonamente variabile. Centrala confecțiilor, 25 300, foarte bine. Centrul de cercetări materii prime auxiliare și ape reziduale 2 175. Centrala mătăsii, 4 860. Centrala sticlei și ceramicii fine, 2 850. Au cinci informații la „Prodoc” și o „Selectdata”. Centrala industriei pielăriei: 300 de lei, doamne! Ceva despre tipizare. Mai mult, pe ei nu-i interesează. Iată și Centrala pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile, cu 1 200 de lei. Și cite materiale am difuzat, cite materiale are institutul pe problema asta atît de importantă! Foarte bine, cu 25 000, Centrala industriei uleiului. Dar nu doar banii contează, că noi nu urmărim să facem comerț cu publicațiile. Au „Selectdata”, au colecție de traduceri, au multe. Ce mai e pe aici? Da. Întreprinderea de mecanică fină București, excelent, cu 63 000, iar „Timpuiri Noi” cu 51 000. Aceștia din urmă au mai scăzut, dar au avut și 110 000. Uite-i pe alții: Întreprinderea de accesorii pentru mașini-unelte din Alba Iulia, extraordinar, 30 190, stau bine. Întreprinderea mecanică din Cugir, 3 815. O stație pentru mecanizarea agriculturii, tot din județul Alba, are 4 190. Mai mult decît Cugirul, e nostim, nu? O întreprindere mecanică pentru agricultură din județul Călărași, 695 de lei. Cooperativa meșteșugărească „Dunărea” din Călărași, 3 390. Ce-au cerut ei? Au cerut 03001 — informarea cadrelor de conducere, 03002 — cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, interesant, alte publicații de semnare, o publicație tehnică de semnare medie — 07001, o traducere, o „Selectdata”, foarte frumos și-au aranjat comanda oamenii aceștia, zău. Asta imi aduce aminte de un tip, de la Titu, tot de la o cooperativă, ne sîcîta mereu, am impresia că omul acela ori s-a pensionat, ori a murit, ori a plecat de-acolo, îl interesa nemiapomenit să se informeze, cerea tot timpul noutăți!”

„In totu lui tot, abonamentele acestea au crescut în ultimii ani ori au scăzut?”

„Au scăzut.”

★

— Neșansa noastră, ori complexitatea acestei munci de informare, este că aportul ei nu poate fi cuantificat direct. El se regăsește însă, indirect, în progresul general al economiei naționale. Sigur că uneori se regăsește și direct, și am aici două scrisori primite de curînd, în care ni se spune că niște produse competitive pe plan mondial au fost realizate și prin modestul nostru ajutor. Dar cei mai mulți uită să ne spună cit și cum am fost utili,

național, să zicem, un om de la I.N.I.D. cere asemenea prospecte, străinul care se află la standul respectiv sesizează imediat că discută cu un om dintr-un institut național de informare și primul lucru care întrebă este: cîți bani ne cereți? Realizează că prin noi își poate face reclamă și nu uită că reclama e sufletul comerțului. Iar după ce-și notează adresa noastră, să vedeți ce prospecte și cataloage ne trimite. N-ar fi greu să facem și noi așa, pentru că așa e bine. În orice caz, pînă acum noi avem depozitate aici, pe microfise, informații despre circa 2 milioane de produse.

— Întorcîndu-ne la cele două scrisori, putem citi cîteva rînduri?

— Una e de la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița și se referă la o mașină de frezat paletă, cu portal deplasabil. În lume, citez, „s-au pus în funcțiune numai două mașini de acest tip, cea de la Reșița, avînd lățimea batiului de 4,5 metri, și una mai mică la Santierele navale Boston, cu lățimea batiului de 2,5 metri”. Pe urmă se zice că pentru mașina americană programele de calcul au fost făcute de Universitatea Harvard; că efortul valutar prin care noi am fi procurat din import, pentru mașina noastră, programele de calcul, ar fi fost mai mare decît cel făcut pentru realizarea mașinii propriu-zise; că specialiștii reșițeni și-au asumat această sarcină și au fost sprijiniți, la I.N.I.D., printr-o „informare operativă și completă” de către sectorul banca de date. Acest sector, să vă spun, e condus de colegul nostru Moșu Andrei. „Ținînd seama de complexitatea problemelor rezolvate, îi felicităm călduros pe specialiștii institutului și le mulțumim pentru contribuția lor la această realizare tehnică de mare eficiență și de înalt prestigiu”. Să vedem și-a doua scrisoare?

— Pe scurt.

— Ea vine de la „Electrocontact” Botoșani, unitate de la care primim comenzi la 2-3 zile. Informarea e privită acolo ca o muncă de primă importanță. Iar cercetările documentare efectuate de specialiștii institutului în beneficiul întreprinderii, pentru dezvoltarea fabricației de produse noi, sînt apreciate ca un „sprijin fundamental, prompt și eficient”. Se aduc și citeva argumente, între care faptul că „marca noastră de produs, Genion, înregistrată, este deja cunoscută în lume”. În încheiere, se zice, „ne facem o datorie de onoare de a vă considera și pe dv. partași la aceste rezultate, mai ales că specialiștii din documentare se află, din păcate, în

Grădina Zoo a fost și va rămâne un spectacol fascinant, muzeu viu, manual însușit de zoologie cu lecții care nu se uită. Puțini știu însă că în spatele scenei, în culise, o mână de oameni, ce-și iubesc profesia și nepotriviv animalele, desfășoară o muncă științifică rafinată și inedită, pentru ca aceste vietăți să fie sănătoase și bine hrănite, să se acomodeze cât mai bine cu noile lor condiții de viață. Activitatea se desfășoară non-stop, cu loc continuu, în 3 schimburi, cu jurnale de tură. Citim în registru un veritabil raport de gardă: „Cimpanzeul Felix a mâncat mere coapte, compot, lapte, și-a luat medicamentele dar a refuzat ceaiul medicinal. Tulburarea digestivă s-a ameliorat. Tigroaica Florina a fătat 3 pui pe care se pare că-i îngrijește. Pitonul indian are apetit și a mâncat o rață. Temperatura ambiantă la crocodili s-a menținut la 24 grade“. O muncă complexă cu aceste ființe venite din deșert sau de pe o banchiză polară, din codrii sau junglă.

— „La aceste animale deznădăinate din mediul lor firesc de viață, principala problemă nu este adaptarea la noua climă, căci fiziologic ele se acomodează în această direcție mai ușor, ci adaptarea psiho-comportamentală —, ne spune doctor biolog Mihai Cociu, directorul grădinii zoologice din București. Integrarea în condițiile de captivitate este o problemă deosebit de delicată, căci animația din jur și în special prezența omului sunt factori deosebit de stresanți, iar concentrația mare de virusi și microbi le face sensibile și vulnerabile. Apare frecvent o criză de adaptare manifestată prin panică, agitație sau apatie, refuzul hranei, rezistență scăzută la boli infecto-contagioase. Încercăm să păstrăm psihologia animalelor și le tratăm diferențiat, căci nici un animal nu seamănă cu altul, fiecare e un univers aparte. Femelele de ris Fifi a fost blândă, telenoasă, a dat naștere la câteva generații de pui îngrijindu-i ca o mamă devotată și a trăit 22 de ani, peste limita obișnuită de vîrstă, în timp ce fratele ei Pufuleț, a rămas un recalcitrant, un neadaptat. I-am tratat cu discernămint pe fiecare conform temperamentului lui“.

Iată numai câteva exemple din această muncă științifică nuanțată și flexibilă, ce parcurge mereu alte drumuri. S-a experimentat cu succes mărirea re-

zistenței imunologice la boli a puilor hrăniți artificial prin inocularea de gamaglobulină de tip uman. Prin colectarea secreției nazale a urșilor bruni și analize de laborator s-a descoperit la aceștia un virus asemănător gripei Hong-Kong de la om. Metoda de investigație și tratament a constituit tema unei comunicări la un congres mondial de specialitate și a fost inclusă în tratatele de patologie animală. S-a emis o interpretare originală asupra unei boli digestive de care sufereau tigrii

indiferente față de ei. Atunci, prietenii și ocrotitorii animalelor au luat acasă leoparzii, ursuleții, lupii nou născuți, le-au dat să sugă cu biberonul, i-au încălzit cu sticle cu apă caldă și i-au crescut „hrănindu-i“ și cu afecțiunea lor. Zootehniciana Petra Merișanu „a înfiat“ o vidră pe care a îngrijit-o de cînd era sugar pînă cînd a murit de bătrînețe, aceasta recunoscîndu-și „mama adoptivă“ după glas, gesturi și neacceptînd pe altcineva. Cine o vede pe superba tigroaică Greta nu-și in-

Grădina zoologică: spectacol și cercetare

siberieni, și anume că ea nu este generată de o vătămare gastrică, ci de un sindrom de adaptare. În această lumină, medicația ce a cuprins și tranchilizante, hormoni, vitamine, substanțe neuro-endocrine, a condus la vindecări rapide ceea ce a stîrnit un interes major în rîndul specialiștilor din multe țări. Cura de geriatrică cu apilarnil aplicată maimuțelor care s-au înmulțit și la vîrste înaintate, operația de cezariană făcută unei leoaice, vindecarea spectaculoasă a ursului polar sint câteva din succesele mai ieșite din comun. Una dintre cele mai dificile situații este aceea cînd, datorită vieții în captivitate, femelele nu-și mai alăptează puii, ba deseori sint total

chipuie că printr-o experiență curajoasă, a avut drept „doică“ pe cățelușă Coca la pieptul căreia a supt luni de zile. Tigroaica Izabela se joacă mai tot timpul cu veselul ei colocatar, un cățeluș simpatie, mutat în cușcă conform unei regi bîne puse la punct pentru a-i alunga dorul de libertate. În „laboratoarele“ de la Băneasa se ajunge deseori la soluții de subtilitate. Prin observații științifice s-a tras concluzia că indispozițiile digestive ale puilor de căprioară crescuți cu biberonul dispar cînd sint periați după un anume procedeu pentru a înlocui lînsul mamei, ce este un veritabil masaj pentru digestie. — „Cele mai obișnuite activități

la noi se desfășoară după ce am cercetat biologia comportamentului animalelor, învățînd uneri din propriile greșeli, — ne povestește directorul Mihai Cociu. Cînd ne sosea un nou „chiriaș“, îl primeam într-un adăpost curat, proaspăt vîrui și imediat îl lăsam liber în țarc pentru a scăpa din „strînsora“ cuștii în care făcuse drumul. În loc să se simtă bine în noua și largă locuință, animalul sărea și se agita inexplicabil. Transpunîndu-ne în psihologia lui și înțelegîndu-i teama de necunoscut, am schimbat ritualul ospitalității noastre. Nu i-am mai dat imediat drumul din cușcă, i-am mutat în adăpost palele cu care se obișnuise, lăsîndu-l înțil să se acomodeze cu acesta. După 2—3 zile i-am deschis ușa pentru a-și cunoaște țarcul. Apoi, pas cu pas, am început să-i dezvoltăm porțiuni din peisajul grădinii zoologice scoțînd sacii de pe plasa de sîrmă. Încet-încet, zebra sau antilopa nu a mai fost șocată de ambianța pe care nu o cunoștea, și confortul ei psihic s-a legat definitiv de „apartamentul“ nostru. Nimic nu se face improvisat, la voia întîmplării, căci animalele sint sensibile și nu vrem să le traumatizăm. O vaccinare banală care durează un minut este precedată de 3—4 ore de acțiuni delicate pentru a prinde pacientul sperios, iar la strategia acestei operații dificile ne gîndim cîteva zile“. Datorită hrînirii după principii științifice, vitaminizării, tratamentelor preventive și curative, animalele sălbatică de la Băneasa sint sănătoase, în formă, longevive, atingînd sau depășînd vîrstele maxime ale speciilor, și se reproduc, ceea ce în condiții de captivitate se întîmplă destul de rar. Prin selecționarea cu competență a perechilor și crearea unui climat psihic cît mai puțin stresant, aici s-au născut pui de tigri, leoparzi, pantere, riși, cimpanzei, lupi, păsări din Delta. Biologii Mihai Cociu și Adrian Palladi, inginerul Gert Wagner, medicul veterinar Nicolae Micu, tehnicianii Mircea Berindei, Gheorghe Crăciunescu, Dinu Voicu, îngrijitorii Radu Nicolae, Ștefan Constantin, Dumitru Stan, sint cîteva dintre cei care cu inimă caldă, pasiune și pricepere fac ca animalele de la Zoo să-i învețe pe copii să iubească și să înțeleagă natura, diversitatea și perfecțiunea ei.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Omul de știință

(Urmare din pag. 1)

iubirea de adevăr sint caracteristici ale omului de știință. Dar poate că cea mai frumoasă calitate este iubirea de oameni și de natură pentru care își dăruiește tot ce are mai valoros în ființa sa. El manifestă simpatie față de oamenii care suferă de sărăcie, boli și oprîmire și consideră natura izvorul binefacerilor materiale și loc de refugiu și mîngiere în caz de suferințe psihice.

Omul de știință este un optimist și un entuziast. El nu se lasă înfrînt de insuccese și nu face paradă de realizările sale.

În prezent omenirea este confruntată cu o serie de probleme care inspiră o serioasă îngrijorare, probleme pentru a căror rezolvare oamenii de știință trebuie să depună eforturi susținute, multă perseverență și pasiune. Una dintre acestea este înlăturarea sărăciei care afectează peste 60 la sută din populația actuală a lumii și asigurarea cu hrană a celor peste 6,5 miliarde locuitori ai Globului în anul 2025. Știința care este chemată să rezolve această problemă este ingineria genetică (tehnologia ADN recombinant) cea mai tină, mai prosperă și mai fertilă ramură a biologiei. Prin fragmentarea enzimatică sau chimică a ADN pînă la nivelul genei, prin izolarea genelor care ne interesează și incorporarea lor în diverse organisme, indiferent de categoria taxonomică la care aparțin (microorganisme, plante, animale), ingineria genetică oferă, pentru prima dată, omului posibilitatea reală de dirijare a eredității. Astfel vor putea fi create bacterii care să producă mari cantități de proteine, soiuri și hibridi de plante și rase de animale superproductive, rezistente la boli și la condițiile nefavorabile de mediu. Prin clonarea genelor fixatoare de azot direct în plantele nefixatoare (grii, porumb, floarea soarelui) aportul de azot necesar plantelor cultivate va crește cu 50—60 kg la hectar, ceea ce va avea drept consecință nu numai o sporire a producției, ci și o însemnată economie de energie necesară fabricării îngrășămintelor cu azot.

O problemă deosebit de importantă care necesită intervenția științei este înlăturarea și prevenirea poluării mediului înconjurător. Diferiții agenți poluanți (monoxidul și bioxidul de carbon, bioxidul de sulf, bioxidul de azot, clorul, etilena, monoxidul de azot, acidul fluorhidric, ozonul, praful, funinginea) sint purtați de curenții de aer, adesea la mari distanțe, unde în contact cu precipitațiile atmosferice dau naștere periculoaselor ploii acide, care distrug vegetația spontană (pădurile), degradează culturile agricole, otrăvesc apele, poluează solul, intoxică animalele și amenință viața omului. O contribuție eficientă la combaterea poluării o poate aduce ingineria genetică.

O sarcină de mare însemnătate a oamenilor de știință o constituie elaborarea metodelor de prevenire și combatere a bolilor în special a cancerului, a afecțiunilor cardiovasculare, a diabetului, a bolilor psihice, a celor genetice și în special a temutei SIDA (sindromul imuno-deficitar dobîndit) care începe să devină un adevărat flagel pentru omenire. Există convingerea că multe din aceste boli vor putea fi combătute prin aplicarea ingineriei genetice.

Oamenii de știință au descoperit energia nucleară cu intenția de a fi folosită în scopuri pașnice, dar aceasta a fost utilizată cu prioritate la fabricarea bombei atomice, bombei cu hidrogen (termonucleară) și a bombei cu neutroni. Dacă stătele lumii nu vor cădea de acord asupra interzicerii folosirii bombelor amintite ca arme de distrugere în masă, oamenii de știință vor trebui să găsească mijloacele de a le face inofensive înainte de a atinge ținta și cu siguranță că le vor găsi.

Adevărata știință este aceea care servește binele omenirii și pacea în lumea noastră zburcumată.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

Un pionier al informării și documentării științifice

„Un pionier al informării și documentării științifice românești, un erudit om de știință și fondator al școlii românești de documentologie“ — astfel îl caracterizează prof. ing. acad. Radu P. Voinea, președintele Academiei R.S.R., într-o prefață la o lucrare a acestuia, pe prof. ing. DIMITRIE DRĂGULĂNESCU (18 aug. 1903—28 ian. 1983).

Desigur, documentarea nu este unul dintre cele mai „spectaculoase“ sectoare ale cercetării științifice. În cadrul ei, nici nu se descoperă și nici nu se inventează. Aportul documentării, deși esențial, nu este decît rareori vizibil și mai niciodată citat. Tînid însă permanent la curent cu realizările, mai ales cu noutățile științei și tehnicii, cu progresele obținute, ea facilitează alegerea celor mai eficiente soluții, destelînirea noilor căi ale științei; evită abordarea de căi deja bătute, deci „redescoperirea“ a ceea ce a fost deja descoperit sau „reinventarea“ a ceea ce a fost de acum inventat, economisind timp și strădanii.

Începuturile documentării la noi se confundă cu crearea primelor biblioteci importante, în primul rînd cele ale Academiei Române și ale Universităților din București, Iași și Cluj, ale școlilor superioare de inginerie și medicină de la noi, ale primelor unități de cercetare, cum a fost Institutul Meteorologic Central (St. C. Hepites) din 1884, în fine ale unor societăți cu activitate științifico-tehnică

sustînută, ca Societatea Română de Geografie, Societatea Politehnică din România, Societatea Română de Științe. În perioada interbelică, Institutul Român de Energie (I.R.E.), Institutul Social Român și Institutul Economic Românesc pentru Studiul Conjuncturii, Căile Ferate Române s-au remarcat prin organizarea unei documentări destul de ample. Astăzi „statul major“ al documentării tehnico-științifice românești este reprezentat de excelentul organizațional I.N.I.D. (Institutul Național de Informare și Documentare din București), deja amintit, completat de oficii documentare pe ramuri industriale, de nucleele de documentare din marile întreprinderi și santere, din marile biblioteci, din institute și centre de cercetare, din institutele de învățămînt superior etc.

Încă de la începuturile muncii de documentare, o dificultate însemnată întîmpinată în organizarea materialelor ce se acumulează — de la volume și pînă la fișe documentare — era aceea a clasificării lor, de care depindea ușurința găsirii informației trebuitoare (se practicau cele mai variate sisteme de clasare, desigur improvizate). Un moment decisiv l-a constituit în această privință la noi anul 1938, cînd, după o muncă îndelungată, inginerul Dimitrie Drăgulănescu, în fruntea unui colectiv, a terminat elaborarea și a publicat cea dintîi ediție românească a C.Z.U. (Clasificarea Zecimală Universală),

adaptată realităților românești, omologată și de Federația Internațională de Documentare (F.I.D.); aceasta a însemnat, pentru munca de documentare de la noi, ceea ce adoptarea sistemului metric în România însemnase pentru metrologie (înlocuind în mod salutar sutele de unități de măsură practice anterior). Înainte de 1938, C.Z.U., în forma ei internațională, fusese aplicată la noi doar rîzlet (întîmpinînd destule dificultăți, datorate unor nepotriviri firești), cu prilejul întocmirii unor cataloage ale Bibliotecii Centrale Universitare.

Lucrarea masivă de clasificare a inginerului D. Drăgulănescu (228 pagini) a fost primită cu mare interes de bibliotecarii și cercetătorii din țară, iar secretariatul forului internațional (F.I.D.) a apreciat: „Ediția română este cea mai actualizată ediție abreviată care există în circulație. Felicitări pentru această publicație excelentă“. România se integra astfel cu succes în mișcarea documentară internațională; fișierele bibliotecilor au putut fi sensibil perfecționate, de asemenea clasoarele de fișe și alte materiale.

În același timp, un comitet de inițiativă, condus tot de ing. D. Drăgulănescu, a întocmit proiectul primei instituții naționale românești de documentare cu profil general tehnico-științific, care a primit denumirea Centrul Național de Documentație, recunoscut membru efectiv al F.I.D.; a ființat între 1940 și 1945, secretar general fiind inițiatorul său, D. Drăgulănescu, care i-a asigurat o organizare exemplară, pe domenii de specialitate și pe servicii metodologice, editînd și un substanțial bulctin de „studii și informații documentare“. Printre membrii C.R.D. s-au numărat, pe lîngă întreprinderi și instituții, o seamă de personalități marcante, printre care Aurel Avramescu, Ștefan Micu, Martin Bercevi, Aurel Sa-

cerdoșianu, Barbu Theodorescu, N. Georgescu-Tîstu, P. P. Dultu ș.a. Năzuința lui D. Drăgulănescu era clară: înlăturarea improvizăției din documentare, așezarea ei pe baze raționale, sigure, operative, în ce privește organizarea, clasarea, conservarea și difuzarea informației. Cîteva cuvinte despre inginerul D. Drăgulănescu. Născut la București, a urmat studiile secundare la liceele „Sf. Sava“ și „Spiru Haret“, iar în 1928 a absolvit Școala Politehnică din București, ca inginer. A activat vreme îndelungată (1932—1968) în sistemul C.F.R., elaborînd studii și proiecte valoroase și editînd „Buletinul bibliografic C.F.R.“, de asemenea, în cadrul învățămîntului tehnic superior (1929—1957). A sprijinit totodată, prin lucrări metodologice, studii, sinteze documentare noul organ central de documentare creat în 1949, inițial sub denumirea „Institutul de documentare, bibliografie și editură tehnică“, ulterior devenit „Institutul de Documentare Tehnică“, iar astăzi „Institutul Național de Informare și Documentare“ (al cărui tezaur de informații este încă insuficient valorificat de unități).

Au rămas de pe urma lui D. Drăgulănescu „peste 150 lucrări științifice de reală valoare, atît în domeniul informării-documentării, cît și în alte domenii: matematică, transporturi, construcții de mașini, științe sociale și altele“ (acad. Radu P. Voinea). Principalul său merit constă în impulsul ce l-a dat perfecționării și modernizării documentării tehnico-științifice în România, așa cum a rezultat și la colocolul organizat în 1983 întru omagierea operei sale la Biblioteca Institutului Politehnic din București.

L. M. ȘTEFAN ■

P.S. Rog a se citi în articolul meu Doi botaniști, din nr. 21/22 mai 1987 al revistei (col. I, rd. 13 de jos) „Daniil Barcianu“ și nu „Daniil Barciescu“.

În zilele de 1 și 2 iulie am însoțit, la Alexandria, două echipe de control al oamenilor muncii conduse de Maria Lungoci, muncitoare la Întreprinderea de rulmenți, (legitimația nr. 13) având în componență pe Alexandru Ciulea, tehnician, și pe Olga Humeniuc, inginer, și de Marin Dicu, mecanic întreținere (legitimația nr. 11) cu colegii lui Florea Atirăneanu, strungar, și Florea Stuparu, mecanic de întreținere, toți de la amintita mare întreprindere a municipiului. Au fost, de asemenea, alături de noi, pe aproape întreg traseul parcurs, tovarășa Marioara Gont, membru al biroului Consiliului județean al sindicatelor și secretarul Consiliului municipal al sindicatelor, tovarășul Constantin Gulună, care conduce comisia municipală de coordonare a comisiilor de control al oamenilor muncii.

La magazinul „Femina” de pe strada Libertății vizităm raionul de tricotație. Șef de raion: Constanța Bratu. De aproape o lună (de la 6 iunie) aici n-a intrat măcar. Atunci au sosit doar „bluze atâ”. Sunt expuse câteva rochii fără preț. Depozitul minuscul este, evident, neincăpător. Și, ca un corolar al absurdului, o parte bună din el este ocupată de niște căciuli de import de blană „care nu se vind pentru că sint urite” cum ne spune Constanța Bratu. Prețurile acestor căciuli sint de 150 — 152 — 154 — 169 — 180 — 342 de lei. Valoarea totală a acestei mărfi nevandabile trece binisor de 100 000 de lei și respectivele căciuli stau aici de 14 ani. Ați citit bine: 14 ani! Hotărît lucru, în rețeaua aceasta comercială, cineva este, în același timp, cu căciula și cu capul gol... Mai menționăm că, în magazin existau rochii fără nici un ambalaj „expuse” pe jos. Semnificativ: pe aici, o echipă de control al oamenilor muncii n-a trecut din 1983!

La magazinul „Venus”, șefa raionului de încălțăminte pentru femei, Mariana Mircea, și Maria Chiar, șef complex, ne asigură că „tot ce este în depozit se află și la vînzare”. Echipa de control al oamenilor muncii se convinge că lucrurile stau chiar așa. Dar, deși ieri au sosit 1 600 de perechi, ni se arată rafturile goale la numerele 36—37. Cineva din comisie ne spune, ca și gazdele, că numerele cele mai căutate lipsesc: „De cele mai multe ori, n-am găsit ce căutam aici”. Jurnalul cumpărătorului n-a fost folosit nici o dată. Era și greu. El nu se poate lua din locul în care este agățat, foarte

gazdele. Autoservirea nu are spații de depozitare separate decît pentru ambalaje. Ștefan Grigorașenco ne lămurește că bucatăria complexului este comună. Ne arată cum mincarea este dată de acolo, pentru restaurantul de categoria întâi pe o fereastră, iar pe alta pentru autoservirea care este de categoria a doua. Aceleași persoane prepară alimentele. Echipa de control sesizează devălmășia aceasta în care pot încăpea multe... Ni se spune cu seninătate că așa merg lucrurile de 12 ani. Sintem conduși în biroul șefului de complex. În cuier atîrnă un jurnal al cumpărătorului nou-nouț nefolosit

doouă sesizări (din mai 1987) nici nu mai au notate zdrobi-toarele lui măsurii. Ion Roman nu s-a mai obosit nici măcar pentru atît. Tot nu trimitea ta-loanele la conducere, așa cum este obligat. Deși oamenii care scriau semnau citeț, unul din-du-și adresa din București, al-tul indicind camera de hotel unde era cazat. Ce sesizau ei? Mincare uscată, veche. Respon-sabilul nu e de găsit. Persona-lul nu prezintă jurnalul cum-părătorului și vociferează. (Mi-cloș Henegov). Este de necon-cept să se servească o aseme-nea mincare. Am cerut și pă-rerea celor din jur referitor la ceea ce ni s-a servit, o fasole

condiționată. Un magazin de cadouri poate să fie o unitate la care omul să știe că i se ambalează mai frumos cumpă-răturile alese. Alese de el. Dar un magazin în care altcineva îți alege cumpărăturile, prețu-zind să lei ce nu te interesează, pare o aberație. Este o abera-ție. Ei bine aici, ca și la alte unități de cadouri din oraș nu se vind produse, se vind pa-chete. Aproape exclusiv pa-chete. Vrei un deodorant de 27 sau de 40 de lei? Cumperi un pachet care costă pînă la 250 de lei. Nu interesează pe nimeni că nu-ți trebuie fierul de călcat, sau cătețul stantat într-o placă de metal, sau pu-lovărul, pe care oricum ar trebui să-l încerci, iar pachetul a fost legat frumos... „Toate produsele căutate, ne spune Elena Chircu, le primesc pentru pachete. N-am voie să le vind separat. Pachetele le fac eu. Nu există reguli pentru aces-ta. Uitați-vă la deodorantele acelea frumoase din magazine: le-am primit pentru o lună în-treagă. Dacă le vindem la li-ber, realizăm și planul.” La liber înseamnă vînzare norma-lă, legală. Pentru că vînzarea condiționată este considerată, încorectă, ilegală. Atunci? În-vițăm pe cei în drept să inter-vină pentru a pune capăt unei forme mascate de jlegalitate. Cu atît mai mult cu cît cei din Alexandria nici măcar nu-și pot permite orgoliul de a se orede singurii profesioniști ai acestui gen de incorectitudine.

Controlul este eficient doar cînd există

sus, cu fir de undiță. Era prea dificil de pescuit. În acest raion, de la 17 iulie 1984, cînd s-a deschis maga-zinul, n-a mai călcat, pînă acum, o echipă de control al oamenilor muncii. Ca notă generală, se cuvine să spunem că în întregul raion domină ordinea și curătenia. Iar faptul că, de curînd, a so-sit marfă de la „Guban” le-a surprins plăcut pe lucrătorele de aici: „Nu mai primisem pantofi „Guban” de la inaugu-rare și sint foarte solicitați”.

La sugestia celor din echi-pele de control, am vizitat și două unități de alimentație publică rapidă. La autoservirea complexului Parc ne întîmpină Ștefan Grigorașenco. Îi ține locul șefului de complex Ion Roman. La linia de autoservire se găsește patru feluri de min-care. Par destul de atrăgătoare. În sală este curat. Suocul se servește rece dintr-o ladă cu ghiată. Vitrina frigorifică n-a funcționat niciodată, ne asigură

pe care stă scris „alimentație publică”. Sintem asigurați, mai întii, că acesta este jurnalul folosit la autoservire. Dar acolo văzusem afișat altul. Care este adus, deși distanța pînă la bi-rou este apreciabilă. Din 1985, de cînd datează acest jurnal, sesizările oamenilor au fost înzropate aici. Toate au talonul intitulat (cu litere mari) DECU-PABIL nedecupat. Nici un ase-menea talon n-a fost trimis conducerii întreprinderii! Și nimeni de la întreprindere n-a trecut pe aici ca să vadă acest lucru. Sau or fi trecut, dar poate cu alte interese. Sesiză-rile cetățenilor nu i-au intere-sat. Nici incorectitudinea lui Ion Roman, șeful de complex. Iată cîteva din însemnările acestuia la măsurile luate de șeful unității (cu propria sa ortografie): „Sa discutat cu casiera să nu mai părăsească locul de muncă”; „Sa atras atenția casierei să nu facă ser-vire preferențială”; „Sa atras atenția casierei să nu mai ser-vească preferențial”. Ultimele

dospită, care se vindea la cel puțin patru zile după ce a fost gătită (Sibilian Airimitoia). Dar nu numai cei de la întreprindere n-au ochi pentru cele de mai sus. La 12 martie 1987, echipa de control al oamenilor muncii condusă de Andrei Chiru (legitimația 177) a fost aici. Pare a fi singura care a fost în unitate în ultimii ani. Procesul verbal arată că pe cei ce veniseră în control nu i-a deranjat decît un singur lucru. Iar acela era faptul că nu existau vestiare corespunzătoare pentru întreg personalul. Atît! Altcieva n-au văzut, nu i-a interesat, n-au reținut.

Dintre unitățile vizitate mai prezentăm aici doar una, intitu-lată „Cadouri”, de la maga-zinul Adonis. Gestionara Elena Chircu este și singura lucrătore-re. Unitatea este foarte curată și chiar atrăgătoare. Se servește și cu vorbete frumos. Dar, tocmai aici, n-a fost dat să vedem, în etalarea ei luxoasă, o ciudată stilizare a vînzării

Atît pe noi cît și pe cei cu care am fost în control, cele întîlnite ne-au convins încă o dată de valoarea socială a controlului oamenilor muncii. În-treprins la timp, cu toată se-riozitatea, el își va îndeplini menirea, determinînd corijarea stărilor de lucruri întîlnite.

DORIN GHERGHINESCU

„Bună ziua. Am venit pen-tru...” „Angajările se fac la biroul pe care scrie: Personal. A treia ușă pe dreapta...” „Sint aici în alt scop. Pentru utilaj. Am adresă în regulă. Cu semnături, număr, ștampilă. Pofțiți”. Și tinărul întinde hîrtia bărbatului înalt, mustăcios, îmbrăcat cu un halat albastru, care îl privește cu neîncredere. Acesta citește sfertul de coală, mototolit și nu prea alb. Apoi, parcă nevrind să creadă ce scrie pe hirtie, mai citește o dată adresa. „Șefii tăi de la întreprindere poate că au căzut în cap. Păi, ce, ei cred că e vorba de o trusă de chei ori de o mașină de tuns iarbă? Pun o hirtie în mina unui elev de la profesională și-l expediază la 400 de km să le aducă un utilaj de mare complexitate, care cîntărește sute de tone, ca și cum l-ar trimite la piață să le cumpere ridichi”. „Vă rog să mă iertați tovarășe șef, nu știu ce funcție aveți, dar nu mai sint elev, am terminat școala. Am 19 ani. Sint muncitor calificat. Ce-i drept, n-am făcut încă armata, dar știu să minuiesc asemenea mașini”. „Și cum, de la vîrsta asta ești așa de pipernicit? Arăți ca nepotul meu care abia a dat examenul pentru prima treaptă. Dar chiar și el îi mai voinic ca tine. Tu acte ai?” Puștiul bucuros parcă că a venit vorba de acte, duce lute mina la buzunarul interior al hainei și scoate buletinul de identitate. „Pofțiți, domnule”, și întinde documentul spre șeful cel mustăcios. Acesta privește cu atenție la fotografie, la timbru sec. „Și unde zici că stai?” „Păi... Scrie acolo”. Tu răs-punde-mi mie la întrebări, nu fă pe grozavu”. Puteai foarte bine să găsești buletinul și adresa și acum să vii să-mi ceri un utilaj care costă peste un milion. Nu zic că ai avea ce face cu el, cu un autoscre-per, dar așa, să-ți bați joc. Că unii dintre voi se pricep la d-astea”. Fata bărbatului de-vine severă și amenințătoare. Puștiul, îmbrăcat cu niște pan-taloni de cățifea, cu geacă din imitație de piele și încălțat cu bascheți, semnînd cu un elev în excursie, bate în retrage-re. „Dacă dv. apreciați că nu e cazul, că nu puteți să-mi în-credințați utilajul, procedați așa cum credeți. Numai vă rog dați-mi, cum se spune, ceva la mină, din care să rezulte că eu am fost de bună credință”. Adică, cu alte cuvinte, eu și unitatea pe care o reprezint, sintem de rea credință”. „Eu n-am spus asta. Ori... mai bine, luați-l pe ai mei la telefon.

Numerele sint inscrite pe an-tetul adresei. Procedați apoi în funcție de cum vă înțelegeți cu ei. Eu, de fapt, le-am spus că nu-s cel mai potrivit să aduc asemenea utilaj, de la sute de kilometri. Una e să-l învîrti prin curtea unității și alta e să-l conduci pe o șosea, prin-tre tot felul de alte vehicule. La urma-urmei, să vă mai spun ceva: nici n-am permis de conducere pentru o aseme-nea magaoaie”. În ochii omului înalt, vînjos, care stă în spate-le biroului mic, plin de tot felul de hîrtii: facturi, acte de expediție și alte documente de acest gen, a apărut o licărire de simpatie pentru tinărul care își expune calm și fără urmă de teamă, argumentele logice de altfel. „Și tu, mă piprică...” Puștiul îl intrerupe politicos și dema: „Mă cheamă Anghel”.

ție și șantierul care l-a expedi-at pe Anghel la uzina cons-tructoare. În timp ce mustă-ciosul asteaptă sosirea repre-zentantului șantierului la tele-fon, căci a răspuns o funcțio-nară, tinărul, cu o privire rugătoare: „Tovarășe șef, puneți vă rog problema de așa natură încît să nu se înțeleagă că eu aș fi nemulțumit sau că umblu cu piritul. Nu vreau să am greutăți. Oricum, am ajuns deja aici și de alt om i-ar fi poate greu unității să se dis-penseze”. Incepe discuția la telefon. Mustăciosul: „Ați trimis un delegat după auto-screperul ce vi s-a repartizat. E într-adevăr un tinăr tare isteț, chiar simpatic, dar credeți că e cel mai potrivit pentru a conduce un utilaj de asemenea proporții la 400 de km distanță? N-ajunge bine

simte că ar vrea un compromis. Nu mai e nici atît de grăbit. „A’ dracului treabă. Înțelegeți și dv. ce înseamnă să trimit alt om. Timp pierdut. Cheltuieli în plus. Băiatul se va descurca. V-o garantez eu”. „De ce să expunem copilul ăsta, căci nu-i decît un copil, unui asemenea risc? Și vă spun încă ceva. E vorba și de niște infracțiuni. O știu de la cumnatul meu care îi jurist. El, puștiul, va conduce fără permis, eu încredințez o mașină unui neposor de car-net, iar dv. comiteți un abuz”. „Hai, n-o mai lua și dumneata așa în tragic. Prea ești prăpă-tios”. „Trebuie totuși să ne ajutăm între noi. Uite, eu vă dau pe cel mai bun mecanic de utilaje pe care îl am, să facă transportul ăsta. E posesor de permis de toate gradele. Anghel al dv. îl va însoți. Cu

zgomote stridente asemănătoare. „Da, tot claxon. Au unii asemenea drăconiei cu două, trei și chiar patru tonuri. Ce-o fi vrînd de la mine? Să mă dau la o parte? Și unde, mă rog să mă duc?” Într-adevăr, un autoturism vrea să-l depășească pe mastodont. Și pentru că auto-screperul merge doar cu 30 la oră, pilotul, un tinăr cu înfățișarea lui Amedeo Nazare pe cînd era în începutul carierei cinematografice, claxonează în disperare. Puștiul de la volanul gigantului, total dezorientat, încearcă o fandare pe dreapta. „Oare această manevră e suficientă pentru a crea un culoar liber domnului din spate?” Se vede că nu, deoarece im-berbul continuă să sune. În acest moment, șoferul pierde controlul asupra imensului utilaj vopsit în galben. N-ați înțeles greșit. Și în cazul unor asemenea autovehicule, mai lungi decît un TIR, șoferul poate deveni la un moment dat doar simplu spectator. „Ce să mă fac, doamne, ce să mă fac?” N-a mai avut timp să-și răspundă la întrebare. Gigantul s-a îndreptat spre autobuzul aflat în staționare, pe locul de parcare din afara șoselei. În calea lui, în apropierea autovehiculului, erau călători care se pregăteau de urcare. Una din învătătoarele din comună, Sofia, a observat prima colosul galben care se îndrepta spre ei, spre oameni. A scos un țipăt puternic și ascuțit. „Feriți-vă, feriti-vă”. S-a creat panică. O panică cumplită. Șoferul autobuzului a fost însă omul curajos, cu sînge rece, care literalmente în cîteva secunde, a evăcut oamenii din calea colosu-lui. Nimeni n-a fost măcar zgriat. Alminteri, ar fi fost făcuți una cu pămîntul cei 15—20 de călători care nu ob-servaseră teribilul pericol. Gi-gantul a produs totuși ravastii. Jumătatea din stînga autobuzu-lui a fost făcută ca să ne exprimăm în dialect moldovenesc, chibălită. Uși, scaune, tanțeria lor, bare de susținere, au fost transformate într-un veritabil amalăm.

Cronica șoselei:

„Legea-i aspră, dar e lege”

„Tartă-mă, n-am vrut să te jignesc, Ziceam, și tu nu le-ai spus celor ce te-au trimis lu-crurile astea pe care mi le zici acum?” „Ba da, dar... cîcă nu e nevoie de permis pentru ase-menea așa zise utilaje terasie-re, deși au volan, direcție, frîne. Șeful de secție mi-a pus hirtia în mină și mi-a spus „Hai că am treabă, închide ușa pe dinafară. Las’ că te descurci tu, nu întimplător te trimit toc-mai pe tine. Ești băiat isteț, de ispravă. Mai mult, să consideri această delegație ca pe o ade-vărată onoare”. „Halal onoare, n-am ce zice”. Mustăciosul începe să ridă. Tinărul îi este din ce în ce mai simpatic. Îi place nonșalanța cu care po-vestește. „Înainte de a trece la tratative cu șefii tăi, să te în-treb ceva. Ai venit cu trenul toată noaptea. „Așa-i?” „Da, e adevărat”. „Ești obosit?” „Pu-țin”. „E aproape ora prînzului. Nu mă refuzi dacă te invit să mîncîci ceva?” „Să vă spun sincer, chiar mi-e foame. Vă mulțumesc mult”. „Mustăciosul îl ia pe după umăr pe băiat și pornesc spre clădirea cantinei. Gîndul îi zboară la fiul său mai mic care are exact vîrsta flă-căului. S-a uitat cu atenție în buletin. Culmea, sint născuți în aceeași lună, în mai, Zodia gemenilor, zodie de oameni în-țelepți, echilibrați. Îl bucură coincidența. Are loc con-vorbirea între șeful de sec-

oazia asta mai învătă și el ceva”. „Vă mulțumesc din su-flet. Și mă iertați pentru mo-dul cum v-am vorbit”. „Nu face nimic, așa sinteți dv., unii dintre cei mai tineri, vă aprin-deți repede, dar vă trece la fel de lute”. Într-un alt caz nu s-a procedat cu aceeași înțelepciune. Și deznodămîntul a fost altul. Unui tinăr la fel ca Anghel, i s-a încredințat utilajul ca și cum i s-ar fi dat, vorba mais-trului, „o trusă de scule”. Pen-tru puștiul care nu mai pilotase în viața lui măcar o motocicletă, călătoria a fost un calvar. Lipsit de rezistență, pus să conducă și noaptea, ațipea me-reu, trezindu-se cînd „uzina” era pe cale să părăsească dru-mul. De cîteva ori, mai-mai să ia cu asalt căruțe, biciclete, să intre peste mașinile care circulau pe drumul prioritar. „Nu vezi, mă, că ai octogonul roșu în față? Ai orbul găinilor?” „Ce octogon, dom-le?”

Cu chiu cu vai a ajuns la 20 de km de destinație. Istovit la culme, transpirat leoarcă, nu în mai mică măsură speriat, conducea ca un robot. „Nu în-țeleg un lucru, se întreba el, în gînd. Cum, conducînd în halul ăsta aproape 400 de km, n-am făcut nici un accident? De-aș ajunge mai repede aca-să. Mult a fost, puțina a ră-mas”. Aude un sunet puternic de claxon. Apoi încă o suită de

Reprezentantul uzinei furni-zoare: „Noi avem datoria să livrăm produse finite. Trans-portul îl privește pe beneficiar. Nu noi trebuie să le verificăm șoferii”. La fel de sec și fără suflet a replicat și inginerul din partea șantierului cumpă-rător: „Ce sintem noi de vină dacă șoferul a greșit?” „Le-gea-i aspră, dar e lege”, spune latinul și vinovații nu o vor putea ocoli.

VICTOR BEDA

S-a întâmplat cu mulți ani în urmă dar s-a sfârșit abia acum. În lumea ciobanilor din Novaci baciul nu era socotit între cei mai destoinici. Dar se pricepea la oierit și nu le făcuse breasle de rușine. Mai toți știau că, în ciuda faptului că avea doi copii, nu se înțelegea prea bine cu nevasta. Gheorghitoiu mai scăpa la un sprâj și cind se întorcea acasă se lăsa cu balamuc. Ultima dată chiar a sărit peste cal. A bătut-o bine și ea a plecat de la turmă și s-a întors în Novaci. El a schimbat turma și o vreme nici nevasta n-a mai știut nimic. Abia de ziua oierilor a revenit pe acasă și atunci au aflat că păstorește oile cooperativei de la Gubauea. Ea l-a dat în judecată și, prin lege, a fost obligat să-i plătească o pensie alimentară de 450 lei. Acum copiii sînt majori. Au trecut de douăzeci de ani. Dar atunci aveau dreptul la pensie alimentară și Gheorghitoiu, cioban cinstit, a început să trimită banii pentru copii. După câteva luni, mandatele n-au mai apărut. Parcă s-ar fi răzgîndit. Toamna s-a așezat de-a binelea, el tot n-a dat nici un semn și, cind Ana, nevasta lui, aștepta mandatele cu bani, s-a trezit să primește o scrisoare de la cooperativa din Gubauea pentru a se prezenta să ridice o parte din cerealele pe care le mai avea de luat bărbatul ei. Tot de la Gubauea a aflat că Gheorghitoiu s-a mutat în comuna Crușețu, la oile cooperativei din Slăvuța. Dar de la Slăvuța îi trimiseseră veste că baciul ar fi plecat și după el ar fi rămas câteva oi, o purcea și niște lucruri. S-a dus la Slăvuța. Bărbatul ei părăsise turma și plecase în lume. Inginerul șef al cooperativei îl auzise spunind că s-ar duce pe Banat ca să-și cumpere un ciine de nădejde. Ce ciine, și-o fi zis ea. S-a dus ca să scape de pensia alimentară! Dar tot ea și-a spus că nu se poate. Nu avușese un bărbat atît de calic încît să fugă de câteva sute de lei pe lună. Și dacă fugea, își lua și oile și purceaua. Ana era o femeie fără carte, dar atîta lucru știa și ea, că ciobanul nu pleacă fără oi. Poate să fie cîinele din aur, dacă s-a dus după el, tot se întoarce la turma lui. Mai știi ce-o fi în capul omului, își spunea tot ea. Dar căteaua? Unii spuneau că au văzut-o la câteva zile după ce Gheorghitoiu plecase în lume. Ce s-o fi ales de ea? Pe la mijlocul iernii, Ana a anunțat miliția. Cineva spusese că ar fi văzut căteaua. Un altul povestea că într-o zi în autobuz a văzut un cioban îmbrăcat cu bitușca lui Gheorghitoiu. Între timp, la Segarcea, un oarecare cioban poreclit Tokyo cumpăra o căteu. Străinul cerea pe ea o mie de lei. Cum n-avea bani, Tokyo i-a oferit o oaie. Străinul a luat-o și s-a dus. Căteaua a mică, iute și isteată. Avea abeață la un ochi și întorcea

oile ca un cioban de meserie. Tokyo era mulțumit de ea și socotea că a făcut o afacere bună. Dar n-a trecut mult și, în primăvară, a găsit-o moartă într-o poiană, împușcată de niște vînători beți care nu avuseseră noroc și se apucaseră să se distreze trăgînd cu pușca după ea. I-a părut rău de căteu, nu de oaie. Cam în același timp, dar în altă parte, un cioban bătrîn s-a oferit să lucreze la o turmă de care răspundea unul Stăncălie. Bătrînul purta o bitușcă nouă, frumoasă, bine croită și din piei sănătoase. Cum Stăncălie avea nevoie de un ajutor la turmă, apariția bătrînului Ancuța l-a bucurat. Dar după câteva zile și-a dat seama că s-a păcălit. Bătrînul nu se ținea de treabă. Într-o săptămînă i-a pierdut o oaie și de câteva ori s-a întors cu ele flămînde. Ii mai dăduse și câteva sute ca acout, așa că atunci cind s-a hotărît să-l dea afară pe bătrînul Florea Ancuța și-a zis că singurul fel de a recupera paguba ar fi să-i rețină

loc, la Tirgu Cărbunescu, tatăl ciobanului s-a întîlnit cu conducerea cooperativei de la Slăvuța. Le-a spus că oricît s-a interesat, tot n-a reușit să afle nimic de fiul său. Nu-l mai căutați, a murit, i-ar fi spus unul din conducerea cooperativei. Într-o altă zi, într-un alt tîrg, Ana Gheorghitoiu a fost oprită de o femeie care i-a spus că bărbatul ei a fost omorît de cei trei ciobani pe care-i avea la turmă. Cind a întrecut-o de unde știe, femeia a spus că așa vorbește lumea și a plecat. Un altul i-a spus lui Nicolae Gheorghitoiu că un cioban, Chivu Petre, zis Petre al lui Culai din Segarcea ar fi auzit de la alt cioban din Segarcea, înurat la Slăvuța, că Gheorghitoiu e mort. Omul ar fi bătut puțin și ar fi povestit eite ceva despre moartea lui Gheorghitoiu. Cam în același timp, la postul de miliție din Novaci a fost trimisă o anonimă, scrisă stîngaic, cu pixul. „Tovarășe locotenent, luați măsuri ca acel ungurean de la Slăvuța este omorît de

că a fugit de pensie și și-a găsit undeva o mindră, alții o țineau pe cea mai neagră, că baciul Costică a fost omorît la oi. Ei și o babă din Slăvuța. Bolnavă de picioare, aproape infirmă, bătrîna nu putea să umble pe jos decît vreo cîțiva pași. Ea și fratele ei aveau o vie la marginea satului, nu departe de cabana de scinduri din Valea Groșerii unde trăse-se baciul Costică și turma sa. De cum venea toamna și începeau să se înroșească strugurii, fratele își urca sora într-un cărucior de mină și o ducea pînă la conacul din marginea viei ca să păzească recolta. Și din toamna aceea bătrîna Tănase a început să povestească despre stînă. Zicea că într-o seară a auzit zarvă și pe un om care a apucat să strige doar „fraților, nu mă omorîți!”. Dar cine să asculte poveștile unei bătrîne infirme! Cine să le adune pe toate și să le lege cind nici un capăt de ață nu se lega cu dispariția acestui om din Novaci? Au trecut opt ani și ape-

tivă agricolă și a unor lucruri șterpelite de prin curțile oamenilor. Prins la Băilești, feciorul spunea că fusese cioban la Slăvuța în județul Gorj și locuise o vreme în cabana de scinduri de pe Valea Groșerii. Cind a fost întrebat dacă a fost vreodată pe la Slăvuța și dacă știe ceva de baciul Costică Gheorghitoiu, Marin Ancuța ar fi spus, nu mai suport, îl visez și noaptea în somn, am visat și căteaua cum se ducea să schelălăie pe crăpătura de pămînt în care l-am aruncat! Eu am dat ultimul și-ar trebui să-i chemați și pe ceilalți doi! I-au chemat și i-au dus la Valea Groșerii. Cabana de scinduri se dărimase. Pădurea era tăiată. Livada cu pruni fusese dezafectată. Procurorul Victor Durjan a încercat o reconstituire. Ancuța, Niculescu și Fîru au arătat pe rind locul în care l-au dus pe baciul Costică. Au săpat ca să-i dea de urmă. N-au izbutit. Au adus un escavator de mare capacitate cu care au escavat 3500 de metri cubi de pămînt, dar fără nici un rezultat. A fost chemat geologul Gheorghe Enache de la Combinatul minier Rovinari. După măsurători și investigații, acesta a stabilit că alunecările de teren și modificările în structura solului au dus ultimarele dovezi ale fărdelegii celor trei la o adîncime de 50-60 de metri sub dealul alunecat ca o sanie. Ancuța a declarat că Picu și Ciric, adică Niculescu și Fîru au pus la cale moartea baciului Costică și apoi i-au spus celui mai mic că va trebui să fie părtaș și să jure și el. Cine va mărturisii va cădea sub brațul celorlalți doi. După săvîrșirea faptei, cei trei ar fi avut de gînd să împartă oile ciobanului, banii și cerealele. Dar în clipa cind au ajuns la stînă și baciul s-a întors cu turma de la păsunat, i-a cuprins frica. Niculescu a căutat gilceavă și l-a lovit primul. Baciul a căzut și Niculescu a folosit un topor. L-a dat lui Fîru și ultimul a lovit Ancuța. L-au urcat pe un par săv pe o creangă și l-au prăvălit în crăpătura dealului. A doua zi au trecut cu oile și au acoperit urma, fără să știe că pe cele din suflătele lor nu le vor șterge niciodată și că acestea vor fi și singurele care îi vor trăda.

Această poveste s-a petrecut demult, prin 1976, dar s-a sfîrșit abia acum cind instanța a hotărît pedepsele definitive. Copiii baciului s-au și însurat. Oile au ajuns la aceștia sau pe la frații iar cei trei ciobani care s-au gîndit să recediteze Miorița au început o detenție lungă. Doi dintre ei vor fi liberi abia la începutul mileniului următor. Iar baciul, sub deal, se învîrte odată cu pămîntul de parcă și-ar purta oile pe sub stele.

CORNEL NISTORESCU ■

POVARA CONȘTIINȚEI NU SE PRESCRIE

bitușca. I-a luat-o și i-a spus să plece în plata domnului. Mai mare i-a fost mirarea cind, după câteva luni, s-a trezit cu bătrînul în fața stînii. Am venit să-mi iau bitușca! Bani! N-am bani, dar pentru cit îți datorez sînt gata să lucrez zece zile pe gratis și l-a sfîrșit imi înlocui bitușca? S-au înțeles și după zece zile a plecat cu ea. După șapte ani, bătrînul a murit și de bitușca nu s-a mai aflat nimic. Atîta doar că între timp, la un tîrg de săptămînă din Craiova, Nicolae Gheorghitoiu unul din cei nouă frați ai ciobanului a fost oprit de un cioban străin. A fost întrebat dacă se numește Gheorghitoiu și dacă e frate cu ciobanul din Novaci. A recunoscut că este unul din cei nouă frați și străinul i-a întrebat ce știe despre Costică, fratele lui care a fost cioban la Slăvuța? Nimic, ce să știu, a dispărut de atîta ani și n-a dat nici un semn. E dus în lume și nu i-am dat de urmă. Ne-a murit și mama și el tot n-a venit. Toți frații s-au strîns la Tirgu Jiu la taxa de succesiune, dar Costică tot n-a apărut! Și atunci străinul l-a prins de mină și i-a spus, n-are rost să-l mai așteptați pentru că e mort, și apoi s-a depărtat și s-a pierdut în mulțimea agitată a tîrgului. Cu alt prilej, în alt

Ancuța marin fîncă ancuța are hainele. Luați măsuri”. Ancuța Marin era unul din cei trei ciobani pe care Costică Gheorghitoiu i-a avut la Slăvuța pentru paza turmelor. Au fost chemați cei trei ciobani, Petre Niculescu, zis Picu, Ion Fîru, zis Ciricu și Marin Ancuța, toți trei tineri, plecați pe aiurea, în căutarea de alte turme. Au fost cercetați, au declarat că baciul a plecat pe Banat să cumpere un ciine de nădejde, că nu le-a lăsat nici bani, nici merinde și, după câteva zile de la plecarea sa, s-au hotărît să-l părăsească. Au lăsat oile închise în strungă și și-au văzut de drum. Au fost întrebați de ce au vîndut o puțină de brînză? Se scoatem bani ca să avem cu ce ne plăti drumul spre casă, a spus fiecare în parte. Și conducerea C.A.P.-ului știa de plecarea lui după ciine. El a spus tînușor că se duce pe Banat după o căteu. Așa au zis, așa a rămas. Nu era nici o dovadă, nici un semn. Doar nevasta lui care bătea pe la toate ușile și solicita continuarea cercetărilor pentru descoperirea făptașilor. Cind spunea asta se baza doar pe două lucruri. Că baciul nu și-ar fi lăsat copiii în părăsire pentru atîta vreme și n-ar fi plecat fără să rezolve problema oilor. Ciobanii și cei din sat erau împărțiți. Unii ziceau

le au rămas tot tulburi, fiecare apărîndu-și versiunea sa în legătură cu dispariția baciului Costică. Omul într-adevăr nu mai era. Cine, cum a făcut-o și unde l-au îngropat erau întrebări care țineau mai degrabă de o poveste împrăștiată în sute de variante și fără nici o dovadă. Și între timp, făptașii își vedeau de viața lor și așteptau să treacă anii. După socoteala lor mai aveau doar doi ani și puteau să mărturisească fără să pătească nimic. Așa au ziseră, că după zece ani omul se prescrie, fără să știe că legea prevede altceva. Oricum, la Novaci, ciobanii îl uitaseră pe baciul Costică, în vreme ce la Slăvuța oamenii vorbeau din ce în ce mai mult. Se spunea că de vreo câteva ori, după ce trăsese prea mult la măsca, Picu bolmojea cite ceva despre un omor. Și cam în același timp, dar într-o altă parte a țării, într-un penitenciar, un deținut a început să se plîngă superiorilor săi că vecinul său de cameră vorbește noaptea în somn și îndrugă tot felul de lucruri despre o crimă. Strigă, se zbate și îi strică somnul. Vecinul său era un oarecare Ancuța Marin, un băiat din Segarcea, cioban de meserie, condamnat pentru sustragerea unor lucruri dintr-un magazin, a unei juninci de la o coopera-

Pentru cei mai mulți din generația de mijloc a acestor ani performanța educativ-pedagogică deosebită se asociază cu episoadele poemului pedagogic a lui Macarenco sau cu secvențele ale filmului „Mandy” care evocă efortul pentru desprinderea din lumea tăcerii absolute a unei fetițe surdo-mute. Dar iată, întimplarea face să descoperim la Odobești, în spatele anonimei firme Căminul-atelier al Ministerului Muncii realități psiho-pedagogice care cumulează într-un tot atît de modest dar splendid demers umanist, performanțele lui Macarenco ca și ale medicilor-educatori din filmul „Mandy”. Căminul acesta atelier (și după cite sintem informați mai sint încă două asemenea în țară) făurește în secțiile sale cele mai diverse produse de la mobilă la încălțăminte, confecții și obiecte de papetărie, dar, mai presus de toate, făurește în înțelesul cel mai deplin al cuvîntului oameni. Adică reușește din întreaga țară tineri și chiar oameni mai puțin tineri, pe care anumite infirmități (adesea de natură genetică) i-ar putea condamna la marginalizare și miserie, reușește deci handicapați psiho-motori, cărora un colectiv de oameni pricepuți profesional și înzestrați cu har pedagogic, plini de tact, răbdare și delicateță suflătească îi transformă în oameni utili societății și cu simțămîntul propriei demnități.

— Reușiți și în cazurile surdomuților? Il întreb, obsedat de imaginile filmului „Mandy”, pe Gheorghe Neagu — directorul acestui așezămînt? (Gheorghe Neagu nu este numai un aplicat al practicii psiho-pedagogice

ci și un om dedat scrisului care a debutat editorial cu volumul „10 prozatori”, apărut în Editura Albatros și, dar mai întii și mai presus de toate, un om de aleasă omenie).

— La surdo-muți reușim de obicei cel mai bine — ne răspunde Gheorghe Neagu — ies muncitori destoinici și capabili să-i instruiască ei înșiși pe ceilalți. Avem cazuri mult mai dificile, copii cu mențunerea „irecuperabil” (pedagogii învățămîntului obișnuit ar trebui să

permanență față de alții, sint redați unei vieți sociale, dobîndesc încredere în propriile lor posibilități, încep să trăiască pe picioarele proprii. Numai că o operație pe cord durează doar citeva ore, iar această operație educativă durează ani și ani, solicitînd permanent aceeași răbdare și același tact, aceeași abținere de la gesturi pripite, aceeași contopire cu cauza celui în suferință. Efectivul, deci tinerii incredințați competenței educatoriilor acestei instituții de

dințați. O cunoaștere care nu vine dintr-o singură examinare ci presupune vreme îndelungată de conviețuire apropiată, cistigarea încrederii efective, dărimarea unor bariere interioare datorate unor demersuri brutale sau jignitoare din anumite relații anterioare, cunoașterea unor gusturi și preferințe. Avem adolescenți și tineri care preferă acru liber, fie vara, fie iarna, alții care preferă lucrul colectiv circumscris incintei unui atelier. Psihicul multora dintre

lei, cu un beneficiu de aproape două milioane, dar mai ales că există tineri instruiți aici care, din încasarea a 30 la sută din valoarea muncii prestate (întreținerea este, evident, gratuită) realizează venituri de 2.000 și chiar de 3.000 lei lunar, sume care se depun la C.E.C. în contul personal al acestora; dacă, deci, subliniem aceste efecte economice, o facem pentru că ele dovedesc implicit, că tinerii handicapați de aici, printre care unii etichetați pripit „irecuperabili” au reușit să-și însușească temeinic o meserie. Iar însușirea unei meserii înseamnă capacitate de coordonare, de asimilare a sistemicii operațiilor de efectuat, disciplină, vigoare, responsabilitate. Toate la un loc exprimă adevărul unei depline recuperări pe plan social.

Ajunge să vizitezi camerele intime, îngrijite, în care mulți dintre tineri și-au instalat televizoare din venituri proprii ca să-ți dai seama că este vorba și de o recuperare și în plan spiritual. De altfel, mulți dintre acești tineri rămîn în localitate și legați de Căminul-atelier chiar și după deplina formare profesională, întemeindu-și familii.

La Odobești, în inima vestitei podgorii ale cărei licori au dobîndit, pe merit, atîtea medalii în confruntările internaționale, truda modestă, incununată doar de satisfacțiile unor oameni de o înaltă pricepere și profundă omenie, realizează minunea de a repara mult din nedreptatea unor destine. Într-adevăr în acest cămin-atelier, omenia este permanent la ea acasă.

HARALAMBIE LEREA ■

Omenia la ea acasă

fie mult mai circumspect și mai exigenți cu ei înșiși înainte de a închide dosarul în cazul unui adolescent sau tînăr aplicîndu-i grava mențunere „irecuperabil”). Așadar, ne spune Gh. Neagu, avem cazuri mult mai dificile cărora am reușit să le determinăm un final pozitiv. Desigur, orice reușită educativă este resimțită de pedagogul cu vocație drept suprema incununare a strădaniilor sale. În cazul colectivului medico-pedagogic al căminului-atelier din Odobești avem de-a face însă cu mult mai mult decît cu simple reușite educative. Este, ne permitem comparația, ceva asemănător cu operațiile pe cord deschis. Oameni — în general victime nevinovate ale unor accidente genetice — condamnați la singurătate și dependență

recuperare completă, numără în prezent 392 de oameni care, sprijiniți de 23 muncitori specialiști care-i instruiesc, se formează și practică nu mai puțin de 18 meserii diverse, printre care: țiplărie-tăpiterie, mase plastice, împletituri din sîrmă, zidărie și confecții diverse, cizmărie, zootehnie, bucătărie etc.

— Care sînt principalele dificultăți cu care sinteți confrunțați?

Gheorghe Neagu, directorul unității, ne răspunde consultîndu-i pe parcurs pe cîțiva dintre colaboratorii săi principali: „Prima și cea mai importantă problemă este cunoașterea stării psihice electivă și a posibilităților reale de activitate a fiecăruia de către cei care ne-au fost încre-

dei a căror educație ne-a fost incredințată este labil; același tînăr poate trece de la stări de atașament și tandrețe la neliniști și iritare; de aceea, cu fiecare trebuie să fim în permanență prevenitor și în același timp să arătăm încredere în capacitatea celor pe care-i educăm, în posibilitățile lor de a realiza lucrarea sau operația incredințată”.

Pare oarecum ciudat, mai ales pentru cazul la care ne-am referit în însemnările anterioare, să oglindim în date economice rezultatele unei activități educative atît de complexe dar, totuși, considerăm oportunități să arătăm aici că producția obținută în diversele activități productive efectuate la căminul-atelier a fost în anul 1986 de șase milioane și jumătate de

De problema eliminării rachetelor nucleare din Europa ne-am mai ocupat. Reamintim că rachetele purtătoare de arme atomice se împart în trei categorii de bază: rachetele cu rază lungă de acțiune, cărora li se mai spune rachete strategice sau intercontinentale, cu bătaie de peste 5000 de kilometri; rachete cu rază medie de acțiune, cunoscute și sub numele de forță nucleară intermediară (INF), care au două componente: rachetele cu rază mai lungă de acțiune (LRINF), cu bătaie între 1000 și 5000 de kilometri, și rachetele intermediare cu rază mai scurtă de acțiune sau operativ-tactice (SRINF), cu tirul între 500 și 1000 de kilometri; în sfârșit, există rachetele cu rază scurtă de acțiune — sub 500 de kilometri. Chestiunea care privește în cel mai înalt grad securitatea europeană și pacea lumii o constituie rachetele intermediare. Pe continentul nostru există, din această categorie, rachete americane (Cruise — 2500 km; Pershing-2 — 1800 km; Pershing-1A — 720 km) și sovietice (SS-20 — 5000 km; SS-4 — 2000 km; SS-23 — 500 km). Cum s-a ajuns la prezența acestora în Europa și ce eforturi s-au depus pentru inițierea unui proces de retragere am arătat altădată. În mod obișnuit, eliminarea LRINF poartă numele de „opțiunea zero”, iar eliminarea ambelor componente ale rachetelor cu rază medie de acțiune din Europa este cunoscută sub formula „dubla opțiune zero”. În prima jumătate a acestui an — continuându-se acțiuni inițiate mai de mult —, în cadrul diferitelor forumuri de negociere, și în primul rând la tratativele sovieto-americane de la Geneva, bătălia s-a dat tocmai pentru dubla opțiune zero.

Care este situația în momentul de față? Se știe că datorită disponibilității Uniunii Sovietice de a aborda problema LRINF separat de cea a rachetelor strategice și de cea a armelor cosmice, precum și de

a trece, imediat după semnarea unui acord în problema respectivă, la retragerea rachetelor operativ-tactice instalate în R.S. Cehoslovacă și R.D. Germană, s-a ajuns la o convergență cu poziția Statelor Unite pe linia „dublei opțiuni zero”. Acest fapt a dus la cunoscutul proiect comun de acord la tratativele sovieto-americane de la Geneva, creindu-se posibilități reale ca pînă la sfârșitul lui 1987 să se încheie un tratat de eliminare a rachetelor cu forță intermediară din Europa. În același timp, sesiunea de primăvară a Consiliului N.A.T.O., care a avut loc în iunie la Reykjavik, s-a pronunțat pentru aplicarea „dublei opțiuni

Comentariul săptămânii

Dubla opțiune zero

zero”, cele 16 state membre acceptînd necesitatea încheierii unui acord referitor la eliminarea eurorachetelor.

Premise, evident, favorabile. Totuși, au apărut unele obstacole. Astfel, Statele Unite au avansat ideea ca rachetele Pershing-2 să fie transformate în rachete operativ-tactice iar Cruise să fie mutate pe nave de luptă; în al doilea rînd, S.U.A. nu doresc să participe încă de la început, împreună cu U.R.S.S., la procesul de eliminare a rachetelor cu rază medie de acțiune, urmînd să facă acest lucru abia după ce se vor convinge, prin verificări de control, de eliminarea de că-

tre U.R.S.S. a rachetelor sale; Statele Unite continuă să-și manifeste intenția de a înzestra rachetele ei cu rază medie de acțiune din Alaska cu focoaase capabile să atingă teritoriul sovietic, în timp ce U.R.S.S. susține principiul potrivit căruia rachetele cu rază medie de acțiune rămase pe teritoriile naționale ale celor două state să nu poată atinge teritoriul celeilalte părți; în sfârșit, continuă să fie avută în vedere de către partea americană neincluzerea în procesul eliminării a celor 72 de rachete Pershing-1A, aflate în dotarea Bundeswehrului vest-german, deși focoaasele se află în posesia S.U.A.

Există însă speranța că aceste piedici vor putea fi înlăturate, mai ales avînd în vedere proiectata întîlnire de la Washington, în cursul acestei luni, dintre ministrul de externe al U.R.S.S. și secretarul de stat al S.U.A., la care urmează să participe și șefii delegațiilor sovietice și americane la tratativele bipartite de la Geneva.

După cum este bine cunoscut, România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu, în spiritul politicii externe a partidului și statului nostru, au acționat încă de la început, printr-o varietate de inițiative și demersuri, pentru prevenirea amplasării de noi rachete pe continent și apoi pentru încetarea amplasării și distrugerea celor deja amplasate. În acest spirit, țara noastră, președintele ei se pronunță în continuare cu hotărîre pentru realizarea unui acord în problema eurorachetelor, pentru transpunerea în viață a dublei opțiuni zero, pentru izbăvirea Europei de orice arme nucleare și, totodată, pentru realizarea tuturor componentelor dezarmării, pentru o lume fără arme și fără războaie, o lume a păcii și înțelegerii.

ION D. GOIA ■

Puternic și slab

Nu cred să fie pe Pămînt vreo limbă în care, într-o formă sau alta, să nu se regăsească sintagmele „sexul puternic”, desemnîndu-i pe bărbați, și „sexul slab” — pe femei. Explicațiile care s-au dat acestor denumiri au avut la bază, toate, diferențele biologice, structurale: femeile sînt prin însăși constituția lor mai delicate, mai fragile, cu forță fizică mai redusă și, în consecință, mai puțin rezistente, mai vulnerabile și mai expuse (la boli, la alte vitregii ale vieții) decît bărbații. Ceea ce se știe mai puțin este că în afară de natură, o mare parte din răspundere o poartă societatea, anumite prejudecăți, obiceiuri și practici dăunătoare, care accentuează și mai mult, în defavoarea femeilor, diferențierea făcută de natură. De această chestiune se ocupă un recent raport al UNICEF și al Organizației Mondiale a Sănătății.

În acest document se arată că în majoritatea culturilor din lume sînt preferați băieții și că din această pricină sănătatea femeilor și a fetelor are adesea de suferit. Preferința în favoarea băieților este în mod deosebit răspîndită în societățile hinduse, musulmane și taoiste. Dar nici Europa n-a fost, cel puțin în secolele precedente, scutită de acest fenomen. Fără discuție, pentru discuția noastră interesează situația de azi, cînd amintita preferință este localizată aproape în întregime în lumea a treia, în țările slab dezvoltate. Este vorba și de tradiție, pentru perpetuarea numelui de familie. Însă cauza principală constă în împrejuruarea că băieții reprezintă aturi economice, în timp ce fetele sînt considerate o povară care apasă greu asupra resurselor familiei. Faptul că în țările unde femeile au importanță economică preferința în favoarea băieților e mai puțin în uz vine în sprijinul acestei constatări.

Obiceiurile și practicile care defavorizează „sexul slab” sînt numeroase. Unul din acestea este și zestrea foarte mare pe care trebuie s-o dea părinții fetei cînd ea se căsătorește. De aceea în unele locuri se spune că a crește o fată este egal cu a uda ogorul vecinului. În multe comunități bărbații au dreptul la o hrană mai bună și mai abundentă în comparație cu femeile. Nu sînt rare cazurile cînd tatăl și fiii mîncă primii, iar mama și fiicele mîncă pe urmă ceea ce mai rămîne. În unele locuri băieții sînt alăptați la sîn un timp mai îndelungat decît fetele, făcîndu-se în acest scop și intreruperi ale sarcinii următoare. În schimb, fetele sînt alimentate cit mai repede posibil cu produse solide, cu toate riscurile pe care acest fapt le antrenează din punctul de vedere al contaminării hranei și al maladiilor care pot să apară, iar mama se străduiește să aibă fără zăbavă o nouă sarcină, în speranța de-a dobîndi un băiat. Studii de specialitate

au arătat că numărul fetelor suferînd de malnutriție este de aproape trei ori mai mare decît al băieților (14 la sută față de 5 la sută). Totodată, în caz de boală fetele sînt îngrijite mai puțin bine decît băieții. Dintre copiii prost nutriți, în clinici și la medici sînt aduși cu precădere tot băieții.

În aceste condiții, nu e surprinzător că în multe țări rata mortalității fetelor este mai ridicată decît a băieților, în ciuda faptului că, în general, fetele sînt mai puțin vulnerabile la boli infecțioase. În afară de mortalitatea ridicată, fetele neglijate de părinți riscă, pe măsură ce cresc, să creeze alte probleme de sănătate, cu grele consecințe. Malnutriția duce la apariția de mame prea mici, al căror bazin este insuficient dezvoltat; femeile mici riscă, în plus, să aibă copii subponderali, iar dimensiunile mici ale oaselor pelviene pot cauza dificultăți la naștere, ce riscă să antreneze chiar moartea mamei. Nivelul scăzut de educație a fetelor și căsătoriile în copilărie, cu sarcini precoce și numeroase, pot avea efecte indirecte ale căror consecințe sînt grave pentru sănătate.

Situația descrisă în documentul UNICEF și OMS reclamă luarea de măsuri atît de fiecare țară în parte, cit și de către organizațiile internaționale din rețeaua O.N.U. Este clar că esența acestor măsuri rezidă în lupta contra atitudinii și a obiceiurilor care au condus la subevaluarea fetelor. Finalmente, prin toate mijloacele, dar în primul rînd prin dezvoltare, prin îmbunătățirea, pe această cale, a nivelului de trai, de civilizație, prin culturalizare, trebuie să se ajungă la dispariția totală a diferențierilor care fac „sexul slab” și mai slab decît l-a creat natura.

ION CODRU ■

Teorie și practică

Realizările de laborator au stîrnit agitație pe două fronturi. Teoreticienii privesc a nedumerire în întimitatea proceselor ce se declanșează sub lovitura de berbec și perseverenței cercetătorilor, neștiind prea bine cum să explice mersul lucrurilor dincolo de un anumit prag termometric. În timp ce, de partea cealaltă, practicienii caută cu înfomtare drumul cel mai scurt dintre retorta minusculă a omului de știință și aplicația palpabilă, industrială, în beneficiul marelui public.

Sub formă de proiecte se investeste speranță în realizarea de acceleratori de particule foarte mari. Prin construcția de magneți superconductori la temperaturi înalte se așteaptă imense avantaje și nu în ultimul rînd de ordin bănesc. Electromagneții pe această bază ar putea coopera la efectuarea fuziunii nucleare. În medicină este de presupus intervenția fa-

vorizantă a materialelor superconductoare în construcția aparatelor de vizualizare prin rezonanță magnetică. Cele existente sînt planturoase și costă enorm. Noile produse ar conduce la dezvoltarea largă a aparatului de acest fel, extrem de valoroasă în diagnosticarea tumorilor pe creier.

Un capital distinct îl constituie transportul prin levitație. Trenuri de acest fel se experimentează în diferite țări. Cu nici 10 ani în urmă, o firmă japoneză punea în mișcare un prototip ce folosea electromagneți superconductori de temperatură joasă. Viteza atînsă la încercări — 321 mile pe oră. Performanța a făcut să se clatine chiar și orgoliul faimosului bullet train, rămas la doar 149 mile pe oră. Cu virtuți superioare din toate punctele de vedere, magneții superconductori promit forțe de propulsie mai mari. Dacă vor scăpa și de utilajele greoaie folosite acum pentru obținerea temperaturilor joase și de cheltuielile pe care acestea le antrenează, proiectanții se vor vedea cu siguranță cu o grijă mai puțin pe cap. Vest-germanii se cam plictisiseră să tot aștepte minuni de la transportul prin levitație, abandonînd prin 1979 testele cu magneți superconductori. S-au retras cu speranțele în camera electromagnetilor convenționali. Ceea ce nu înseamnă că nu s-ar putea răzgîndi. Specialiștii bat, oricum, pe la ce uși li se par tentante. A fost realizat, de pildă, la scară, un model de navă cu propulsie magnetică.

Se vorbește de posibilitatea folosirii superconducturilor în producția de energie electrică, cu sînsa dublării, la dimensiuni similare ale motoarelor, a curentului produs. A fost, de asemenea, pusă în circulație imaginea marilor condensatoare subterane, ce pot alimenta cu energie felurii consumatori. Se restudiază soarta autoturismului electric în perspectiva creată de invazia — teoretică, deocamdată — a materialelor superconductoare. Un teren experimental, încărcat de speranțe, privește microelectronica. Dar, problema-problemelor se numește capacitatea de a se transfera mutațiile de laborator în materiale concrete, care să devină componente superconductoare în produse gîndite prin această prismă. Asta ar fi o altă etapă, răspund, sîciți, cercetătorii, și ei dorînd, firește, ca aceasta să fie compensată cit se poate. Se vorbește de vreo 4-5 ani. Mult? Puțin? Mai importantă decît un răspuns tranșant este însă convingerea în posibilitatea succesului.

Nu trebuie întretinute dubii în legătură cu alarma dată pe toate fronturile întru adjudecarea avantajelor — și primatului — în pămîntul abia deșelent al materialelor superconductoare. La Tokyo, infatigabilul ministru al industriei și comerțului a pus în mișcare un întreg batalion de factori capabili să exploateze lumea fantastică a industriilor viitoare promisă de noile materiale. De partea cealaltă a Pacificului,

firme de rang înalt și-au dat mîna cu universități de renume pentru a defrișa cit mai repede căile de acces la rezultate convenabile.

NEAGU UDROIU ■

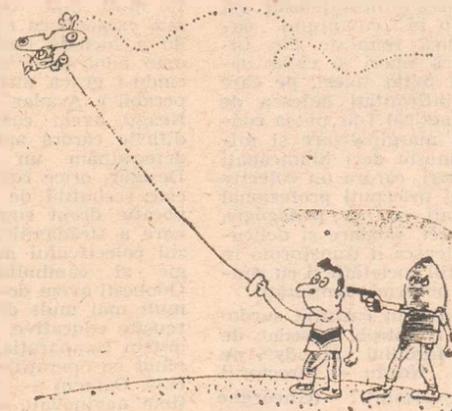
Războiul „sfinților”

Prima pereche izgonită din paradisiul electronic al religiei americane n-o duce prea rău. Reverendul Jim Bakker și soția sa, Tammy, au fost prevăzatori. Din 1984 și pînă azi consorțiul binecuvîntat de dumnezeu televizionat au încasat în numele societății TV pentru propagarea credinței în rîndul americanilor 4,8 milioane dolari. P.T.I., adică „Praise the Lord” a adus numai în 1986 1,6 milioane dolari. Un „mărcuțis” care abia le ajunge să plătească benzina pentru Rolls Royce-ul care-i poartă pe străzile din Carolina de Sud între edificiile televiziunii personale și faimosul parc biblic atît de drag lor pentru multe motive între care, mai ales, cel care înseamnă banii plătiți de vizitatorii în număr de circa 6 milioane pe an. Și totuși, abia au bani de benzină pentru circa 6 luni. Atît, se lamentează Jim în timp ce Tammy își usucă disret o lăcrimă. După ce a pierdut altarul rentabil, reverendul acceptă momentul adevărului. Da, e adevărat că Tammy a abuzat de anumite medicamente nu, nu droguri, dar... El admite că în urmă cu șase ani „manipulat cu cruzime” a fost „împins spre adulter”. Tinăra era frumoasă și credincioasă ceea ce n-a împiedicat-o să ceară 275.000 de dolari la ultima tocmală pentru a păstra tăcerea. Celelalte acuzații care acoperă un întreg cod penal — experimentele homosexuale, schimbarea sotiilor, fraudele financiare

— nu sînt, spune el, decît prostii inventate de ziaristii în căutare de senzații. La acest punct, prelatul autohirotonisit se enervează și anunță că „un cancer roade corpul domnului”, ceea ce doamnă, ce înseamnă? Că reverendul Jimmy Swaggart din Baton Rouge, Louisiana, rivalul său într-ale tainelor sfinte este o mare canalie care, pentru a-i fura adeptii, stătuia TV și parcul biblic a orchestrat întreaga calamitate. Nici acest a urma propovăduitor al credinței prin unde TV nu e usă de biserică din moment ce și el a trebuit să plătească 90 de milioane dolari pentru acuzația de inversiuni sexuale. O bagatelă pentru averea lui de 2 miliarde de dolari. De unde provine o asemenea fabuloasă sumă? Spre exemplu, scrie revista italiană „L'Espresso”, din cele 20 de milioane de dolari colectați în urma unei subscripții televizate în sprijinul copiilor flămînzii, el și-a reținut 10 la sută. Nu e numai Bakker rachiunos pe Swaggart. „Satana a pus ceva în sufletul tau” a răcnit cu ceva timp în urmă un conducător în dizgrație al „Credinței în direct”, Oral Roberts ale cărui venituri, au scăzut, bietul de el, de la 88 milioane în 1980 la 45 în 1985. În ultima sa predică și-a înformat fideli că Dumnezeu persoană i-a sosit la urechi următoarea frază: „Dacă nu voi primi 8 milioane de dolari pînă la începutul lunii mai, dragă Oral vei fi chemat acasă, în Paradis”. Nu am aflat dacă predicatorul a urcat sau nu la ceruri dar, în fond, nu asta e dorința lor cea mai aprigă, să ajungă la sînul lui Avraam?

Un alt sfîntuleț de aceeași teapă, care și-a anunțat candidatura pentru Casa Albă editia 1988, s-a grăbit să se îndepărteze de apele agitate în care înnoată confratii săi. Renegîndu-si proveniența de televangelist — el a lansat în 1961 „Christian Broadcasting Network” — pastorul-candidat se definește ca un producător de știri televizate. Escrocherii, palavre, frazeologie religioasă cu singurul scop de a stoarce bani, iată ce

Lumea se amuză

După EULENSPIEGEL — Berlin

au în comun toți acești prelinși păstori de turme credincioase, fie că se numesc ca mai sus, fie că-i cheamă Robert Schuller care a inventat Domul de Cristal, catedrală unde câștigă anual 36 de milioane, Billy Graham, James Kennedy, Kenneth Copeland și mulți alții tot atât de milionari. Nu e prima dată când istorii asemănătoare au stîrnit indignarea americanilor. Comentînd războiul „sfintilor”, sociologul Jeffrey Haden se amuza spunînd că e cea mai spumoasă ceartă din istoria televiziunii americane. Alții iau în serios această plagă a societății americane întrebîndu-se cînd se va sfîrși cu aflulxul de miliarde spre patronii acestei industrii care-au pus efigia lui Dumnezeu în locul lui Washington de pe dolarii cei verzi. Acești bani vin de la un public incult și credul — 40, 50 de milioane — în marea lui majoritate alcătuit din albi, bătrîni și bătrîne din Midwest și West, oameni moralmente izolați care nu ies din casă mai mult de două ore pe zi și care cred încă în valorile tradiționale ale societății americane, în rolul sfînt al femeii în familie, în patrie și detestă pornografia. Sînt ușor de manevrat, sumele care li se cer sînt mici și, de dragul de a crede în ceva, dau și speră.

IOAN ROȘCA ■

Colecții

În R.F.G. de o mare audiență se bucură emisiunea lunară „Gesucht-Gefunden” (Căutat-Găsit) care prezintă cele mai ciudate colecții particulare. După cum declară Rainer Nohn, inițiatorul emisiunii „la început a colecționa este o plăcere care devine apoi manie”.

Interesant este și modul cum s-a ajuns la realizarea unor colecții. Oskar Foltyn din Oppenheim a reunit sub același acoperiș o colecție de teacuri și una de capcane pentru șoareci. El s-a apucat să colecționeze capcane în urmă cu 7 ani cînd a aflat că un pompier a murit datorită exploziei produse de otrava contra șoarecilor. În prezent două vitrine etalează 280 de capcane din întreaga lume de la vechi minihilofine pînă la modele ultramoderne

care costă în jur de 1500 de dolari bucata.

Jan Brauers din Baden-Baden a ajuns colecționar din intîmplare. În anul 1974 i s-a propus să cumpere „note” pentru pian mecanic. Le-a cumpărat, dar nu avea pian. În prezent are 300 de exponate, de la pian și orgi pînă la păpuși dansatoare, reunite în Muzeul de instrumente mecanice din Bruchsal. Colecția cuprinde cel mai mare disc de fonograf din lume (3 picioare în diametru), orga „Titanicului” (care nu era gata la începerea fatalului voiaj), precum și o orgă care imită adierea vîntului, cîrîpitul păsărilor, dar și răpăitul cîzmelor.

Scriitorul Ernst Roloff a cumpărat 125 de colecții în cartea „Muzeu pe care nu le știe toată lumea” care, fiind mereu revăzută, tinde să devină o colecție a colecțiilor!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Procesul „uleiului falsificat”

Jaime Vaquero Garcia era un băiețel vioi, poate cam prea vioi pentru vîrsta lui de opt ani. La 1 mai 1981 însă, mama sa îl ducea într-o ambulanță la spitalul de urgență. Avea febră mare, hortică și se sufoca. În scurtă vreme copilul a decedat. Diagnosticul medicilor: pneumonie atipică! Acestei prime victime din Torejon de Ardoz, o suburbie a Madridului, avea să-i urmeze curînd multe altele cu aceleași simptome. Totul începea cu indicii similare oricărei pneumonii, dar curînd erau afectate și alte organe: inima, nervii, mușchii. Părea să se fi declanșat o epidemie de origine și cu manifestări necunoscute.

Firește, au început zvornirite, teama a cuprins mai ales cartierele mai mizere ale capitalei spaniole. Suspiciunile s-au îndreptat la început spre alimente: s-a spus că „epidemia” ar fi fost provocată de ouă, apoi de

carne, în fine bănuielile nu au ocolit nici legumele și fructele. A durat citeva săptămîni pînă la primele certitudini: aproape toți bolnavii proveneau din păturile sărace și mai ales foarte sărace și consumaseră ulei de măsline, obținut la un preț mai mic din comerțul stradal. Boala misterioasă care afectase pe neașteptate o mare masă de oameni nu era deci altceva decît o intoxicație alimentară gravă, determinată de compoziția uleiului, care era departe de a fi curat. Uleiul de măsline este un aliment foarte folosit în bucătăria spaniolă. Însă acest articol a devenit an de an tot mai scump și mai greu de procurat pentru familiile nevoiașe. De aceea mulți spanioli au fost nevoiți să recurgă la cumpărarea uleiului de la negustorii ambulanzii de pe stradă, care nu oferă o marfă garantată. Lăcomia și dorința de înavățire cu orice preț ale acestora a dus, în cele din urmă, la o gravă crimă: uleiul de măsline era „înmulțit” cu alte substanțe uleioase mult mai ieftine, pentru ca să se ajungă chiar la includerea în amestec a unor uleiuri tehnice extrem de toxice pentru organismul uman.

Presa, inclusiv revista „Flacăra”, a relevat la vremea respectivă cum oameni de afaceri lipsiți de scrupule au folosit în acest scop uleiuri de rapiță importate pentru utilizare în industrie și, de aceea, incluzînd aniline otrăvitoare pentru om, lăcomia și dorința de înavățire a comercianților frizează demența: peste 110 000 kilograme de ulei otrăvitor au fost amestecate în „uleiul de măsline” oferit cumpărătorilor! Cele citeva sute de milioane de pesetas cîștigate astfel au fost obținute cu prețul vieții a numeroși oameni: pînă în prezent au încetat din viață, ca urmare a consumului de ulei falsificat, 650 de persoane, iar alte 25 000 se află într-o stare mai mult sau mai puțin gravă. Ancheta privind cauzele și autorii acestei tragedii a fost complicată. Actul de acuzare cuprinde nu mai puțin de 250 000 de pagini, iar în procesul, care a început de curînd la Madrid, sînt implicați 38 de acuzați. Se apreciază că procedura judiciară va dura cel puțin jumătate de an, urmînd să fie audiați circa 1 000 de martori, între care 250 de experți, inclusiv 40 din străinătate.

ROMEO NADAȘAN ■

Breviar științific

Cîntecul balenelor

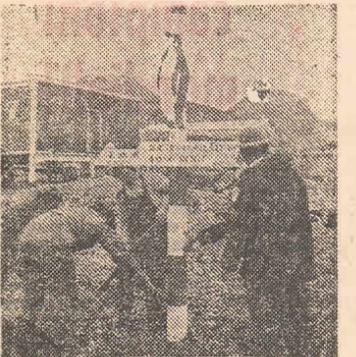
De peste zece ani etologii și biologii au verificat un lucru extrem de rar ce se petrece în lumea tăcerii: cîntecul balenelor. Astfel au fost confirmate vechile relatări ale marinarilor, care l-au auzit în lungile lor călătorii pe oceane. Specialiștii în acustică au instalat sub apă microfoane, reușind să capteze sunete stranii emise de balenele din specia numită „Megaptera novaeangliae”. Sunetele sînt asemănătoare cînd cu izbucnirea unor țârnale, cînd cu o orgă sau cu fluieratul discret al unui flaut. „Cîntecul”, ce se desfășoară la cîțiva metri adîncime, durează ore în șir, fiind emis de toți masculii. Pe

timpul „concertului” balenelor nu folosec aerul, astfel că nici o bulă de aer nu iese deasupra apei, însă din cînd în cînd ies la suprafață, ca să respire, însă nu mai mult de o singură dată pe tot timpul cît durează cîntecul. Pînă acum nu s-a putut da o explicație plauzibilă de ce balenele scot aceste sunete, fiindcă în natură nimic nu se face la intîmplare. Deoarece „soliiștii sînt masculii, unii presupun că ele ar avea ca scop atragerea partenerilor, sau ar fi un fel de joacă. După alții ele ar constitui semnale de recunoaștere între diferite grupuri de balene. Au fost înregistrate pe benzile de magnetofon sute de ore de concerte, la care nu se întîlnește o monotonie muzicală. „Cîntecul” nu se repetă și evoluează de la o săptămîină la alta, aparînd mereu noi im-

provizații. Zoologii americani Riger și Katherine Payne care au studiat mulți ani cîntecul balenelor din largul insulelor Bermude, au ajuns la concluzia că muzica acestora urmează aceleași reguli ale „compoziției” ca și a celor din insulele Villa Geoerdo — Mexic sau Hawai, fără ca distanța dintre ele să aibă vreo importanță.

„Marele Zid”

Cu nava transoceanică expediționară „Xiangyanghong” au plecat spre Antarctica 591 cercetători chinezi, care la 20 februarie 1985 au inaugurat în peninsula Fildes, din sudul insulei King George, prima stație expediționară, și din zona stației. Cercetarea continentului, cu o suprafață de 14 milioane kilometri pătrați, unde ghețurile și zăpada reprezintă cam 90 la sută din cele existente în lume, a subsolului ce ascunde bogate zăcămintele de fier, cărbune, aur, uraniu, petrol și multe alte materii prime, ca și în Oceanul Antarctic, care se întinde și el pe 38 milioane kilometri, prezintă o mare importanță pentru viitorul omenirii. În imagine: Reconsolidarea stîlpului ce marchează locul stației și pe care se poate citi că distanța pînă la Beijing, capitala R.P.C., este de 17 501,949 kilometri.

AUREL DIANU ■

Pe ultimul drum

Plecarea... deportarea... Acest capitol îmi este cel mai greu să-l reconstitui. Orice plecare are ceva trist în ea. Nu există plecare fără durere. Dar o plecare în moarte?

Deportarea este asociată în mintea oricui cu depărtări înspăimîntătoare, cu locuri cumplite, cu condiții de viață groaznice, cu deznădejde, cu suferințe fără sfîrșit. Dar o deportare în moarte?

Deportările sînt cunoscute din cele mai vechi timpuri. Oamenii, în mod individual ori în grup, au fost deportați, de-a lungul istoriei, la margini de țară și de imperii, pe insule pustii, la capăt de Siberia, dar pînă în anii '40 ai secolului XX, niciodată direct în moarte.

Eu trebuie să reconstitui, tocmai o astfel de deportare. O deportare în moarte. Chiar deportările din Reich în Polonia, la începutul anilor '40, deși aveau ca scop final exterminarea, aceasta nu survenea imediat. Evreii cei sosiți la Birkenau, au mai trăit citeva luni într-un lagăr de familii, abia apoi au fost duși în camerele de gazare. Deportările din nordul Transilvaniei, cei despre care scriu, ca și cei din Ucraina Subcarpatică și din aproape toată Ungaria au mers, în proporție de 70—80 la sută, direct în camerele de gazare. Ajunși la Birkenau, ei n-au mai trăit nici măcar o zi, nici măcar o noapțe, ci numai citeva ore. Atît cit a durat drumul de la rampa pe care au coborît din vagoane și pînă în incinta crematoriului. Atît cit a durat dezbrăcătul și mamele, în pielea goală, și-au ridicat pruncii goi de pe legăturile de haine și au început să-și alăpteze. Atît cit era necesar ca cele 2 000 de mame și copii, bătrîni și bolnavi, cîți au putut fi înghesuți în acea încăpere, să fie împinși în camera de gazare. Și încă citeva minute. Pînă cînd țipetele, rugile și blestemele ce izbuneau dintr-o dată după închiderea ermetică a

usilor se potoleau și masa aceea de oameni — ce se zvîrcoleau înnebuniți, călcîndu-se în picioare, strivindu-se și cătărîndu-se unii pe alții — începea să se miște în direcția de cadavre încestă unele în altele atît de puternic încît numai cu ajutorul rîngilor puteau fi despărțite, ca să fie cărate în cuptoarele crematoriilor ce ardeau fără întrerupere.

Da, eu trebuie să reconstitui, să nu imaginez, ci să descriu exact, pas cu pas, minut cu minut, o deportare fără întoarcere, o plecare în moarte.

A fost, cred, secvența cea mai cumplită. De aceea îmi este cel mai greu s-o descriu. Nu știu, dragă cititorule, cum să fac ca să înțelegi cît de teribilă a fost acea clipă cînd coloanele de cite 3 000 de oameni, înșiruite de-a lungul incintei fabricii de cărămizi din Cluj, de-a curmezișul pădurii Brunguri de

de cele două colțuri ale rucsacului... da, acum cînd văd acea coloană gata să se pună în mișcare, deși este la fel de reală ca în urmă cu peste 40 de ani — îi simt nu numai răsuflarea ci și spaima ce-i clatină rîndurile — nu mă pot concentra asupra ei, atunci, acolo la poarta ghetoului din Cluj, căci mereu o văd transpusă pe rampa de la Birkenau; este aceeași, numai bagajele lipsesc. Și ordinea familiilor este alta. Ne-am oprit din mers, în fața lui Mengele. Stăm nemișcați, ca în fața lui Urban. Spaima, amestecată cu speranță, face ca rîndurile să vibreze asemănător. Sîntem la fel de nerăbdători să pornim. Sărmanii de noi, nu ne dăm seama cît de identică ne este situația. Locotenentul horthyst Urban ne dăduse semnalul de plecare în moarte impasibil. Moartea ne asaltează la citeva sute de kilometri. La

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

lingă Dej, ori pe străzile ghetoului din Oradea s-au pus în mișcare.

Dacă jurnalul, l-aș fi scris atunci, mi-ar fi venit mult mai ușor, pentru că în clipa pornirii vedeam poarta ghetoului larg deschisă și, în ciuda tuturor presimțirilor sumbre ce ne stăpîneau, în atmosferă plutea și o oarecare speranță: „mai rău nu poate să fie. Poate va fi chiar mai bine”.

Dar acum, cînd în fața ochilor mei văd incolonat la cîțiva metri de poartă, cel de-al cincilea transport din ghetoul din Cluj, și-mi văd părinții girboviți sub greutatea geamantanelor, frații și surorile lăsînd mereu să le cadă baloturile din mînă pentru a-și șterge sudoarea de pe față, vecinii din baracă, înghesuți în rîndul din fața noastră, întorcîndu-se mereu spre noi, ciocnindu-și lighecele și gălețile unele de altele, întrebîndu-ne disperată „nu mai pornim?” pe văduva lui K..., al cărei soț a fost omorît în bătăi la interogatoriu, cu mîinile închirite pe minerul geamantanelor, implorîndu-și copiii — unul de patru, celălalt de cinci ani — să nu cumva să-și desprindă minulele de curelele ce atîrnă

fel de impasibil SS-Hauptmann-ul Mengele ne face semn să continuăm drumul. Numai că acum nu ne mai desparte de moarte decît 1—2 kilometri.

Mi-a trebuit mult timp pînă am reușit să mă așez la masa de scris și să astern pe hirtie ultima secvență a calvarului — deportarea. Scenele mi se perindau prin fața ochilor atît de reale, încît mă paralizau. Îmi era imposibil să le stăpînesc derularea.

„Călătoria” spre Auschwitz a fost înuman de grea. Nici acum nu-mi dau seama cum am rezistat. Atunci, în nopțile acelea insuportabile, dacă făceam cea mai mică mișcare, îmi loveam mama, îmi jenam un frate mai mic, ori îl trezeam pe tata. Vedeam toată ziua cum curg lacrimile pe fața mamei. Am văzut-o de multe ori plîngînd și înainte. Dar totdeauna cînd plîngea ne certa, striga la noi, copii, care o necăjîsem, și se calma. Cît a fînt drumul spre Birkenau, n-a strigat la nimeni, nu ne-a certat, plîngea numai. Plîngea întruna. Acum sînt convins că mama a presimțit, a fost sigură, că mergeam spre moarte. Și-a

păstrat calmul în fața noastră. N-a vrut să ne sperie, dar în adîncul inimii a fost convins că mergem cu toții pe ultimul drum.

Ingrămădirea tuturor evreilor din nordul Transilvaniei în vagoane de vite — cite 70—80 și chiar 90 de oameni într-unul singur, copii și bătrîni, bolnavi și femei gravide de-a valma cu tot calabalacul, cu ușile lăcătuite și ferestre zăbrelețite, cu o singură galeată de apă și una pentru necesități — și trimiterea lor în moarte, în loturi de cite 3 000 a însemnat ultimul și cel mai dramatic punct al nesfîrșitului șir de fărâdelegi dezlănțuite de horthysti împotriva noastră.

Cînd scriitorul Zolt Béla, închis încă în ghetoul din Oradea, a aflat că mama, pe care o diviniza, a pornit, dintr-un alt ghetou, într-un vagon lăcătuit, pe drumul fără-de-ntoarcere a avut senzația că „s-au prăbușit munții”, că i s-a luat totul. Încea totuși să-și păstreze neatînsă demnitatea. Se autosugiona că ea, demnitatea, reprezintă singurul domeniu pe care zbirii n-au cum să-și încalce. „Cînd canibalii te infulecă, nu poate să te doară decît fizic; ar putea oare să-ți provoace o durere morală înfigerea colților săibaticului?”

Pe mine tot timpul de cînd aici, acasă, mă chinuiesc ca evreu întîi cu legile lor atentatoare la avutul și bucuriile noastre, cu denunțorii și detectivii puși să ne urmărească fiecare pas, cu prigoana declanșată de presa lor arogantă, apoi, în afara țării, în cîmpurile Ucrainei cu sîrma de cablu și vîna de bou, da, în tot acest timp, m-au deranjat și m-au chinuit neplăcerile și brutalitățile fizice, dar niciodată nu m-au putut răni moral, nu m-au putut lovi în sentimentele mele. În spumegarea exagerată a urii lor am bănuț totdeauna că mai întîi ar vrea să-și dovedească lor înșiși, ceea ce niciunul nu pot să creadă, că, într-adevăr, se simt mai deosebiți. Eu nu-i urăsc — nu poți urî decît pe cineva care poate fi și iubit — îmi provoacă doar greață acești criminali ordinari ajunși în arena politici, acești gazetari prostituți, poeți și paiațe cumpărați pe bani, acești cînimăcelari. Mi-e silă de ei, îi disprețuiesc”.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

O strălucitoare victorie, de aur, a boxului românesc:

Juniorii Mihai Leu și Francisc Vaștag, campioni mondiali!

Împărtășim, dimpreună cu toți iubitorii boxului din țara noastră, și nu numai ai boxului, ci ai sportului, în general, bucuria că doi tineri pugiliști români, **Mihai Leu și Francisc Vaștag**, au cucerit, recent, la Havana, titlurile de campioni mondiali la juniori, la categoriile ușoară și, respectiv, semimijlocie. Este un remarcabil succes pe care marile agenții de presă ale lumii continuă să-l comenteze elogios, subliniind faptul că delegația României, care a cuprins doar trei boxeri (ce păcat că semimusca Nicolae Aliuță n-a reușit să treacă de sferturile de finală, unde l-a înfrânt pe Talgay Tusupov, cel care, în finală, avea să piardă în fața cubanezului Emilio Paisan!) cucerește două medalii de aur, situându-se după reprezentativele Cubei și ale Uniunii Sovietice, pe locul 3, înaintea unor puternice reprezentative, precum cele ale S.U.A., R.D. Germane, Bulgariei, Canadei

și Italiei, echipe care au venit cu loturi aproape complete. În fapt, cei doi proaspeți campioni mondiali repetă succesul altor tineri pugiliști români care, acum doi ani, la București, cucereau tot două titluri mondiale, prin **Marcelică Tudor** și **Daniel Măeran**. De această dată, însă, izbînda a fost obținută la Havana, în Cuba, în groapa leilor, cum se spune, știut fiind faptul că boxerii cubanezi au o ridicată cotă valorică unanim recunoscută în lume. În ceea ce privește drumul spre mult rîvnitul titlu suprem, să amintim că în semifinale cei doi boxeri români au avut de depășit doi foarte valoroși adversari, sovieticul Baskunov și, respectiv, cubanezul Cano în fața cărora Mihai Leu și Francisc Vaștag s-au impus categoric. Ajunși în finală, Mihai Leu l-a înfrânt fără drept de apel pe irlandezul Eamon Laughran, un boxer foarte puternic, posesorul unor

năprasnice lovituri, dar care, în fața lui Leu, unul dintre cei mai tehnici boxeri ai acestei ediții a Campionatului mondial de box pentru juniori, cum apreciază specialiștii prezenți la turneu, a fost nevoit să cedeze cu scorul de 5-0. Cu același scor, unanim și categoric, a învins și Francisc Vaștag, considerat a fi o certă valoare a boxului românesc (reamintim că Vaștag a cucerit anul trecut, în Danemarca, și titlul de campion european!), care nu i-a lăsat italianului Genesis Marro nici o șansă. Felicitări, deci, din toată inima, celor doi tineri boxeri români, Mihai Leu și Francisc Vaștag, antrenorilor lor, Relu Auras, Vasile Bala și Gheorghe Ene, dar și primilor lor antrenori, Alexandru Pesar, de la Metalul Hunedoara, și Vasile Bala, de la Metalul Bocșa. Felicitări, și, firește, succes în continuare!

VICTOR NIȚĂ

Pro sau contra?

Diferența ca temperament, șahistii au abordat întrecerea fiecare altfel: unii erau prea meditativi, alții prea nervoși. Răbdarea spectatoriilor era pusă la grea încercare. Deși cronometrarea timpului era demult posibilă, în șah ea apare de-abia în sec. al XIX-lea ca reacție la gândirea exosivă, familiară experților luptei „pină la ultima șansă”. Limitarea gândirii în partidele serioase s-a făcut cu ajutorul clepsidrei în meciul anului 1848 dintre Staunton și Saint Aimant, dar clepsidra limită numai durata unei mutații. Pare de necrezut, dar în 1858 P. Morphy, ilustrul campion cu o fire extrem de sensibilă, a izbucnit în lacrimi de furie împotriva adversarului din meci, L. Paulsen, care medita enervant de mult chiar și în poziții pierdute.

În 1881, cu ocazia meciului Anderssen — Kolsch, clepsidra a fost pentru prima oară mariora barierei de 24 mutații în două ore. Speriați de acest „ritm infernal”, șahistii au protestat vehement. Un an mai târziu, la turneul de la Londra, s-au adus „îmbunătățiri”: 20 mutații în două ore. Începînd cu meciul Anderssen — Steinitz (1866) s-a recurs sporadic la cite un ceas independent pentru fiecare jucător. Mare neliniște a stîrnit pentru șahistii înceți introducerea definitivă a ceasului de control după meciul Steinitz — Balckburne (1876). De abia în 1883, la turneul de la Londra ceasul simplu a fost înlocuit de „strămoșul” actualului ceas cu ca-

dran dublu, creat de Thomas Bright Wilson din Manchester.

Puțină istorie, desigur, nu strică pentru a vedea cum au evoluat faptele la situația de azi, cînd ceasuri electronice sofisticate au „invadat” lumea șahului. Dar nici acum, în secolul vitezei, problema șahistului nu s-a schimbat: îl nemulțumește timpul de gîndire limitat. Tehnicienii afirmă că jucătorii înceți, indiferent de limita partidei, decid soarta confruntării în „zeitnot”, în ultimele 5 minute. Și aceasta a dat ideii organizatorilor care au recurs la tot felul de competiții-fulger. Turneele de „blitz”, cu limitarea partidei la 5 minute, au atras un numeros public. Dar nu era mare lucru de văzut; rapiditatea mutării pieselor acoperea sistematic mutarea. Ca amuzament, mai întîi, virfurile sportive au îmbrățișat „blitz”-ul. Cel mai puternic turneu internațional de „blitz” rămîne cel de la Herceg Novi (1970), cîștigat cu mare avans de Bobby Fischer, deși americanul nu avea simpatie pentru jocul rapid afirmînd că „ucide ideile”. Mai apoi au apărut campionate naționale oficiale de „blitz”. Nu demult campionul lumii, Kasparov, a demonstrat că este imbatibil, cucerind laurii mondiali și la „blitz” în fața unor nume valoroase: Timman, Karpov, Ljubovjević, Hübner, Shont, Korcinoi etc.

Deși există teorii clare ridicăte împotriva șahului rapid, acesta și-a cîștigat numeroși adepți. S-a experimentat în turneele din „Grand Prix” limitarea gândirii la 30 minute de jucător pentru primul control, alte 15 minute fiindu-i suficiente pentru restul partidei. FIDE a studiat această problemă și a pus bazele șahului rapid sau șah activ cum a fost denumit, reducînd și mai mult durata jocului. Începînd cu anul viitor, șahul activ va fi introdus definitiv în practică, dar fără a se exclude formele actuale. Deocamdată... Partida se va termi-

na într-o oră, fiecareia revenindu-i doar 30 minute. Se vor organiza campionate naționale și mondiale. Competiția mondială presupune cicluri anuale de trei faze: campionatele continentelor (sistem elvețian, 13 runde, iulie-septembrie), un turneu intercontinental (elvețian, 13 runde, oct.-dec.), sferturi de finală (meciuri eliminatorii cu 8 calificări), semifinale (meciuri cu 4 calificări) și finala (meci de 24 partide). Șahul va fi desemnat în 1989, și, tot atunci, se va juca meciul pentru titlul suprem la șah activ. Deși nu vor putea participa mai mult de cinci reprezentanți ai unei federații, organizatorii pot decide reducerea acestui număr. Noul centru de informații al FIDE de la „Gosa” din Smederevska Palanka va comunica listele Elo pentru șah activ. Se vor acorda titluri similare celor prezente și în șahul rapid.

FIDE se obligă să adapteze regulamentele, să perfecționeze arbitrajul și să schimbe ceasurile de control, să introducă table de joc electronice cu sisteme speciale de comunicare a mutațiilor pe table automate de demonstrații. Se cer investiții serioase. Deși scad exactitatea și calitatea jocului prin reducerea timpului de gîndire, FIDE dorește să mărească gradul de spectacol facilitînd transmiterea directă a partidelor. Jucătorii se împart în două tabere. Pro sau contra? Noul sistem competițional va influența ierarhia valorică în favoarea șahistilor intuitivi. Implicit va crește și mai mult rolul informației și al pregătirii specializate și, desigur, efortul jucătorului va fi dublat ca intensitate și volum de calcul. Adaptarea va fi grea. Decizia federației internaționale încearcă să revoluționeze vechiul stil. Va reuși? Rămîne ca practica să demonstreze sau nu viabilitatea noului sistem competițional.

MARGARETA MUREȘAN

Rugby

Steaua - din nou campioană

În repriza a doua, în vreme ce Dinamo avea de luptat în această partidă pentru obținerea locului secund în clasamentul final.

Felicitînd pe această cale cele două formații: STEAUA (antrenori: Theodor Rădulescu și Adrian Mateescu) și DINAMO (antrenori: Ion Tuțuianu și Gheorghe Dărăban), remarcăm faptul că, datorită sistemului di-

vizionar scîndat în grupe arbitrare, ele nu se mai întîlniseră de multă vreme, fapt ce va fi remediat prin formula valorică a viitorului campionat.

Pentru jocurile 3-4, R.C. Grivița Rosie a învins Știința CEMIN din Baia Mare cu 12-9 (6-6) în Parcul Copilului, avînd același om de bază în uvertura Radu Tudor, dar și o dirigență colectivă mai bine imprimată. Salutul nostru se îndreaptă și către aceste două meritorii formații, împreună cu antrenorii lor, pentru eforturile deosebite depuse în efortul campionat, eforturi care au contribuit serios la animarea competițională și prestarea unui standard rugbyst de calitate.

TUDOR GEORGE

Fum fără foc?..

Reluăm această rubrică a vacanțelor fotbalistice convinsi fiind că pasiunea și interesul div. față de fotbal sînt la fel de intense ca în plin sezon. Acum, se mai adaugă speranța că pauza competițională va fi un sfîtnic bun pentru slujitorii fotbalului nostru, astfel încît cele rele să se spele și cele bune să se adune la startul sezonului de toamnă. Agenda transferărilor s-a deschis la începutul acestei săptămîni, dar mutările spectaculoase se fac discret și cu multă vreme înainte, fie în ultima oră a ultimei zile din termenul fixat. Noul regulament de transferări prevede cel puțin o clauză dificil de interpretat: obligativitatea avizului C.J.E.F.S. pe dezlegarea deja dată de clubul respectiv. Că această prevedere constituie o verigă birocratică în plus, menită să îngreuneze circulația jucătorilor și să reducă din autonomia cluburilor, n-ar fi nimic. Problema care se pune este a criteriilor după care se vor da aceste avize, mai bine zis, care cluburi vor obține mai ușor și care mai greu respectiv aviz, pe o dezlegare de club. Se va realiza intenția acestei prevederi, de a stabili jucătorii prin dublarea „filtrului” (dezlegare club + aviz C.J.E.F.S.) ieșirii lor din județ? Pînă una-alta, se anunță o rocadă Ungureanu — Weisenbacher, despre care se zice că și-au schimbat tricourile în vestiare la sfîrșitul dublei manșe de 1-1, din finalul campionatului. Vaișcovici se va mai roda pentru olimpici într-o cupă europeană, ca și Goanță, se pare. Marius Popescu ar vrea să cunoască viața studentescă a Capitalei, ca și Sorin Răducanu, de altfel. Aflați în plin concediu, care la mare, care la munte, jucătorii sînt, deocamdată, departe de locul unde se stabilesc strategiile viitorului sezon. Mai abruptă este situația unor antrenori. Viorel Mateianu nu mai este la Bihor, ca urmare a rezultatelor nesatisfăcătoare (?!) Corvinul și F.C. Olt caută de zor tehnicieni care să preia cirna echipelor respective. C. Ardeleanu ar fi fost văzut prin Hunedoara, după cum și Constantin cum-părîndu-și un ghid de conver-

sație româno-turc. Halagian n-a putut accepta oferta unei (re) veniri la lotul olimpic pentru că mai are treabă de făcut la Pitești. A urmat rîndul lui Ion V. Ionescu să primească aceeași ofertă, dar nu se știe ce a răspuns. Cine se înhamă la căruța cam șchioapă a olimpicilor? Centrul național de pregătire olimpică are în schemă un singur antrenor de fotbal (în ciuda ponderii mari a activității fotbalistice față de alte ramuri de sport) — și acela este Gheorghe Staicu. În această calitate, el a activat ca secund la lotul olimpic. Pentru că postul de antrenor federal care să răspundă de acest lot a fost și este încă vacant, în urma plecării lui Mircea Rădulescu. Apropo de așa-zisul statut al antrenorului: C. Ardeleanu a condus echipa națională de juniori în două jocuri importante pe care le-a cîștigat (cu Turcia și U.R.S.S.). Dacă acele jocuri erau, însă, pierdute, C. Ardeleanu nici nu putea fi tras la răspundere de cineva pentru simplul motiv că el s-a ocupat de pregătirea lotului fără să fie angajat sau retribuit de vre-o instituție! „Pisica” răspunderii pentru acel 0-8 continuă să fie ținută (numai în ograda federației, între Centrul olimpic și lotul olimpic fiind, se pare, doar o asemănare de nume. Iar la federație sînt vizati oameni care n-au nici o legătură nici cu unul, nici cu celălalt! După cum și jucătorii care au evoluat la Aalborg sînt, ca de obicei, absolviți de orice răspundere, măsurile de sancționare propuse de federație rîmînd la stadiul de propuneri. Urmare a bunului prestigiu de care se bucură realizările unor tehnicieni ai noștri, s-au primit oferte de angajare a unor antrenori români în Turcia, Maroc și Emiratele Arabe. Răsunul se află între Scylla și Charybdis, interale ale fotbalului nostru și Caribda unor venituri în valută deloc neglijabile pentru sportul românesc. Un lucru pozitiv și demn de tot respectul: primele șase clase se pare că vor defila și-n continuare cu aceiași tehnicieni la cîrmă. De luni, majoritatea echipelor vor începe pregătirea. (O. Știre).

Civilizația sportului

Acasă și în deplasare

Am aflat ieri care sînt primele adversare ale echipelor noastre de fotbal în noua ediție a cupelor europene la fotbal. Cu permisiunea dumneavoastră, vom lăsa deoparte fair-play-ul pentru a vă supune atenției un alt subiect. Care, de fapt, nici nu este departe de fair-play. E vorba de o mentalitate dăunătoare care dintotdeauna și mai pe toate meridianele a grevat asupra valorii reale a sportivilor, în special în jocurile sportive. Mentalitatea incriminată este aceea potrivit căreia „a juca acasă” e una și „a juca în deplasare” e alta. Este aceea potrivit căreia „acasă” trebuie să cîștigi iar „în deplasare” trebuie să umbli după un rezultat „onorabil”. De această idee nu pot scăpa formații mari și valoroase în majoritatea sporturilor de echipă, pe întreg mapamondul. Și potrivit adevărului că „orice idee trecută prin cercul luminos al conștiinței tinde să devină realitate”, această idee face ca formații puternice (privind posibilitățile, resursele reale) să capoteze „în deplasare” în fața unor echipe cu mult mai puține posibilități reale. Atît de mult ne-am deprins cu această stare de spirit (excepție face Steaua) încît am ajuns să ni se pară normală o paradoxală inversare de valori.

Ca un corolar al acestei erori s-a ajuns la un alt „fetiș” care se numește „publicul propriu”. Se zice că incurajările publicului propriu sînt în stare să te poarte pe „aripile” lor către victorie.

Să luăm acești factori pe care i-am denumit „acasă” (sau deplasare), „teren propriu” (sau teren străin) și „public propriu” (sau public străin) și să vedem ce influențe reale, materiale, pot avea asupra comportării unei echipe.

„Acasă” înseamnă — din punct de vedere material — același gen de mîncare, aceeași apă, aceeași odihnă iar „în deplasare” înseamnă unele modificări ale acestor regimuri. Modificări care, aparent, ar trebui să aibă niște influențe asupra vieții vegetative, influențe care pot determina unele stări fiziologice diferite. Dar numai aparent, pentru că în realitate marile echipe (de ele vorbim) își petrec viața în cantonamente care înseamnă tot masă la restaurant, tot odihnă la hotel. În schimb „acasă” mai înseamnă foarte adesea niște „prieteni” care se țin pe aproape și care numai nu-i ajută pe favoriții lor.

„Terenul propriu” înseamnă — tot din punct de vedere material — un spațiu cunoscut. Atît! Pentru că teren tare, teren moale, teren uscat sau umed sînt factori care se întîlnesc pe orice stadion. Nici un teren de fotbal de pe planetă (unul regulamentar) nu poate pune unor jucători probleme privind jucarea propriu zisă a mingii.

Teren străin mai poate însemna o diferență de fus orar importantă sau o diferență de altitudine importantă. Aceștia, da, sînt niște factori care pot produce unele perturbări metabolice cu repercusiuni asupra stării fiziologice generale și — ca atare — asupra randamentului în condițiile efortului-limită. Dar, în general, cînd o deplasare se face spre astfel de terenuri, toate marile echipe sosesc cu suficient timp înainte pentru a se putea acomoda. Dar ce astfel de probleme poate pune unei echipe din București o deplasare la Roma sau una de la Craiova la... Iași? Pentru că tot „teren străin” se numește! În rest, de ploaie sau de nins, plouă și ninge și la noi, e cald sau e frig și în deplasare.

În comentariul viitor despre „publicul propriu”.

CRISTIAN ȚOPESCU

Duminica trecută s-au desfășurat ultimele jocuri din turneul final al campionatului divizionar — A de rugby, definitivîndu-se clasamentul locurilor 1-4 astfel: 1. STEAUA București (15 puncte); 2. DINAMO București (12 puncte); 3. R. C. GRIVIȚA ROSIE București (11 puncte); 4. ȘTIINȚA CEMIN — Baia Mare (10 puncte).

Deși disputat pe stadionul din Ghencea, jocul Steaua — Dinamo a fost cîștigat de dinamoviști cu scorul de 18-15 (12-0), revansîndu-se pentru înfrîngerea anterioară suferită pe teren propriu.

Virtuală campioană chiar înaintea acestui joc, Steaua nu a dat de la început o replică demnă, vîzîndu-se condusă detasat la pauză, ameliorînd scorul abia

Universiada '87

„Tineretea lumii pentru o lume a păcii“

Mult succes sportivilor români!

De la trimisul nostru special, Octavian Știreanu

Deschiderea oficială a Universiadei a avut loc miercuri, pe stadionul clubului Dinamo Zagreb, deci la ora cind citii aceste rânduri întrecerile sînt în plină desfășurare. Neavînd, din rațiuni tipografice, posibilitatea comentării primelor rezultate (lucru pe care-l vom face în numărul viitor), prezentăm mai jos, stimați cititori, amănunte despre condițiile de concurs la disciplinele la care sînt înscrși reprezentanții țării noastre, în ordinea cronologică în care ei vor lua startul.

GIMNASTICĂ, feminin. Întrecerile vor avea loc astăzi, 10 iulie și duminică, 12 iulie, la Palatul Sporturilor din Zagreb (10 000 de locuri). În concursul pe echipe, fiecare țară va înscrie patru concurente, clasamentul fiind dat prin însumarea notelor celor mai bune trei concurente la fiecare aparat. De asemenea, primele opt cîștigate la fiecare aparat își vor disputa finalele respective, cu mențiunea că în aceste finale pe aparate nu vor putea fi înscrise mai mult de două sportive din fiecare țară.

Lotul țării noastre este format din Ecaterina Szabo, Melania Rus, Laura Cutina, Elena Dumitru, Mădălina Tănase și Marilena Cimpoieru. Antrenori: Octavian Belu, Cornel Bălan, Mariana Bot.

CAIAC-CANOE, feminin și masculin. Competiția se va desfășura în modernul centru sportiv „Jarun”, inaugurat la 3 mai anul acesta. Bazinul pe care se vor organiza regatele este lung de 2 250 m, lat, între 125 și 150 m, cu adîncimea medie de 5 m. Altfel spus, corespunde standardelor internaționale celor mai exigente. Lucrările de amenajare au durat aproape doi ani, „înghițind” 14 la sută din mijloacele alocate programului sportiv al Universiadei. Situat la 4 km de centrul orașului Zagreb, complexul „Jarun” va putea primi 150 000 de vizitatori dornici de plajă și recreere, fiind ceea ce gazdele numesc „un plămîn al orașului”, una din cele mai frumoase zone de agrement din această parte a Iugoslaviei.

La aceste întreceri prezentăm o delegație numeroasă, pe măsura tradiției și performanțelor pe care le au caiaciiștii și canoiiștii noștri. Astfel, din lot fac parte: Tecla Borecanea, Mariana Ciucur, Luminița Munteanu, Ana Laric, Geneviva Marinache, Mihaela Nădejde (la probele de caiac); Aurel Macarencu, Lehaei Vasile și Afanase Vasile, Zgurschi Petru și Andrieu Gheorghe, Condrat Vasile (la probele de canoe, simplu și dublu); Lețac Ionel, Stoian Daniel, Velea Angelin, Popa Alexandru, Voicu Paul, Nicolae Feodosii, Constantin Ionel, Dulău Alexandru, Polocoser Viorel (pentru probele de ca-

noe). Tehnicienii lotului sînt Mihai Turcaș, Igor Lipali, Aurel Vernescu, Coriolan Lalu, Nicușor Eșanu.

Minie și duminică se vor disputa finalele tuturor acestor probe de la care, inutil să mai precizăm, așteptăm o recoltă bogată de medalii. **CANOTAJ, feminin și masculin.** Întrecerile vor începe abia miercuri, pe apele aceluiași frumos complex „Jarun”. Vom fi reprezentați de Marioara Popescu, Mihaela Armășescu, Adriana Chelariu, Veronica Necula, Anișoara Minea Doina Ciucanu, Veronica Cogeanu, Anișoara Bălan, Elisabeta Lipa, Lilliana Geneș (la probele feminine) și, respectiv, Năstase Dorel, Robu Valentin, Micu Florin, Popescu Dimitrie, Dobre Dănuț, Gheorghe Marin, Vitai Ștefan, Neagu Dragoș (la probele masculine). Antrenori: Ion Boicu, Dan Toma, Maria Banyai, Vasile Dumitru, Cornel Negriuc.

ATLETISM, feminin și masculin. Competițiile se vor desfășura pe arena centrală a Universiadei — stadionul clubului Dinamo Zagreb (50 000 locuri) — și vor începe luni, ultimele finale fiind organizate chiar în ziua închiderii, adică duminică viitoare. Lotul țării noastre cuprinde pe: Elena Ilie, Giurgian Liviu, Barbu Augustin, Sorin Matei, Nicu Roată, respectiv pe Oantă Iolanda, Junghiatu Mihaela, Paula Ivan, Mariana Stănescu, Mitrea Iliana, Elena Murgoci. Desigur, ne luăm rezerva unor modificări de ultimă oră în alcătuirea acestui lot, în funcție de aprecierile date unor rezultate mai recente ale sportivilor vizați să ne reprezinte la Universiadă.

Antrenori: Constantin Nourescu, Nicolae Mărașescu, Eva Bancea, Anca Gurău, Ion Crișan. Competiția fiind abia la început, sperăm că vom fi în asentimentul dumneavoastră, stimați cititori, urînd tuturor celor care ne vor reprezenta țara la această prestigioasă manifestare sportivă și culturală a tineretului universitar rezultate cât mai bune, încununare cu medalii cât mai strălucitoare! De asemenea, contînd pe faptul că acest grupaj vă va ajuta să intrați cit de cit în atmosfera Universiadei de la Zagreb, vă invităm să citiți în numărul viitor relațiile pe care le vom transmite de la fața locului.

NATAȚIE, feminin. Întrecerile se desfășoară între 9 și 14 iulie, în noua piscină acoperită a Centrului sportiv „Miladost”. Alături de gimnastică, natația reprezintă unul din punctele forte ale delegației noastre, avînd îndreptățite șanse la medalii fiecare din cele patru sportive înscrise în concurs: Noemi Lung (șapte probe), Anca Pătrășcoiu (cinci probe), Eniko Palencsar (patru probe) și Timeea Toth (trei probe). Antrenorul lotului este Gheorghe Dimeca.

apartinea altor sportivi francezi, Philippe Facque și regretatul Loic Caradec, acesta din urmă dispărut în cursul unei tentative de record efectuată anul trecut. Cu același prilej, Poupon a stabilit și alte două recorduri: cel de viteză, cu 17,30 noduri și pe cel al distanței străbătute în 24 de ore — 520 mile (832 km) ● „Statul major” al reprezentativei de fotbal a Perului, participată la „Cupa Americii”, competiție ce se des-

treilea campionat panamerican de fotbal „indoor”, cu participarea a 12 echipe. ● Ciclistul iugoslav Milivoje Dimitrijević a stabilit un nou record mondial în proba de antrenament mecanic, parcurgînd într-o oră 133,3 km! Tentativa, la care a participat 12 sportivi, a avut loc la Belgrad. ● Căpitanul neajutorat al echipei de tenis S.U.A., Tom Gorman, a început adevărate tentative pentru reînțelegerea lui John McEnroe în formația de „Cupa Davis”, în pofida rezultatelor modeste ale acestuia din ultimii doi ani. După cum se știe, finanțatorii (așa-numiții sponsori) ai reprezentativei S.U.A. au cerut (și au obținut) excluderea din echipă a lui McEnroe pentru comportamentul nesportiv al acestuia pe teren. Inițiativa lui Gorman are loc, însă, într-un moment deloc prielnic, McEnroe fiind suspendat de Consiliul profesional datorită... comportamentului nesportiv! Odată cu afilierea federației din R.P. Chineză, Federația internațională de box amator (A.I.B.A.) are în prezent 150 de membri. Reîntrirea boxerilor chinezi în circuitul internațional va avea loc după 28 de ani de absență.

Toată lumea face sport

fășoară în aceste zile în Argentina, cuprinde și un specialist în... „magie neagră”, Augusto Canales, care repetă într-una că serviciile sale îndelungate au adus multe succese încașilor. Nu a adus el victoria reprezentativei peruane în 1970 (de pe atunci...) în fața Argentinei, la campionatul mondial mexican? ● Dacă nu știați, aflați acum că există și o Federație internațională de fotbal în sală (F.I.F.U.S.A.), de fapt un organism regional, intrucit nu acțiunea decât în America de Sud. Destul de activă, federația respectivă va organiza în luna octombrie a acestui an al

treilea campionat panamerican de fotbal „indoor”, cu participarea a 12 echipe. ● Ciclistul iugoslav Milivoje Dimitrijević a stabilit un nou record mondial în proba de antrenament mecanic, parcurgînd într-o oră 133,3 km! Tentativa, la care a participat 12 sportivi, a avut loc la Belgrad. ● Căpitanul neajutorat al echipei de tenis S.U.A., Tom Gorman, a început adevărate tentative pentru reînțelegerea lui John McEnroe în formația de „Cupa Davis”, în pofida rezultatelor modeste ale acestuia din ultimii doi ani. După cum se știe, finanțatorii (așa-numiții sponsori) ai reprezentativei S.U.A. au cerut (și au obținut) excluderea din echipă a lui McEnroe pentru comportamentul nesportiv al acestuia pe teren. Inițiativa lui Gorman are loc, însă, într-un moment deloc prielnic, McEnroe fiind suspendat de Consiliul profesional datorită... comportamentului nesportiv! Odată cu afilierea federației din R.P. Chineză, Federația internațională de box amator (A.I.B.A.) are în prezent 150 de membri. Reîntrirea boxerilor chinezi în circuitul internațional va avea loc după 28 de ani de absență.

LUCIAN OPREA ■

Racul

— Se înmulțese tot mai mult operele de artă născute la șapte luni.

Aforisme

— Natura nu a avut curaj să lase toate femeile să opteze între frumusețe și înțelepciune.

— Deși ține de subsol, birfa poate urca la orice etaj.

— Nu poți fi plin de tine pe dinafară, fără a fi gol pe dinăuntru.

— Tot ce începe într-o definiție pare neaerisit.

— Bucatele globului ar ajunge pentru toți, dacă farfuriile ar fi egale.

— Deoarece la concurs au reușit trei secretare, au mai fost angajați doi-directori.

— Perfecțiunii îi stă bine doar ca șansă.

— În fiecare epocă, se scufundă remediabil cite un transatlantic de cărți.

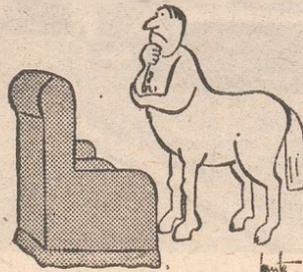
— Gioconda — o nouă dovadă că omul este un altar de surisuri.

— Muzica e o broderie pe pinza bucuriei.

— După căsătorie, îndrăgostitul amator devine profesionist.

— Pentru editură l-a trebuit un unchi, pentru cititori — o prefață.

VASILE GHICA ■

1	2	3	5	6	7	8	10	11
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
11								

Porți

ORIZONTAL: 1) Loc de îmbinare a căpriorilor (reg.) — „...torcînd la poartă”, ulei semnat de Nicolae Grigorescu, aflat în patrimoniul Muzeului de artă al R.S. România — Pete! 2) Probelul poet al literaturii românești, care inspirat de detențiunea sa în închisoarea Văcărești între anii 1918—1919, scrie poemul în proză „Poarta neagră” (Tudor) — Prefix pentru „nou”, 3) „Porți de...”, volum de versuri al Virginiei Bresslau, lucrare de debut apărută la Editura Eminescu în anul 1982 — Tudor Dănescu. 4) Olga Albu — Simbolul germanului — Rubedenie. 5) „Porți...”, poem de Virgil Teodorescu (vol. „Sentinela cerului”) — Oraș în Belgia. 6) A expune — Domnitor al Moldovei, fiul lui Aron Vodă (Ștefan). 7) „Porți de...”, poezie din lirica lui Dan Mutașcu (vol. „Steaua din inimă”) — Tel! — Prozator român, autorul povestirii „Cu ușile deschise” (Nicolae). 8) Autorul volumului de povestiri „La porțile Orientului”, ce cuprinde date despre sergentul Constantin Turcanu, poreclit Peșcu Curcanu (Boris) — Argilă. 9) Urnă goală! — Compozitor român, creatorul muzicii filmului „Porțile de aur” (Themistocle). 10) „Porțile...”, volum cu însemnări de călătorie, semnat de Ion Meșoiu (nom.) — „Poarta lui...”, străvechi monument istoric datînd din epoca galo-romană, aflat pe teritoriul orașului Reims. 11) Remarcabil prozator american, laureat al Premiului Pulitzer (1878—1968) care în romanul „Poarta e largă” militează pen-

tru o lume în care să fie înlăturată primejdia nazismului, ca singură posibilitate a instaurării păcii — Posezi.

VERTICAL: 1) Poet român contemporan, autorul poeziilor „La porțile viitorului” și „Poarta sărutului” (Toma George). 2) Vas funerar — „...ridicînd o poartă”, sculptură în lemn de paltin, creată de artistul popular Vidă Gheza. 3) Notăție pentru „centimetru-gram-secundă” (abr.) — Fibră termoizolantă — Ovidiu Nasta. 4) Reprezentant de seamă al filozofiei clasice germane (1770—1831) — Circumferință. 5) „Porți...”, roman de Louis Golding, tradus din engleză de Ion Frunzetti (masc.) — Decilitrul (abr.). 6) Dramaturg spaniol (1851—1912) — Mamifer carnivora. 7) Zgomot produs de ceva care se țirșie — Poet italian (1683—1705), creatorul poemului eroic-comic „Lanțul de la poarta podului din Anghieri” (Federigo). 8) Începutul eocenului! — În notă! — Element de susținere a unor porți. 9) Scriitor român (1910—1965) care a publicat volumul „Poarta furtunilor”. 10) Academician român, unul dintre întemeietorii „Tinerimii artistice” (1872—1949), creatorul pinzel „Puerta del Sol” — Închide poarta! 11) Compozitor român contemporan, autorul corului mixt „Sus la poarta raiului” (Sigismund) — „...bătăi în poartă”, volum de poeme al scriitorului italian Dino Buzzati.

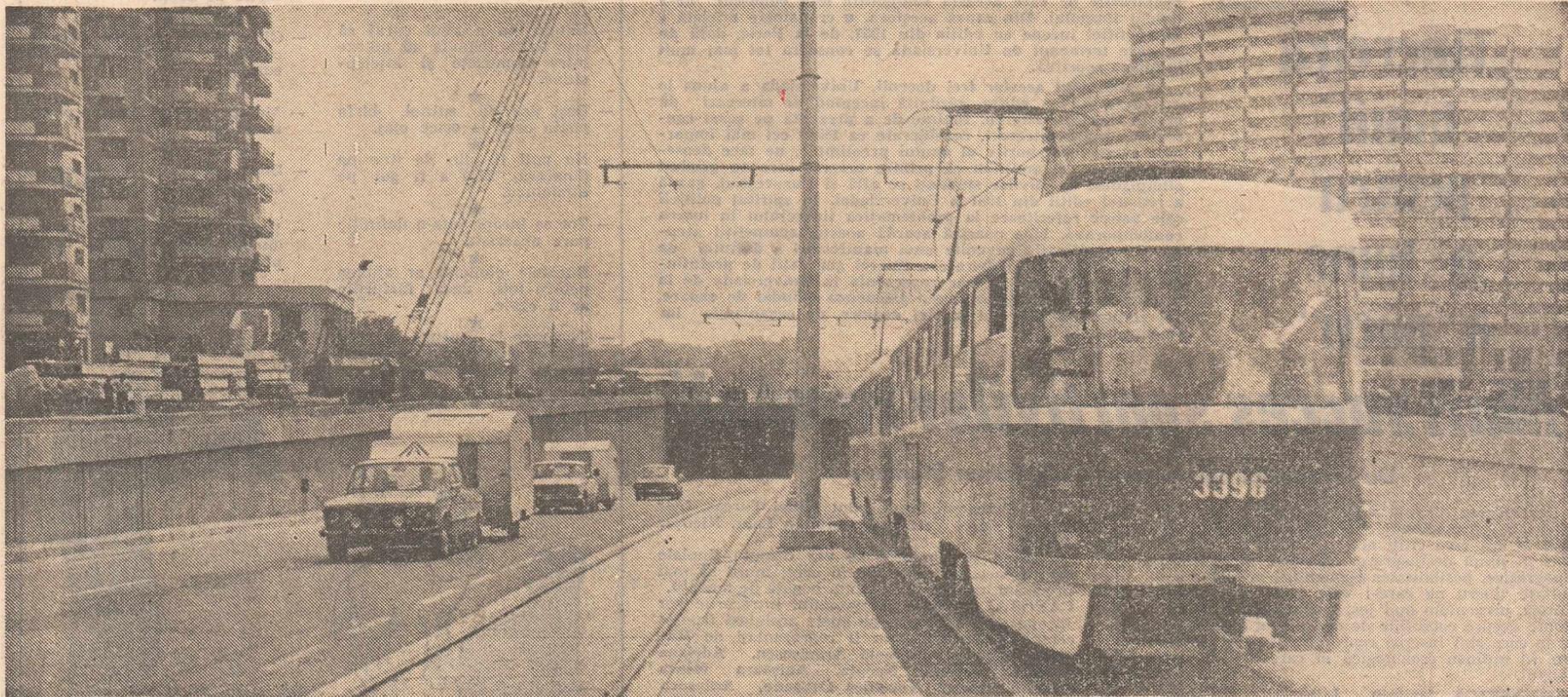
Dicționar: MUC, AAT, AZA.

ALECU RAPEANU ■

Dezlegarea careului din numărul trecut

RUMOARE — FOC — ELOCVENTE — R — TUTA — ACORDA — OI — RECLAMAT — R — PARTINIRE — ILE — AITE — UR — CITĂȚII — FI — ATITA — CER — T — ETE — MESAJE — IROII — OPUS — PARTICIPANT.

Un fapt de mare interes vi-l aducem la cunoștință prin bucuria unui coleg de redacție care locuiește în Drumul Taberei: „În douăzeci de minute am ajuns în Piața Scintei. Cu tramvaiul prin pasajul Lujerului!”

Șase luni excepționale pentru constructorii Bucureștiului, acei constructori care reușesc în timp record să deschidă un oraș, să-l facă să funcționeze după rigori care țin de o înaltă civilizație, să-l vindece de neputința de a se descurca în fața unei dezvoltări fără precedent, fiindcă, așa cum spunem și cu alte prilejuri, hainele de câteva zeci de ani ale Capitalei, moderne la acea vreme, sînt cu totul depășite astăzi.

Șase luni în care au fost date în folosință nu mai puțin de cinci pasaje subterane, în ritmuri de muncă extraordinare, tocmai în ideea ca viața orașului să fie afectată într-o măsură mică. Și trebuie să recunoaștem, roadele trudei constructorilor s-au simțit din plin, spre deosebire de alți ani lucrîndu-se mult mai „curat”, cu mai multă grijă și respect pentru curățenia orașului, pentru ca acesta să fie „deranjat” cît mai puțin.

Ultimul „născut”, pasajul „Lujerului”, ne stă la dispoziție de o săptămînă, constructorul lui — Centrala Antrepriză generală de construcții căi-ferate — străduindu-se să-și respecte promisiunile în condițiile unei execuții care poate figura între marile reușite ale genului. Desigur pasajul își va demonstra calitățile în timp, dar, așa cum se vede azi, este o adevărată bijuterie. Printr-un nod important al orașului se circulă rapid, pe patru benzi

rutiere, pe două linii de tramvai și chiar pe calea ferată. Lucrarea deosebit de complexă, noul pasaj, cu o lungime de 800 de metri (partea acoperită fiind de 400 de metri) străversează și calea ferată Cotroceni—Semănătoarea, eliminîndu-se în felul acesta un punct în care circulația se desfășura cu dificultate.

Puternic mobilizați de îndemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, muncitorii cu înaltă calificare, tehnicienii, inginerii Centralei-Antrepriză generală de construcții căi ferate au absolvit unul dintre importante lor examene, hotărîtoare dovedindu-se competența și abnegația, puterea de muncă și înaltul simț de răspundere. Așadar, după pasajele Victoriei, Băneasa, Mărășești, Unirii, pasajul Lujerului, prin soluții moderne, eficiente de fluentizare a traficului, rezolvă definitiv circulația într-o zonă de mare importanță a Bucureștiului. În prezent, lucrările continuă în același ritm ridicat la scoaterea căii ferate în afara arterei de circulație și devierea ei printr-un tunel de 600 de metri. Dincolo însă, de performanțele tehnice — premiere și recorduri, de la utilizarea pereților prefabricați și pînă la turnarea miilor de metri cubi de beton — impune performanța umană: ritmurile înalte de domeniul excepției, în condițiile unei calități ireproșabile.

ULTIMA ORĂ

Troleibuzul cîștigă teren la Suceava

La Suceava se va inaugura curînd noua linie de troleibuze. Ea va deservi cel mai aglomerat traseu de transport, legînd zona industrială cu

principalele cartiere de locuințe: Lunca Sucevei, Cuza Vodă, Central, George Enescu și Ocine. Într-un cuvînt, va străbate

orașul pe diagonală, transportînd pe o distanță de aproximativ 20 km — peste 37 000 de călători, în 24 de ore.

Nu-i de loc simplu că într-o lume în care agricultura trebuie să se modernizeze nelenețat, căci are de hrănit miliarde și miliarde de oameni, să urci pe cel mai înalt podium al unei confruntări internaționale. Este o performanță pe care România a atins-o recent la Tîrgul Internațional Leipzig '87, cînd SEMO — 12, Semănătoarea combinată pentru plante prășitoare, este creația de ultimă oră a specialiștilor de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole. SEMO — 12, ne informează inginerul Constantin Ion, responsabil cu probleme de invenții și inovații în institut, și-a propus să realizeze semănatul plantelor care se cultivă în rînduri (porumb, soia, sfeclă de

zahăr) și necesită o prelucrare a pămîntului printre rîndurile de plante. Spre deosebire de mașinile similare cunoscute pe plan mondial, reușește să plaseze semințele în cuburi echidistante, concomitent cu plasarea îngră-

puțin inspirate din punct de vedere cantitativ, sau datorită unor condiții atmosferice neprielnice — o secetă — îngrășămintele sufocau recolta care ieșea, nu viguroasă, ci dimpotrivă, oboșită.

grefat noi și noi soluții — discutabile pneumatice de precizie discutabile de îngrășămintele etc. — s-a îmbogățit permanent, s-a metamorfozat, devenind un produs de înaltă tehnicitate, cu un ridicat grad de

cercetătorii Dumitru Majeri, Liviu Șerban, Florin Neașu. Acest proces de creație a reunit de asemenea și o serie de cadre didactice ale Institutului Politehnic bucureștean, ca și pe specialiștii de la Piatra Neamț, unde se află acum în fabricație semănătoarea. Testată cu deosebit succes în Uniunea Sovietică și R.D. Germană, mașina a făcut, deja, obiectul tranzacțiilor în vederea încheierii unor contracte cu viitorii beneficiari.

SEMO — 12, medaliată cu aur de la Leipzig, înglobînd multă inteligență românească, înseamnă un act de înaltă ținută tehnică, înfăptuit prin truda unor cercetători care doresc să facă viața oamenilor mai plăcută și munca mai ușoară.

LIANA MOLNAR ■

Semănătoare de aur

sămîntelor sub nivelul la care se situează semințele, creînd astfel un rezervor de substanțe minerale după perioada de creștere, de înfripire a rădăcinilor. Soluții mai vechi, abordate și de unele mașini americane, plasau îngrășămintele și semințele în același loc. Ori, afirmă specialiștii, din cauza unor doze mai

Vlața cochetă SEMO — 12, căci ar fi multe de spus despre design-ul de ultimă oră, cu forme rotunjite și culori armonioase, despre postul cu acces comod la comenzi, cabina climatizată și parbrizul ce filtrează lumina puternică a soarelui — viața semănătoarei deci, a început prin 1984. Pe parcurs s-au

creativitate, de o mare eficiență. SEMO — 12 înglobează la ora actuală nu mai puțin de 9 soluții tehnice noi, brevetate sau în curs de brevetare, rezultatul strădaniei unui colectiv de cercetare-proiectare din care au făcut parte conf. dr. ing. Pavel Babiciu, directorul institutului, Virgil Gîngu, director adjunct,

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economie: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.